

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XX. letnik.

V Ljubljani, februar 1903.

II. zvezek.

Četrta nedelja po razglašenju Gospodovem.

1. Homilija.

Gospod, Bog vojskinih trum! kdo ti je enak? . . . Ti gospoduješ nad močjo morja in vzdigovanje njegovih valov ti potolažiš. Ps. 88, 9.

Ravnokar je Gospod končal svoj govor ob galilejskem morju; neštivilna množica ga je poslušala in še stoji okolu njega molče pod vtisom njegovih besed, zakaj govoril jim je kot tak, kateri ima oblast, in ne kakor farizeji in pismarji, kakor pravi sv. pismo. Da bi ložje razpustil ljudstvo, stopi z učenci v čoln in jim reče: *Prepeljimo se na ono stran jezera.* In so odrinili. Ko so se pa peljali, je zaspal in vihar vetra je prišel na jezero in čoln je zajemal vodo in so bili v nevarnosti. Pristopili pa so in ga zbudili rekoč: *Učenik! poginjamo.* On pa je vstal in vetru in vodnim valovom zažugal in se je vleglo in je bilo tiho. Rekel jim je pa: *Kje je vaša vera?* Oni pa so se prestrašili in začudili in so mej seboj rekli: *Kdo je neki ta, da tudi vetrovom in morju zapoveduje in so mu pokorni?* Tako nam pripoveduje sv. evangelist Lukež (8, 22—26) današnji evangeljski dogodek. Poglejmo, koliko lepih nauk obsegajo te besede!

I. Čudovita naturna prikazen je vihar na morju ali tudi na kakem večjem jezeru. Dà, gledavca prevzame nekaka groza, vernega kristjana pa tudi občudovanje božje moči, ko vidi nezmerne množine vode dvigati se visoko kakor gore nad morskim površjem, poditi se in butati drugo ob drugo. Psalmist vidi v teh nakopičenih valovih lestvo, po kateri se človek dviga čedalje više v premišljevanju in občudovanju božje moči, ko pravi: *Čudovito je vsdigovanje morja, čudoviten je Gospod na višavi.* (Psalm 9, 2, 4.)

Kakor pa je tak vihar veličasten sam na sebi, tako je nasprotno nevaren za brodarja. Zdaj je ladija na vrhu morske gore, kmalu pa pade skoraj na dno morja v vedni nevarnosti, da jo požró morske globočine, razbito in zdrobljeno.

Tak vihar je iznenadil apostole, ko so pozno zvečer v spremstvu nekoliko drugih ladij veslali od Kafarnauma proti jugovzhodu čez genezareško jezero. *In glej! velik vihar je nastal na morju, tako da so valovi čolnič pokrivali.*

Mej tem pa, ko vihar divja in učenci v strahu vse poskušajo, da bi se rešili, s p i Gospod mirno. Celi dan je učil ljudstvo; navidezno utrujenemu zlezejo v čolnu oči vkupaj, čemur se učenci tudi niso čudili: čudimo pa se mi, in čudili bi se bili tudi oni, da niso bili tako prestrašeni, da namreč more Gospod mirno spat, ko okolu njega divja vihar.

Ali pa je Gospod res spal? Vsekako. Ni, da bi dvomili nad tem. Saj je bil Jezus ne samo Bog, ampak tudi človek. Dasiravno bi bil z božjo močjo lahko svoje telo ohranil zdravo in pri moči brez hrane in počitka, vendar tega ni storil, ker je hotel nam biti v vsem enak, razen v grehu, da bi mi toliko ložej verovali, da je res človek postal.

Dasiravno pa je bilo Jezusovo spanje v čolnu res pravo spanje, vendar ne smemo misliti, da ga je vsled utrujenosti posilil spanec. Ne, ko se je vklonil naravnim potrebščinam telesnega življenja, tega ni storil zato, ker so mu bile neobhodne potrebne, ker so ga imele pod svojo oblastjo, ampak vklonil se jim je prostovoljno, kadar in kakor je hotel. Zato tudi v ladiji ni spal, ker je moral, ampak ker je tako hotel. Njegovo spanje je bilo tedaj res pravo, vendar pa prostovoljno spanje.

Gospod je tedaj res spal; pa glejte, predragi, mej tem ko je spal kot človek, je *kot* božji sin vladal svet, je pripustil viharju priti nad svoje ljubljene učence.

Povejte mi, zakaj je pač hotel Gospod spati mej viharjem, v sredi svojih preplašenih, pomoči potrebnih učencev? Ni li imel pri tem kakega posebnega namena? Da, z namenom je zaspal, zaspal z avoljo učencev in z avoljo nas.

1. Spati je hotel z avoljo svojih učencev. Veste, čemu si jih je bil zbral? Ali ne zato, da bodo v njegovem imenu osvojili mu ves svet? In kaj jih je čakalo pri tem delu? Ali ne viharji svetnega sovraštva in odpora? Gospod je hotel tedaj spati, da bi se učenci učili boriti se z viharji sveta, premagovati težave in trpljenje, ki je ž njimi v zvezi.

„Hotel je spati, pravi sv. Krizostom, da bi jim pokazal, da jim ne sme manjkati srčnosti tudi tedaj, ko se dvigajo valovi viharja sveta visoko proti njim.“

Hotel je nadalje spati, kakor pravi isti sv. cerkveni učenik, „da bi se njegovi učenci potem toliko bolj čudili njegovi čudežni moči, v kolikor večji nevarnosti so bili prej.“

Zakaj, ko bi jih bil vihar zalotil, ko Jezus še ni spal, bi se bili pač malo bali, vedoč, da Gospod vidi nevarnost. Tako pa jih je strah primoral ne pozabiti Jezusove božje moči tudi v poznejšem življenju.

2. Dalje pa je spal Gospod tudi nam v pouk: zakaj glejte Jezusa, kako mirno spi v kljub silnemu hrumu in šumenju nevihte in valov! Morete si misliti lepše podobe kot pojasnila besed kralja Salomona v sv. pismu, ki pravi: *Hudobni beži, če ravno ga nihče ne podi; pravični pa je srčen kakor lev in brez strahu.* (Preg. 28, 1.)

In zakaj je hudobnež vedno v strahu, če tudi se mu pred svetom morda ni treba ničesar bati? Zato, ker ima nemirno vest, ker nima nobenega, na kogar bi se mogel zanesti. Zakaj pa je nasprotno pravični brez strahu, tudi v največjih nevarnostih? Ker ima mirno vest, ker vedno zaupa na Boga in ker se v vsem vdaja božji previdnosti. Glejte, kristjani, v teh le besedah imamo nauk za se izražen, ne pozabimo ga. Hudobnež nima miru, pravični najde svoj mir v Bogu.

II. V sili učenci niso mogli vstrpeti, da bi se bil Gospod sam vzbudil: pristopili so tedaj k njemu in ga zbudili rekoč: *Učenik, ali ti ni nič mar, da poginjamo?* (Mark. 4, 38.) *O tmi nas!* So li prav storili učenci? Poslušajte, kaj jim je rekel Jezus: *Kaj ste boječi, maloverni?* Kje je vaša vera? Res, prav zaslužili so očitjanje.

So li imeli kaj vzroka bati se, ko je bil Jezus pri njih? Ni so li oni bili njegovi učenci, ki jih je zato izbral, da bodo pozneje njegov nauk oznanjevali celemu svetu, kar jim je že zdavnej povedal? In zdaj naj bi jih prepustil smrti v razburkanem morju?

Ali pa jih ni mogel ravno tako varovati v spanju pogube, kakor, ko bi bil čul? Ni li že storil zadosti čudežev vpričo njih? Ne bi se bili mogli že iz njih zadosti prepričati o njegovi božji moči? Tedaj z ozirom na svoj poklic in njegovo moč bi si bili lahko prihranili ves strah. Toda v sili in nevarnosti, v kateri se nahajajo, pokaže se njihova vera v vsej svoji malenkosti in nedovršenosti ter pomanjkljivosti. Odtod tudi Gospodovo vprašanje: „Kje je vaša vera?“

Da, res, ko slišimo prestrašeni klic apostolov: *Gospod, pomagaj nam*, skoraj bi rekli, da Jezusa ne kličejo na pomoč kot Boga, ampak upajo pri njem dobiti človeške pomoči. Vsled tega tudi ni brez pomena to, da Jezus ne pomore učencem precej, kakor so gotovo pričakovali, ampak pomiri najprvo vihar strahu v njihovem srcu, potem še le vihar na morju. Zakaj, dokler je bila njihova vera vanj mrtva, toliko časa niso bili vredni, da bi jim pomagal v stiski.

III. Poglejmo sedaj, ko jim je s svojim očitanjem zopet o b u d i l v e r o, kako se jim pokaže kot vsegamogočnega rešenika, ki ima moč tudi v največjih nevarnostih.

Očitanje: „*Kaj ste boječi, maloverni*“ je učence osramotilo, pa tudi pomirilo. Polni zaupanja v svojega Učenika pričakujejo, kaj bo Gospod storil v njihovo rešitev. Gospod vstane, pogleda po zdivjanem valovju, žugaje stegne svojo mogočno roko nad morjem in mu ukaže: *Potihni, obmolkni!* In glej, mrtva narava razume besede svojega Stvarnika in Gospodarja. Precej se poleže morje in nastane velika tihota. Tisti, ki ste bili že kedaj na viharjem morju, veste, da se valovi, ko poneha vihar, ne poležejo precej, ampak se vzdigujejo še po več ur, tudi po več dni po viharju. Gospod pa je pri tem čudežu zgladil tudi morsko površje na en mah, tako da so se ljudje, ki so bili v drugih čolnih, prestrašeni začudili, rekoč: *Kdo je ta, da so mu pokorni vetrovi in morje?*

Pač res: kdo je ta? Kdo drugi, kakor Stvarnik in Gospod narave sam! Seveda, ako bi bil Jezus najprvo molil k Bogu pred čudežem, ali pa ako bi bil vetrovom in morju zapovedal v b o ž j e m i m e n u, naj mirnje, bi bili ljudje lahko rekli: ta človek je prerok.

Pa Gospod ni zapovedal v božjem imenu, ampak v svojem, iz lastne moči je zaklical: *Potihni, obmolni!* Potemtakem naj si je tudi v človeški podobi, naj si je tudi prej kakor navadni človek navidezno vsled trudnosti zaspal, je On vendar pravi in živi Bog sam. Kristjani, bodi današnji čudež tudi naši veri v potrjenje. Z učenci padimo v duhu Jezusu k nogam in zakličimo s psalmistom: *Gospod, Bog vojskinih trum! kdo ti je enak? Ti gospoduješ nad močjo morja, in vzdigovanje njegovih valov ti potolažiš*

Jezus se pelje po vihnem morju s svojimi učenci: kdo se ni spomnil še, kar je tolikokrat slišal o pomenu te vožnje? Ni li ta ladija podoba ladije sv. cerkve, ki plove proti večnosti? In sicer po morju sovražnega sveta?

Kakor se vzdigajo na morju viharji, kakor mora ladija sv. cerkve boriti se z viharji sveta, tako tudi ne manjka neviht v življenju slehernega človeka.

Različne telesne nadloge in bolezni, raznovrstne dušne skušnjave in bridkosti so valovi, ki pljuskujejo čez čolnič našega življenja.

Oboje pa pripušča Bog sam, da pride nad nas, in sicer ne brez namena; kakor se v ognju poskuša zlato in na morju v viharju zvestoba mornarjev, tako poskuša Bog v nadlogah našo zvestobo.

Res je ta vihar včasih za človeka brez konca in kraja in zdi se mu, da Gospod spi, da je pozabil na njega. Kaj hočemo, kristjani, v takem slučaju storiti? Ali morda posnemati tiste, ki v stiskah in težavah zgubé zaupanje v Boga in tožijo, da je Bog nanje pozabil? O, kristjani, nikar! Zakaj *glej, ne dremlje in ne spi, kateri varuje Izrael* (Ps. 120. 4.), pravi psalmist.

Ohranimo tedaj v vseh viharjih življenja, tudi tedaj, ko je sila največja, živo vero in trdno zaupanje v Boga. Potem nas Gospod ne bo zapustil, ampak bo o pravem času zapovedal viharjem in v naša srca se bo zopet povrnil mir in tihota! Amen. P. J.

2. Jezus je le v čolnu sv. Petra.

In glej, velik vihar je vstal na morju,
tako, da so valovi čoln pokrivali.

(Mat. 8, 24.)

Dragi kristjani! Nič ni strašnejšega in bolj groznega, kakor biti sred hudega viharja na morju. Spodaj se odpira globok, temen brezen, ki žuga vse pogoltniti; zgoraj pa trgajo bliski in strele nebeški obok po dolgem in počez; vetrovi bučijo in tulijo, grom gromi in valovi se vzdigujejo visoko kakor mali griči. In sredi teh valov mislite si šibko, leseno ladjico, čolnič! Oj, kako so v strahu mornarji in potniki na ladjici, kako oni vpijejo in plakajo, da je groza! Od zgoraj se dozdeva, da jo bode uničilo nebo s svojimi strelami, od zdolaj pa, da jo bodo vgonobili peneči in šumeči valovi; zdaj se pogrezne čoln nagloma kot blisk dol v brezen, brž v drugem trenutku ga pa vržejo valovi kot stolp ali zvonik visoko na kviško, in vsak hip se pričakuje pogin! —

Glejte, dragi kristjani! Tako je bilo stanje, v katerem so se nahajali nekdanji Jezusovi učenci v tistem čolnu sred galilejskega morja. Tedaj se je vzdignila grozovita nevihta, da so valovi kar čoln pokrivali. Učenci vsi zbegani od strahu niso vedeli, kaj naj bi počeli; toda imeli so oni pri sebi Jezusa, ki je pa ravno spal in oni ga hitro zbudé, rekoč: *Gospod, otmi nas, poginjamo!* In on takoj vstane, zapové viharju in morju in nastala je velika tihota! Dragi kristjani! Kako bi bilo nam pri srcu, ko bi bili kedaj na tako viharjem morju? Kaj si pa mislite vi, ako vam povem, da smo vsi v resnici v čolniču, sredi morja in celo sredi viharnega morja? Kaj, sredi viharja? me vprašate, saj mi tega nič ne čutimo? Ali to nič ne dé, vendarle je temu tako.

Glejte, ta čolnič, ki pluje po morju, je katoliška cerkev, učenci na čolnu, to smo mi; viharji, ki žugajo čolnič vgonobiti — pogoltniti, so krivovere, so krivi, lažnjivi nauki, razprtije in preganjanja. K sreči, da imamo pri sebi v čolnu Jezusa, sicer bi se bil ta čoln že davno potopil v dno morja. Sicer jadrajo še drugi čolniči na okolu po morju, ki hočejo vsi biti Kristusove cerkve; toda le en čolnič ima v sebi Jezusa in noben drugi. To resnico se mi dozdeva potrebno malo bolj obširno razložiti. Jaz prosim istega Gospoda Jezusa Kristusa, naj mi On stoji na strani!

I. Odkar se tešejo ladje na svetu, ni bilo pač še nobene, na kateri bi se nahajal takšen poveljnik, ki bi bil mogel zapovedovati viharju in valovom, in bi ga bili ti ubogali. Le ena edina ladja je to, ki jadra že okrog 1900 let po morju okolu in vendar se še ni ponesrečila, marveč kljubuje vsem najbolj srditim viharjem. Že večkrat so valovi pokrivali to ladjo ali ta čolnič ter žugali potopiti ga na dno morja; toda Jezus je bil vedno na njem. On je zapovedal valovom in umirili so se, morje je postalo gladko kakor zrcalo. Bili so časi, ko je moral ta čolnič takorekoč plavati v krvi. To so bila namreč ona prva tristoletja Kristusove cerkve, ko je bilo toliko t i s o ō m u č e n c e v na tem čolniču. Tu je tedaj menil hudobni sovražnik, da zamore v lastni krvi kristjanov potopiti ta čolnič. Ko je pa to le predolgo časa trajalo in ko so učenci vsi prestrašeni klicali Gospoda na pomoč, ki je spal, je zapovedal takoj vzburkanemu krvavemu morju — preganjanju — in nastala je takoj popolna tihota.

Toda le malo časa je ostala vozna voda mirna in tiha; sledili so kmalu novi viharji. Ko je videl hudobni duh — satan — da se čolnič ne more potopiti v krvi mučencev, se je te reči bolj zvijačno poprijel. On je delal ravno tako, kakor dela zviti vojskovodja, ki si prizadeva sovražnike uničiti s tem, da zaseje med nje skrivši r a z p o r in nesložnost. (Blizo tako se je namreč godilo tudi ob času francosko-nemške vojske 1870—71, da so se Francozi tedaj ob nasilnem vladanju zloglasne komune sami med seboj klali in svoje lastno posestvo uničevali s požigom itd.)

On je naganjal raditega nekatere od istih nerazsodnih mornarjev k upor, pa brž ko so bili uporniki pahneni iz ladje, so si le vzeli nekaj od čolniške priprave in ravno to seboj, kar jim je dopadlo; stesali so si novo ladjico, ter se jo tudi van peljali na sinje morje, da začnejo s staro ladjico, iz katere so bili oni vun pahneni, vojsko. Ali ta se pa ne dá nikakor prevariti ali premagati. Ako oni uporniki zunaj še tako hudo pritiskajo z njihovimi čolni, tū je vojskovodja na isti ladjici, kateremu je treba le dve besedici reči: „Le vpokojite in vmirite se“, in brž je konec vsega razsajanja sovražnikov!

Ladja ta, čeravno se le čolnič imenuje, je najboljša admiral-ska ali poveljniška in redna v o j n a ladja, ki je bila kdaj zgrajena. Njeno dno je trdno kot skala, stranske stene ladje so enake trdnjaskemu obzidju in nasipom, njeno topovje je meč duha — so Jezusovi nebeški nauki, — njen jadrnik ali jambora je križ,

njena magnetnica ali kompas je sv. evangelij, njen vojskovodja-admiral je Jezus Kristus. Proti tej ladji je jadralo v prvih treh stoletjih krščanstva vse pogansko vojno brodovje, in vendar je ni moglo potopiti na dno morja. Proti tej ladji je plula od nekdaj vsa vojna moč krivovercev in raznih zdražbarjev in razkolnikov. Proti tej ladji se vozi tudi v naši dobi zopet vse sovražno vojno brodovje svobodnih zidarjev in krivovercev, ter zopet gre proti njej brezverski liberalizem; pa vkljub vsemu temu, ostane že v naprej gotovo, kdo bo ostal v tem neenakem boju zmagovalec. In tako jadra ladjica sv. katoliške cerkve že od prvega binkoštnega praznika, ko je ona odjadrala iz Jeruzalema, počasi okolu oble zemlje — sveta njena zastava vihra veličastno in ponosno čez neizmerno morje, da jo lahko vidijo vsi narodi in dežele. In povsod pride ona h kraju ter se ustavlja v raznih pristanih, da stopijo njeni mornarji (misijonarji) na suho ter vabijo ljudstva križem sveta, da naj v to krasno ladjo vstopijo, da se rešijo pogina.

In ta ladja je dobro previdena in založena s hrano, ni se bati, da bi na njej kdaj nastala lakota. Miza na njej je vedno bogato s s e d m e r i m i j e d m i obložena, kolikor le potrebujejo in rabijo isti mornarji. Sicer se tudi na tej ladji od časa do časa vleže goščava. Med istimi številnimi pomorščaki se včasih razpasejo tudi kužne, nevarne bolezni. Pa na tej ladji je obilno število zdravnikov in zdravil; oni, ki hočejo ozdraveti, zadobijo zopet svoje zdravje, drugi pa, ki nočejo ubogati zdravnika ter ne uživati predpisanih zdravil, se izročijo zasluženemu poginu. Mornarji pa ne izumrjejo nikdar in dobrih mornarjev se tudi v nobenem času ne manjka, in ako niso tisti na kakem kraju vsi dobri, zato pa stoji krmar ladje vedno na straži, in najviši gospodar ladje pozna takoj sleherno nevarnost ladjice, akoravno se tudi dozdeva da spava, ter brž zapove vetrovom in morju.

In k a m pluje slednjič ta ladjica? Bode li ona našla mir? In kjeli ga bo ona našla? Dà, dragi kristjani, ta ladjica vozi gotovo v varno zavetje — pristanišče. In najsi tudi prav blizo pred pristaniščem razsaja in besni (tuli) vihar, naj stojé tam tudi vse peklenske vojne ladje, ki jej hočejo braniti vhod, vse to jim nič ne pomaga! Ladjica pripelje svoje mornarje varno v pristan večnega zveličanja. Tu pa ne žuga več noben vihar, noben sovražnik, trud in težave potovanja so pri koncu! Še bolj, kakor se raduje trgovec, kedar je prišel po dolgi in nevarni vožnji od dalj-

nih pokrajin z neizmernimi zakladi v domače pristanišče in ga njegovi domači sprejmejo radostno, takó, dà še neizmerno bolj se radujejo oni, ki pridejo vozeči se na ladjici katoliške cerkve v pristan večnega zveličanja, kjer se jim ni ničesa več bati, da bi se jim razbil čolnič.

Zdaj pa, dragi kristjani! Poznate li to ladjico, ta čolnič, veste li vi, kako mu je ime? Glejte, to je ladjica, na kateri smo mi sami, in to po božji neizrekljivi milosti, to je ladjica, to je čolnič sv. Petra, sv. rimsko-katoliška cerkev! Ta je oni čolnič, čegar viši gospodar in poveljnik — zapovednik je Jezus Kristus, čegar prvi viši krmar je sv. Peter in ta čas pa njegov slavno-vladajoči naslednik 93 letni sv. oče papež Leon XIII. Mornarji na isti ladjici so pa škofje in mašniki, na mizi te ladje je pa vedno sedmero močnih in zdravih jestvin — sedem sv. zakramentov. Kedar se nahajajo bolniki na ladji, tedaj so zdravila vere pripravljena, spokorni in skesani grešniki ozdravijo, gnjili udje ali trdovratneži pa se odločijo od telesa katoliške cerkve. Ta čoln svetega Petra, rimsko-katoliška cerkev je, katero pogani in krivo-verci pa današnji liberalci zvijačno vedno nepretrogoma od vseh strani napadajo. Vkljub temu srditemu boju jadra ona vun tje v ves svet, ter pripelje vse one, ki vanjo stopijo in njo ubogajo, v pristan večnega zveličanja. Čolnič sv. Petra je pa le zato tako močan, ker je Jezus na njem, ker je on nevidni poglavar, sveti Peter ali papež, zdaj Leon XIII. pa vidni poglavar iste ladjice — čolna, zato se tudi katoliška cerkev imenuje čolnič sv. Petra.

Vsaka druga ladja, ki ima drugo ime, ki ni čolnič sv. Petra, pogine na morju, ker ni na njej Jezusa, ter jo torej premagajo vetrovi in valovi. O tem pa zdajle!

II. Torej že več stoletij sem se klatijo okolu po morju krščanskega sveta vsakovrstni čolniči, ki so bili vsi pozneje stesani, kakor čolnič sv. Petra. Veliko njih jih je že zginilo, pa vendar to ostalih nič ne vstraši, marveč tešejo še vedno nove ladjice ter se drznejo z njimi vunkej na odprto morje. V naših dneh je to prav hudo, na stotine pomorščakov jadra, še vozi okolu, in vsakteri hoče kakor od Gospoda narejeno ladjo imeti in tudi oni obešajo na iste krščansko banderce. Pa na vsakteri teh zastav je še nekaj drugega zapisanega poleg krščanskega imena, to je, navadno ime tistega, ki je stesal isto ladjico. In po tem pridevku se čolniči — ladjice razlikujejo. Oni čolniči ne morejo sicer eden drugega trpeti. Včasih se sicer eden drugemu vklanljajo; kadar jadrajo

eden memo drugega, se tudi pozdravljajo s sladkimi besedami kot bratje in enakomisleči! Pa vse to so tako rekoč le samo besede brez pomena, v resnici so pa med seboj v vednem prepiru. Le eno je, kar jih skupaj drži t. j. boj zoper čolnič sv. Petra ali sv. katoliško cerkev. Temu so oni vedno sovražni, tedaj stojijo skupej trdno ramo ob rami, ter zberejo vse svoje moči, da bi čolnič sv. Petra spravili iz pota, ali da mu saj eno prav gorko zadajo. Toda, kakor sem že rekel, vse to jim nič ne pomaga. En čas se pač vanj zaganjajo, slednjič pa vsi ti čolnič razpadajo vsaksebi ter se razbijejo v kose tako, da niso za nobeno rabo niti popravo več. Zakajli? Glejte, pred vsem so ti čolni iz samega slabega lesa stesani, iz dreves, katerih ni vsadil nebeški Oče. In potem se je že ob zgrajenju tistih zajedel vanje drevesni črv; ta črv gloda vedno okrog sebe in vedno le naprej in naprej, in ker zraven tega skoz luknjice, ki jih je naredil črv, vedno voda noter sili in pušča, postane slednjič vsa ladja trhljena in gnjila. Pa tudi ne gledé na to nedostaje marsikaj na istih ladjicah; krmarja na njej ni nobenega, „kompas“ ali igla magnetnica je zlomljena in nič prav ne kaže; oni menijo, da imajo pri sebi gospodarja — poveljnika ladje, pa tega ni na nobeni videti. Tudi hrane na njih je prav pičlo in še ta je le slaba in neprebavljiva. In kar je najhujše, je to, da je dosti goščave, blata na istih ladjicah, katerega ne morejo vun spraviti. Oj, v kako obžalovanja vrednem stanju so takšne ladje!

Mar umevate li, dragi kristjani, kar sem zdaj povedal v podobah? Glejte, vsi čolnič, ki razen Petrovega čolna na krščanskem svetovnem morju okolu jadrajo, to so raznovrstne krščanske ločine ali k r i v o v e r e, ki so se v svoji trdovratnosti ločile od katoliške cerkve. One nosijo že od prvega svojega začetka v sebi črva, ki zmiraj naprej in naprej gloda, grize, dokler slednjič ves ladjin les ne segnije. Te ločine, krive vere razpadajo same v sebi, ker one nimajo Jezusa Kristusa za ustanovnika. One nimajo krmarjev — škofov, ki naj bi vodili ladjo. Nobenega krmarja ni tam, višega poglavarja cerkve v Rimu ne spoznavajo ter ga zaničujejo. Oni rajše pusté, da goni veter in voda ladjo okolu brez krmila. Magnetnica je postala napačna, zdaj kaže tako, zdaj pa drugače, vse ima kakor za norca, oni jadrajo okolu po morju in še sami ne vedó, kje na svetu se znajdejo. Potem jim manjka vžitne hrane; oni imajo le dve jedi, krst in večerjo. Kuharji, — (to je, njih učeni) — gostilničarji sami ne vedó, kaj obsega

in kaj imajo v tej večerji, in oni, ki jo uživajo, seveda, oni tudi ne vedó in tako postanejo malomarni. Odtod prihaja dušna lakota pri krivovercih; njih duša nima nobene hrane več od Onega, ki je rekel: *Moje meso je sares jed, in moja kri je sares pijača!*

Vsa ta nesreča, — škoda — pa razpad vseh ladij ima svoj pravi vzrok v tem, ker tam ni najti Jezusa. Da, ne spava na teh ladijah, saj Njega še pri njih ni! Le eni cerkvi je On rekel: *Šas sem s vami vse dni do konca sveta!* Ta je njegova, ta le je katoliška cerkev, to je oni čolnič, na katerem je sv. Peter krmar — zdaj pa njegov naslednik slavnovladajoči 93letni Oče papež Leon XIII. Le sam ta čolnič nikdar ne strohni, nikdar ne segnije, o njem je rekel Gospod: *Vrata peklena ne bodo premagala moje cerkve!* — Včasih se res dozdeva, da Jezus spava na tej ladji; valovi butajo večkrat prav močno v tisto; pa tedaj Ga pokličejo: *Gospod otmi nas, poginjamo!* In Gospod najprej posvari rahlo na pomoč vpijoče radi njih boječnosti, njih malovernosti; potem pa se On vzdigne ter zapove viharjem in valovom in naenkrat postane velika tihota.

Tedaj, dragi kristjani! Naj nas to veseli, da smo v čolniču sv. Petra, v edinozveličalni rimsko-katoliški cerkvi. Pa skrbimo tudi za to, da ne bomo umazali z goščavo, — z grehi — te lepe ladje, marveč da bomo živi, čili in krepki prebivalci iste. Molimo vedno tudi za tiste zmotene, zašle duše, ki se vozijo na svojih nevarnih ladjah brez krmila, katere gonijo vetrovi in valovi kot igračo semtertje, da bi oni pribežali, dokler je še čas, iz njih polomljenih čolničev v edino trdni in trpežni čolnič sv. Petra, da bomo vsi skupaj srečno prestali viharje pričujočega življenja in da bomo šli dobro ohranjeni v pristanišče večnega miru in pokoja! Amen.

M. Mihaeljev.

Praznik darovanja Gospodovega ali Svečnica.

1. Sveča pri službi božji in v življenju kristjana.

Luč v razsvetljenje nevernikom. Luk. 2, 31.

Današnji praznik ima svoje ime od sveč, ki jih danes sveta cerkev blagoslavlja in deli vernikom v spomin, da se je današnji

dan Jezus Kristus v naročju svoje presvete Matere prvokrat prikazal v svetišču Gospodovem v Jeruzalemu, kjer ga je z radostnim srcem vzel v naročje sivolasi Simeon ter vpričo zbrane duhovščine judovske in množice ljudstva glasno hvalil dobrotljivega Boga, da mu je dal doživeti ta presrečni dan, po katerem so davno zdihovali sv. očaki in preroki, da sme s svojimi očmi gledati in z rokami objemati presveto Dete, novorojenega zveličarja svetá. Simeon je bil po milosti sv. Duha na duši razsvetljen, da je ta trenotek prišel v tempelj in tam spoznal Jezusa, ki je po besedah sv. Janeza *resnična luč, ki razsvetli vsakega človeka, ko pride na ta svet*; ali kakor sam o sebi spričuje Jezus: *jaz sem luč svetá, kdor meni nasleduje, ne hodi po temi*. Na Jezusa torej, kot *luč v razsvetljenje nevernikom* nas najprvo spominja goreča sveča. Jezus je prava luč, ki nas razsvetljuje s svojimi nauki in sv. resnicami, z vzvišenim zgledom svojega najsvetejšega življenja na zemlji in svojimi milostmi, ki nam jih radodarno deli po sv. Duhu v sv. zakramentih. Zato nam goreča sveča zopet kliče v spomin in nas vspodbuja, da je naša krščanska dolžnost po Jezusovih naukih in zgledu vravnati svoje življenje, notranje in zunanje, ter vestno sodelovati z milostmi, ki nam jih on deli, da dospemo do svojega zadnjega namena.

Jezus Kristus torej mora biti nam, kristjanom, vodilna zvezda skozi vse življenje od prvega do zadnjega trenotka; zato pa je umestno, da nas sv. cerkev kot skrbna mati vedno spominja na Jezusa z gorečimi svečami, ki nam jih prižiga pri službi božji in ob najvažnejših trenotkih življenja.

Premišljajmo danes pomen goreče sveče:

I. v cerkvi pri službi božji,

II. ob različnih trenotkih v življenju kristjana.

I.-1. Od starodavnih časov že se rabijo goreče sveče pri službi božji po katoliških cerkvah. V začetku so bile sveče potrebne, ker so namreč obhajali službo božjo po temnih podzemeljskih prostorih in večinoma še v ponočnem času, da so bili vsaj nekoliko varnejši pred zalezovanjem sovražnikov. Tako nas spominjajo goreče sveče na altarju onih hudih časov krvavega preganjanja prvih kristjanov, ki so s toliko gorečnostjo v največji nevarnosti za svoje življenje prihajali k službi božji o nočnem času ter so, ne zmeneč se za sladko spanje, žrtvovali telesni po-

čitek in Boga hvalili celo noč v svetih pesmih in molitvah. S koliko pobožnostjo so se zbirali n. pr. prvi kristjani mesta Rima v katakombah, kako do srca ginljivo je odmevalo po teh podzemeljskih prostorih krasno petje iz ust teh svetnikov, kako je puhtela podobna prijetnemu vonju dišečega kadila pobožna molitev iz teh čistih src, polnih svete ljubezni, tje pred prestol Najvišjega, kako so se tu medsebojno kristjani navduševali k vstrajnosti do konca, da dosežejo venec slavne zmage po grozoviti smrti mučeništva za vero v Jezusa Kristusa!

Kako je dandanes po mnogih krajih med kristjani? Ni več tistih nevarnosti za življenje, ni več potreba žrtvovati nočnega spanja, ni treba skrivati se po temnih prostorih — imamo javne prostore, lepe hrame božje, kjer se opravlja očitno brez strahu služba božja; a kam je zginila pri mnogih kristjanih ona sveta gorečnost, iskrena ljubezen, ginljiva pobožnost? Goreče sveče stojé še na altarjih kot priče iz starodavnih časov, toda v srcih velikega števila kristjanov je zamrla luč žive vere, ugasnil je ogenj svete ljubezni, in zavladata je tema brezverstva in mlačnosti, zaplamtel pa je ogenj poželjivosti, ki morí dušo.

2. Goreče sveče na altarju nam kličejo v spomin, da je tukaj Bogu posvečen kraj; tukaj se opravlja najsvetejša daritev, kjer se daruje sam Jezus Kristus, Bog in človek, za nas; tukaj v tabernakelju je vedno pričujoč včlovečeni Sin božji in opravlja neprestano svojo najsvetejšo molitev Bogu v čast v spravo za naše grehe. *Strašen je taj kraj; tukaj je hiša božja in vrata nebeška*, je govoril nekdanj očak Jakob, premišljujoč svoje sanje, ko je videl lestvo segajočo od zemlje do nebes; iste besede nam po svoje kličejo v spomin goreče sveče na altarju: *Tukaj je hiša božja in vrata nebeška*. In kakor je nekdanj neskončno sveti Bog, govoreč iz gorečega grma z Mozesom, mu zapovedal, naj odloži prej svoje obuvalo in se tako s svetim strahom približa; tako zahteva tudi sedaj svetost hiše božje, da, ko v stopimo v cerkev, odložimo prah posvetnih misli in skrbi, posebno pa vso pregrešnost, ter da se le s ponižnim in skesanim srcem, pa s svetim strahom bližamo kraju, kjer prebiva osebno Bog in človek; *kraj namreč, na katerem stojiš, je sveta zemlja* (II. Moz. 3, 5.)

Pa koliko v nemarnosti, mlačnosti in tudi brezobzirnosti je žal mnogokrat opazovati pri kristjanih celo tedaj, ko stojé na tem svetem mestu vpricho živega Boga! Prav kakor da je cerkev čisto navaden prostor! Kako je mnogim tukaj dolgčas pred Jezusom,

kako jim je srce prazno, glava pa polna posvetnih misli in skrbi! Pa ne le to, najdejo se žal tudi takšni, ki še druge motijo v pobožnosti ter so s svojim nespodobnim vedenjem drugim v spodtiko in pohujšanje. Je mar to znamenje žive vere in goreče ljubezni do Jezusa v presvetem zakramentu! Ako bi se takšno vedenje ne spodobilo v posvetni hiši pri posvetni gospodi, kako pa naj se spodobi v hiši božji vpričo Boga!

3. Goreča sveča počasi použiva samo sebe, mej tem, ko gori Bogu v čast. Kako lep primer za nas, da moramo tudi mi sebe darovati Bogu z dušo in telesom, da tako rečem, zgoreti Bogu v čast, to pomeni: požgati v sebi vse, kar je nasprotno svetosti božji, pogasiti ogenj pregrešne poželjivosti, in kakor se čisti zlato v ognju, čistiti srce v ognju ljubezni božje; kakor se neprestano topi goreča sveča, tako naj bi se tudi srce naše topilo najčistejše ljubezni do Jezusa v najsvetejšem Zakramentu. Tako bi moralo biti srce vsakega kristjana živ altar, na katerem naj bi neprenehoma plamtela goreča sveča žive vere in iskrene ljubezni do Boga.

II. Kar nam kaže in česar nas spominja goreča sveča na altarju, kaže nam tudi ob raznih prilikah kristjanovega življenja: pri sv. krstu, pri prvem sv. obhajilu, ob zadnji uri, v začetku, v sredi, ob koncu življenja.

1. Kaj govori k r s t n a s v e č a? Spominja te, o, kristjan neizrekljive dobrote božje, da si bil izmed milijonov otrok človeških odbran in uvrščen med prave otroke božje, sprejet med ude edinozveličavne katoliške cerkve, mej dediče nebeškega kraljestva. Duša tvoja, očiščena izvirnega greha, ozaljšana s posvečujočo milostjo božjo, vsa lepa in brezmadežna, je bila prijetno prebivališče sv. Duha, srce tvoje pa polno nedolžnega veselja.

Kristjan, je tvoja duša sedaj še tako čista, srce tvoje še tako nedolžno? In ako ni, kdo je temu kriv? Kdo je kriv, da nisi držal svečane obljube, ki si jo storil pri sv. krstu? Krstna sveča ti kliče v spomin to obljubo: Kaj želiš od cerkve božje? Sv. vero. Kaj ti dá sv. vera? Večno življenje. Ako hočeš iti v življenje, izpolnjuj zapovedi: ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca — in svojega bližnjega kakor sam sebe. Si vestno izpolnjeval v življenju ti dve pglavitni zapovedi, v katerih je vsa postava in preroki? Ali mar ne veš, kaj je rekel Kristus: *Ne tisti, kateri kliče: Gospod, Gospod, ampak tisti, kateri iz-*

polnjuje voljo mojega Očeta, ta pojde v nebeško kraljestvo?
 In zopet: *Kdor ima moje zapovedi in jih izpolnjuje, ta je, ki mene ljubi.* S kakšno pravico smeš reči, da ljubiš Boga, ako ne izpolnjuješ njegovih zapovedi? Vprašan: *Ali se odpoveš hudobnemu duhu?* si odgovoril: *Se odpovem.* Si se spominjal te slovesne obljube, ko si hudobnega duha klical na pomoč z grdo kletvino? Kako izvršuješ to slovesno odpoved, ako v smrtnem grehu živiš in si v resnici pravi suženj hudobnega duha, ki dela s teboj, kar se mu zljubi, zato, ker se mu prostovoljno vdaš? Kako izpolnjuješ to slovesno obljubo, ako, nezadovoljen s tem, da sam v grehu živiš, še druge v greh napeljuješ in jih tiraš v sužnjost hudobnega duha! Se mar to pravi izpolnjevanje krstno obljube? To obljubo si storil pred pričami, storil si jo v cerkvi, na svetem kraju, storil si jo v slovesnem trenutku, ko si bil sprejet v katoliško cerkev, in goreča sveča pri tvojem krstu je pričala, da si sprejel vero v živega Boga, kateremu si posvetil dušo in telo za celo življenje! In tako svečano obljubo si morda že tolikokrat tako lahkomišljeno prelomil! Tako malo vredna se ti zdi obljuba Bogu storjena, da se jej izneveriš za prazen nič! Ako je vojak dolžen zvestobo svojemu cesarju, ker se je s prisego v to zavezal, mar nisi dolžan ti, kristjan, zvestobe Bogu, ki si mu jo tako slovesno obljubil? Zato drži besedo dano Bogu, drži jo vse življenje.

2. Goreča sveča pri prvem sv. obhajilu. Kako sladki in prijetni so spomini na prvo sv. obhajilo, tisti presrečni trenotek, ko si prvokrat pristopil k mizi Gospodovi z gorečo svečo v roki, ki je pričala o tvoji živi veri v pričujočnost Jezusovo v podobi kruha, pričala o goreči ljubezni, ki je takrat plamtela v tvojem srcu do Jezusa! Takrat si ponovil svojo krstno obljubo; niso več drugi govorili mesto tebe, govoril si sam v zavesti, kaj govoriš, obetal si zopet zvestobo svojemu Bogu, Jezusu, svojemu Kralju, ki si je izbral tvoje srce za svoje bivališče. Z dušo, oprano s krvjo Jezusovo v zakramentu sv. pokore, poučen v resnicah krščanskega nauka, okrepcan po pobožni molitvi — tako si pristopil k obhajilni mizi, in goreča sveča v roki je pričala, da si se znova posvetil Bogu, da si znova prisegel večno zvestobo Jezusu.

Kristjan, so li prijetni, ali so morda grenki sedaj spomini na tvoje prvo sv. obhajilo? Prijetni, ker ti tvoja vest daje spričevanje, da si od tistega časa vestno izpolnjeval ponovljeno ob-

ljubo, da si potem pogostoma in vselej vredno in pobožno sprejel Jezusa v svoje srce v tem presvetem zakramentu! Ali morda grenki zato, ker je že davno zginila iz tvojega srca ona živa vera in goreča ljubezen do Jezusa, ker se je vanj vselila mlačnost in mrzlota, ker je tvoje po sv. obhajilu posvečeno srce onečastil ogenj mesene poželjivosti, ki si ga prostovoljno netil? O kristjan, ako tvoje srce ni več tako zadovoljno in srečno, kakor je bilo pri prvem sv. obhajilu, vprašaj po pravem vzroku, in našel boš, da si sam kriv svoje nesreče, ker si vrgel Jezusa iz svojega srca, Jezusa, kateri edini more vtešiti vse želje tvojega srca, ki je vsa tvoja časna in večna sreča. Hočeš torej imeti zopet mirno in veselo srce, vrni se k Jezusu, najdeš ga v cerkvi, tam na altarju čaka te noč in dan vedno pripravljen, da te tolaži, ozdravi, razveseli, okreпча in nasiti.

3. Sveča ob smrti uri. Težko hropenje, medlo oko, mrzla roka, mrzel pot na čelu, in goreča sveča, to so znamenja, da umira človek-kristjan, ki je bil kmalu po svojem prihodu na svet sprejet med ude katoliške cerkve, večkrat v življenju nasičen s Telesom Jezusa Kristusa, a sedaj zapušča svet, in prižgana sveča mu sveti za to zadnjo pot v neskončno večnost, iz katere se ne vrne nikdar več. Čemu ta sveča? Priča vero, ki jo je kristjan prejel pri sv. krstu, po katere naukih je obljubil živeti. O kako blagodejni spomini mu sedaj polnijo sredi neznosnih bolečin srce s tolažbo in upanjem na usmiljenost božjo, ako je v življenju vestno izpolnjeval dolžnosti sprejete pri sv. krstu, ako je resnično ljubil Boga nad vse in bližnjega kakor sam sebe! O stokrat srečen kristjan na smrti postelji, ki ga goreča sveča spominja vere v troedinega Boga, kateremu je zvesto služil vse svoje življenje! Pozdravljena mi bodi — tako govori umirajoč pravičen kristjan — goreča sveča, ki si mi svetila pri vstopu v katoliško cerkev, svetila mi na potu skozi življenje; sveti mi tudi sedaj na potu v večnost! *Svoj tek sem dokončal, ohranil si vero, pripravljena me čaka krona pravičnosti, ki mi jo bo dal Gospod, pravičen sodnik.* — Toda, ako kristjan ni živel po veri, ako ni vestno izpolnjeval svojih krščanskih dolžnosti, ako je služil grehu in po grehu hudobnemu duhu, ga bode mar goreča sveča ob smrti uri polnila s sladkim upanjem in tolažbo, ali pa s strahom pred pravičnim Sodnikom, katerega pravično jezo je tolikrat izzival!

Kristjan, hočeš, da ti bode goreča sveča ob smrti uri v tolažbo in veselje, spominjaj se sedaj pogostoma goreče sveče pri sv. krstu, pri svojem prvem sv. obhajilu; spominjaj se obljub, ki si jih takrat storil Bogu, in vestno izpolnjuj svoje krščanske dolžnosti. Ohrani si živo vero v Boga, moli rad in pobožno v hiši božji, zlasti ob nedeljah in praznikih, moli Jezusa v presvetem zakramentu, pogostoma in vredno prejemaj ga pri sv. obhajilu, da bode on živel v tebi in ti v njem, da bode vse tvoje življenje kakor goreča sveča na altarju, vse Bogu posvečeno; živi kot pravi, popolni kristjan do smrti — o tedaj te ne bo strašil pogled umirajočega očesa na gorečo svečo, tolažil te bo prijetni spomin na preteklo življenje, upanje ti bo dajal spomin na neskončno usmiljenost božjo, tedaj boš lahko govoril kakor nekdanji sivolasi Simeon: *Zdaj, o Gospod, pustiš svojega hlapca v miru, ker so videle moje oče tvoje sveličanje.* Amen. J. Slavec.

2. Darovanje v tempelju in sv. maša.

Ko so bili dopolnjeni dnevi očiščevanja Marije po Mojzesovi postavi, so Jezusa prinesli v Jeruzalem, da so ga postavili pred Gospoda. Luk. 2, 22.

Današnji praznik Marijinega očiščevanja ali Svečnica nas spominja judovske postave o očiščevanju matere po porodu. Ukazano je bilo namreč (Levit. 12.), naj vsaka mati po rojstvu deteta moškega spola čez 40 dni, po rojstvu deteta ženskega spola čez 80 dni pride v tempelj, da se zahvali Bogu in mu daruje ukazani dar in se očisti pred Gospodom z molitvijo. Ako je rodila prvič dete moškega spola, je bilo to dete posvečeno Bogu in odmenjeno za službo božjo: le ako ni bilo iz Levijevega rodu, smela ga je mati odkupiti in mu ni bilo treba pozneje opravljati darivne službe v tempelju, za katero je bil odločen Levijev rod.

Zvesta postavi Gospodovi pride tudi Marija z Jezusom v tempelj, da ga daruje Bogu in zadostí postavi očiščevanja, dasiravno bi njej ne bilo treba: zakaj ona je spočela od sv. Duha in je postala mati, ne da bi bila nehala biti devica; tedaj ji tudi ni bilo treba očiščevanja. Tudi ji ne bi bilo treba darovati Jezusa Gospoda, ker je bilo to dete pravi Bog sam. Vendar je prišla v tempelj, ker je hotela Bogu pokorna biti, kakor mati tistega, ki

je bil pokoren svojemu Očetu, in sicer pokoren do smrti na križu. Ker je ob enem vedela, da je to dete odrešenik sveta, zato je po zgledu Abrahamovem, ki je bil pripravljen darovati svojega sina Izaka v žgavni dar, tudi ona prinesla svoje dete pred Gospoda in mu ga darovala sicer z žalostnim srcem matere, pa vendar z gorečimi željami po odrešenju sveta. Marija je bila tedaj prva, ki je opravila nekrvavi dar v naše odrešenje, ona je prva Bogu darovala Jezusa.

Predragi! Kaka čuvstva so morala pač napolnjevati Marijino srce, ko je stala pred obličjem Gospodovim v tempelju z Jezusom v naročju? Poglej jo, o kristjan, to najsvetejšo, najčistejšo, milosti polno ženo! Glej njeno sveto resnobo na svetem kraju, glej, kako ji žari oko v goreči ljubezni do Boga, najvišega Gospoda! S kolikim spoštovanjem stoji pred altarjem Vsegamogočnega, pred tronom kralja nebes in zemlje, za čegar deklo se je sama spoznala!

S koliko pobožnostjo mu daruje svoje edinorojeno dete, Njegovega Sina!

Pa, kdo naj opiše tudi žalost njenega srca, ker Marija je dobro vedela, da je bilo to njeno Dete rojeno, da bo živelo in umrlo za grehe sveta; vedela je, da čaka Jezusa cela vrsta bridkosti in bolečin, od rojstva do groba, od zibelke, do križa. In ko bi tega tudi ne bila vedela že prej, zvedela bi bila od pobožnega starčka Simeona, da bo njeno srce presunil meč bolečin. Predragi, kdo naj opiše to njeno žalost?

Toda njeno srce je bilo najbolj podobno srcu njenega Sina. In kakor je Jezus iskal le časti svojega Očeta ter zveličanja sveta, ravno tako je tudi Marijino žalost premagala ljubezen do človeka, premagalo hrepenenje, da bi se vendar že enkrat vzdignile megle greha in jeze božje in zasijalo solnce milosti, sprave z Bogom.

Vsa prevzeta teh čuvstev stoji Marija pred altarjem v tempelju in daruje Jezusa nebeškemu Očetu.

Predragi! Ali se ne ponavlja ta daritev še dandanašnji na altarjih naših cerkva? Ali se ne daruje Jezus Kristus še dandanašnji sicer na nekrvavi način, drugače pa iz ravno takega namena, kakor na gori Kalvariji v spravo za grehe sveta? In ako smo pričujoči pri tej nekrvavi daritvi, ali naj imamo katera druga čuvstva v svojem srcu, in ne podobnih kakor Marija

v tempelju, namreč čuvstva globokega spoštovanja in goreče pobožnosti, združena z bridkim kesanjem in sveto ljubeznijo?

1. O s kakim spoštovanjem, s kako pobožnostjo bi se morali vdeleževati te sv. daritve! Mislite si, predragi, da gledate s prerokom Izajijem (6.) Gospoda na nebeškem tronu, okolu njega pa angelje, ki si v svetem spoštovanju zakrivajo obraz in kličejo: *Svet, svet, svet, Gospod Bog vojskinih trum, vsa zemlja je polna njegove slave!* Kako bi se tresli svetega spoštovanja in na nič drugega ne bi mislili, kakor le na neskončno božje Veličastvo in na svojo lastno slabost in nevrednost!

Ali pa je kdo drugi pričujoč na oltarju v podobah kruha in vina in ne ravno tisti, kakor v nebesih na svojem prestolu? Ali ne molijo brezštevilne trume angeljev v Najsvetejšem zakramentu svojega Stvarnika in Gospoda, ki se skrivnostno daruje na oltarju? O ko bi se prav živo zamislili v to resnico, potem bi si tudi mi zakrili obraz in bi trepetaje klicali s prerokom Izajijem: *Gorje meni, človeku s nečistimi ustnicami, moje oči so gledale kralja, Gospoda vojskinih trum.* (6, 5)

Pa žalibog, dostikrat se zgodi, da človek pozabi, da je v cerkvi in se v tej pozabljivosti tudi vede, kakor da bi bil doma ali zunaj na cesti. Mej tem, ko neverni Turki klečé, dostikrat na svojem obličju ležeč časté svojega Boga in se še celo glasno odkašljati ne upajo v svojih svetiščih, mošejah, dobé se vendar mej kristjani ljudje, posebno mlajši, ki mej najsvetejšo daritvijo govoré brez vsake potrebe, se smejejo, da ne govorim o tistih, katerim je cerkev in služba božja le priložnost k nespodobnemu pogledovanju in oziranju, in iz tega izvirajočim nespodobnim mislim in željam. Ne morem si kaj, da ne bi pri tej priložnosti omenil tudi še neke grde razvade, ki kaže, kako malo imajo nekateri kristjani spoštovanja do Najsvetejšega; dobé se ljudje, ki celo ne pokleknejo ne mej sv. daritvijo, ampak stojé ali sedé celo od povzdigovanja do zauživanja, tedaj tudi mej tem, ko je Jezus na oltarju pričujoč v podobah kruha in vina; zopet drugi mej povzdigovanjem ali obhajilom, pa tudi mej blagoslovom s sv. Rešnjim Telesom sklonijo le nekoliko hrbet, kakor bi si hoteli cerkvena tla nekoliko bliže ogledati, tako da se človeku res smešno zdi, kako se ubogi črv zemeljski boji dostojno počastiti svojega Stvarnika.

Prav veliko pa jih je, ki s svojim vedenjem kažejo, da ne verjejo v to, da je v kelihu v podobi vina pričujoča sv. Rešnja kri; kako bi si mogel pač drugače razlagati, da jih toliko zopet vstane, ali se usede, ko utihne zvonček pri zauživanju. Jezus Kristus je na oltarju pričujoč od povzdigovanja do takrat, ko strežaj po zauživanju prvič nalije mašniku v kelih, da ga splakne.

Nočem reči, da se taki ljudje obnašajo iz zaničevanja tako, pač pa kažejo, kako slaba, plitva je njih vera, vsled tega tudi njih spoštovanje pred Najsvetejšim. Bodimo s sv. spoštovanjem in gorečo pobožnostjo pri daritvi sv. maše: naše srce naj je pri tem polno resničnega **k e s a n j a n a d g r e h i**.

2. Bral sem, da so imeli nekje sv. misijon, pa ni nič kaj dobro kazalo. Ljudje so sicer prihajali k pridigam, pa le bolj iz radovednosti, vsled tega tudi niso posebno tiščali k spovedi. Misijonarjem se nikakor ni hotelo posrečiti, da bi bili otajali jim ledena srca. Slednjič gre eden izmed njih še enkrat na prižnico in jim začne govoriti na srce s toliko gorečnostjo, da se mu v prsih nekaj vtrga in mu začne kri curkoma teči iz ust. Vsega krvavega, umirajočega odnesó s prižnice. Preden so hočejo prestrašeni ljudje raziti, stopi drugi misijonar pred nje, jim pokaže krvavo obleko svojega tovariša in zakliče z gromčim glasom: Vi ste krivi te njegove krvi, ker ste ga umorili s svojo trdovratnostjo! Strašen vtis napravijo te besede na ljudi! Pobiti žalosti kličejo: Ta tuji duhovnik si je toliko prizadejal za zveličanje naših duš, mi smo ga pa s svojo ledenostjo spravili v grob! Skesano sedaj skoraj vsi pristopajo k spovedi in kmalu se je začel kazati mej njimi vreden sad pokore.

Predragi v Kristusa! Pri vsaki sv. maši nam pokaže mašnik pri povzdigovanju ne le krvavo obleko Zveličarjevo, ampak njegovo pravo Telo, njegovo pravo Kri. Z očmi sv. vere gledamo njegove rane, ki jih je prejel zaradi nas. Poglej tja na altar, kristjan, glej sto in sto krvavih kapljic, ki mu tekó iz s trnjem prebodene glave, — tvoja prevzetnost, tvoje grešne misli so ga ranile. Glej njegove neštevilne rane, ki jih je dobil po groznem bičanju, — tvoja nezmernost in nečistost ga je obdala ž njimi.

Glej globoko rano na rami, na kolenih, ki mu jo je napravil težki križ in trojni padec pod njim, — tvoja jeza, nepotrpežljivost, tvoje preklinjevanje in rotnje ga je ranilo. — In sedaj te vprašam: Ali je mogoče, da gledaš z očmi sv. vere pri sv. maši z ranami pokrito Telo, gledaš za tvoje grehe prelito Kri, da ne bi resnična žalost, pravo kesanje nad grehi napolnila tvojega srca, da ne bi svojega ranjenega Zveličarja prosil odpuščanja in mu obljubil boljšanje?

3. O predragi, ko bi imeli pravo spoštovanje in pravo pobožnost, ko smo pri daritvi sv. maše, o potem bi se naše srce polnilo bridke žalosti in kesanja, pa vnelo obenem tudi v sveti ljubezni do Boga in v hrepenenju, da bi vsi ljudje vendar že enkrat prišli k spoznanju, zapustili greh in se oklenili svojega Stvarnika.

Vsacega poštenega kristjana mora pač srce boleti, ko vidi, koliko je še ljudi, ki ne poznajo ali nočejo poznati Boga in zato ga ne ljubijo, mu ne služijo, ga z grehi žalijo. Skoraj dve tretjini človeškega rodu še tava po temi nevere; skoraj polovica kristjanov hodi po poti zmote, daleč proč od katoliške cerkve, in koliko je ljudi, ki se sicer imenujejo katoličane, pa živé v grehah in se ne zmenijo za Boga! Ali je morda naš kraj zgled katoličanstva? Ali jih ni dosti, ki leto in dan že niso videli cerkve od znotraj? (O prejemanju sv. zakramentov še ne govorim ne.) Kdo ne bi v taki verski brezbriznosti iz srca zdihnil: Moj Bog, kako bi se dalo temu opomoči? Predragi! v naše roke nam je dano sredstvo, s katerim moremo Boga tako rekoč prisiliti, da oživi versko življenje mej nami: to je sredstvo je molitev. Bog hoče pomagati, hoče pa tudi, da ga prosimo za to.

Naša molitev je seveda slaba, malo vredna pred Bogom. Pa gtejte, pri daritvi sv. maše Jezus Kristus, Sin božji, moli k svojemu nebeškemu Očetu in hoče, da molimo ž njim; našo slabo molitev združuje On s svojo lastno neprecenljivo, dragoceno molitvijo in to ji daje pred njim neskončno veljavo, da moremo vse doseči, kar prosimo.

Molite, predragi v Gospodu! posebno pri sv. maši, pa ne samo za vse, ampak molite tudi goreče v ta namen, da bi se širilo kraljestvo božje na zemlji, da bi Bog zatrl nevero in versko mlačnost, da bi ljudi pripeljal k spoznavanju sv. vere in njenih dolžnosti. Molite tudi še posebno za sv. Očeta, za svojega škofa in svoje dušne pastirje, da bi jim Bog vnemal srce v apostoljski gorečnost, da bi mi vsi skupaj ne iskali vaše hvale, ampak vašega zveličanja. Molite tudi za svojo družino, posebno pa za tistega mej vami, ki je pozabil na Boga in živi v grehah vam v sramoto in žalost, sebi pa v pogubljenje.

Napravimo danes, predragi, na praznik darovanja Marijinega, trdni sklep, da hočemo biti pri sv. maši s takim duhom, kakor je bila Marija pri darovanju v tempelju; tedaj v duhu svetega

spoštovanja in goreče pobožnosti, s skesanim srcem nad svojimi grehi, vsled katerih je Jezus svojo Kri prelil; v sveti ljubezni, polni srčnega hrepenenja, da bi se nas Bog usmilil in razlil svojo milost nad vsemi ljudmi, posebno pa nad neverniki, krivoverci in mlačnimi kristjani. Kolikorkrat bi pa se morda vsilila v naše srce razmišljenost, nepobožnost, nespoštljivost, tolikokrat se spomnimo na zgled Marije in jo prosimo pomoči, da jo bomo mogli posnemati. Amen.

P. J.

Prva predpepelnična nedelja.

D e l o.

Pokličite delavce in daj jim plačilo.
Mat. 20, 8.

Današnji sv. evangelij govori o delavcih, ki jih je najel Gospod za svoj vinograd ob različnih urah dneva; na večer pa jim deli plačilo. To plačilo pa so si morali zaslužiti z delom celega dneva, pol dneva, ene ure.

Za delo smo vsi poklicani, zato mora delati vsak človek po svojem stanju; ta več, oni manj, ta z duševnimi, oni s telesnimi močmi; kdor pa nič ne dela, ni vreden, da živi, ker si ne zasluži kruha. Vendar pa takih lenih postopačev, ki bi prav nič ne delali, ni mnogo na svetu; zakaj če tudi mnogi ne delajo radovoljno, pa delajo prisiljeni, ker bi sicer ne mogli živeti. Toda za pametnega človeka in kristjana ni dovolj, da dela, marveč je potrebno in koristno znati tudi, zakaj dela in čemu dela; ako namreč pozna človek pravi vzrok in namen dela, delal bo rad, in delo mu bo koristno za telo in za dušo. Premišljajmo torej danes pravi vzrok in namen dela.

V imenu Jezusa in Marije.

Neki redovnik je prišel v drug samostan, kjer so morali vsi redovniki tudi z rokami delati. Videč to njihovo marljivost pri ročnem delu pravi tuji redovnik: „Vi skrbite preveč za telesno življenje; pomislite, kako je Zveličar pohvalil Marijo Magdaleno, ki je pri njegovih nogah pazljivo poslušala nauke božje, grajal pa sestro Marto, ki si je dala mnogo opraviti v kuhinji.“ Na to je dal prinesiti predstojnik tega samostana tujemu redovniku molitveno knjigo in peljati ga v celico, da tam v tihem miru premišljuje svete resnice. Opoludne pričakuje tuji redovnik, da

ga pride kdo poklicat k obedu, toda nihče se ne oglasi; že se nagiblje dan k večeru, pa nikogar ni, da bi ga povabil k mizi; začuden stopi redovnik iz samotne celice in vpraša enega redovnih bratov: „Ali danes pri vas nič ne jeste?“ „Mi smo že vsi obedovali“, odgovori brat. „Kako pa to, da mene ni nihče poklical?“ Pri teh besedah pride predstojnik k redovnikoma in pravi tujcu: „Sedaj bote pa bolje umeli evangeljsko zgodbo. Zveličar je pohvalil Marijo, ker je poslušala božjo besedo, ko je bilo potrebno delo opravljeno in je Marta oskrbela sama vso postrežbo.“ Tujec je nato prosil predstojnika za delo.

Iz tega zgleda je razvidno, da človek mora delati, ako hoče živeti; Kristus tudi ni grajal Marte zavoljo dela, ampak le zaradi prevelike skrbi za časno življenje. Zakaj torej mora delati človek?

1. Iz ljubezni do samega sebe. Ta ljubezen pa zadeva dušo in telo.

a) Duša je prva, ki jo mora človek ljubiti zato, ker je podoba božja, je bistvo človeka, telo je pa le posoda duše. Kaj pa ima telesno delo opraviti z dušo? Mnogi mislijo, da za dušo je le molitev, beseda božja, sv. maša in sv. zakramenti, delo v navadnem pomenu pa da je le za telo; to pa ni res, zakaj tudi telesno delo je duši koristno.

Duša in telo sta v tem življenju tako tesno spojena, da eden brez drugega biti ne moreta; kar dela duša upliva na telo, in kar dela telo, upliva na dušo.

Delaven človek uporablja vestno svoj čas, s tem izpolnjuje voljo božjo; zakaj Bog je človeka ustvaril za delo in zato mu je dal potrebni čas; ali ni to koristno za dušo? Duša ima pri telesnem delu svoje zasluge; saj je ona, ki nagiblje telo, da dela, mu daje moč, da more delati, in ga uči, kako naj prav dela; ako pa ima duša svoje zasluge, je gotovo, da sprejme zato tudi primerno plačilo pri pravičnem Bogu.

Pa človek ima od telesnega dela duševno korist že na tem svetu. Pridno delo varuje lenobe, lenoba pa je po spričevanju sv. pisma in vsakdanje skušnje začetek hudobije; torej delo varuje dušo greha — ali ni to koristno? Duša se tako ohrani čisto; čista duša pa je zadovoljna, srečna, vesela, potrpežljiva, pobožna v molitvi, ljubi in hvali Boga — ali ni to res dobro za dušo?

b) Delo pa je še posebno koristno telesu, ker je namenjeno, da se po njem ohrani in krepi telesno življenje in zdravje.

Delo daje zaslužek in živež, zato velja izrek: „Kdor ne dela, naj ne jé.“ Neskončno modri Stvarnik je namreč človeka tako ustvaril, da mora uživati primerno hrano, da živi; hrane pa mu Bog ni dal že pripravljene za uživanje, ampak človek si jo mora sam pripraviti z delom; in tudi oni ljudje, ki si ne pripravljajo sami hrane naravnost z delom svoji rok, si jo vendar z delom služijo.

Delo krepi in ohranjuje telesno zdravje. Kakor se neprestano giblje morje, da se voda ne vsmradi, tako se mora gibati telo človeško, da mu ne zastaja kri in ne provzroči bolezni; zato je zmerno delo toliko koristno za zdravje, kakor je nasprotno brezdelno postopanje in posedanje zdravju škodljivo.

Zato so splošno delavni ljudje telesno mnogo bolj utrjeni in močni, kakor drugi, ki se ne vkvarjajo s telesnim delom. Komu pa bolj diši in tekne jed, če tudi le preprosta, kakor človeku, ki je postal lačen pri delu? Ali kdo bolj za potrebo in bolj mirno uživa krepilno spanje, kakor delavec po trudapolnem dnevu? Ali pa to ni res največja korist za telesno zdravje?

Neki profesor srednjih šol je bolehal vsled napornega duševnega dela mej šolskim letom in pa tudi vsled nezdravega mestnega zraka, ki je prenapolnjen zdravju škodljivih tvarin. Posvetoval se je z zdravnikom, kako bi si zopet utrdil poškodovano zdravje, in zdravnik mu svetuje, naj gre med počitnicami uživati sveži zrak v gorovju. Profesor gre na planinski kraj, tam se sprehaja na zelenih tratih in gozdovih, ko se pa tega kmalu naveliča, cepi drva na dvorišču kmeta, pri katerem je bival, in uživa preprosto domačo hrano; to mu je kmalu na zdravju več koristilo, kot vsa umetna zdravila. Tako torej primerno delo krepi telesno zdravje.

c) Delo daje človeku čast in veljavo. Pošten delavec, ki sebe in družino preživlja z delom svojih rok, je vreden časti in spoštovanja; zato je pa vsak stan, torej tudi delavski stan, častitljiv. Saj delo je dal človeku Bog sam, in On ga je tudi ustvaril za delo; kako naj bi bilo torej katerokoli delo, da je le pošteno, zaničljivo? Ali ni delal tudi večlovečeni Sin božji s svojimi rokami, dokler je živel v Nazaretu, ter pomagal svojemu redniku pri tesarstvu? Sv. apostol Pavel se je celó sam pohvalil, da si je z delom svojih rok prislužil vsakdanji kruh. (Dejanje ap. 20, 34.)

Cesar Karol Veliki, eden najslavnejših vladarjev krščanskih, ni bil le moder vladar svojih narodov, ampak tudi skrben oče svoji družini. Njegove hčere so morale opravljati vsa domača

ženska dela, kuhati, prati, šivati, presti itd. Cesar je nosil navadno obleko domačega dela, ki so mu jo hčere napravile. Tako je učil cesar z lepim zgledom, da delo ni sramota, ampak čast in dolžnost. Kako osramoté te hčere velikega cesarja toliko kristjanov, ki bi hoteli živeti brez truda in dela!

Delo torej daje človeku res čast in veljavo, in zato je vsak delavec po svojem stanu, da je le sicer pošten človek in dober kristjan, mnogo več spoštovanja vreden, kakor marsikateri gosposko oblečen gizdalin, ki s praznim postopanjem ali pa z zabavami Bogu čas krade, pri tem pa z zaničevanjem gleda na preprostega delavca.

Tako je neki pameten gospod poučil svojega nespametnega sina, kako da naj spoštuje kmeta. Mladi gospodič je bil namreč preveč ponosen sam nase, pa rad porogljivo in zaničljivo govoril o kmetu, da je preprost in neumen človek. Nekega dné pa, ko je oče izvedel, kako njegov sin zaničuje kmete, mu ni dal pri obedu nič kruha na mizo, dasi so vsi drugi imeli vsak svoj kruh. Sinu se to čudno zdi in vpraša očeta po vzroku; oče pa mu pravi: človek, ki zaničuje tistega, ki nam z velikim trudom kruh prideluje, ni vreden, da uživa kruh; obljubi torej, da ne boš več zaničeval kmečkih ljudi, pa dobiš kruha. Sin spozna krivico, ki jo je delal kmetovalcu, in se poboljša.

2. Človek mora delati iz ljubezni do bližnjega. Pošteno delo ima to dobro lastnost, da koristi njemu, ki dela, in drugim. V prvo je že to samo velika korist, ki jo imajo drugi od poštenega delavca, da jim on ni v nadlego na svetu, ker ne potrebuje večinoma njihove pomoči. Kdo so namreč večinoma oni ljudje, ki živé na stroške drugih? To so ljudje, ki se v mladosti niso naučili koristnega dela, ali pa ki jim sploh delo ne diši. Kdor pa je priden in pošten delavec, si navadno vedno toliko zasluži, da se sam preživlja, torej nimajo ž njim nadloge ne sorodniki, ne soobčani, ne drugi ljudje.

Razen tega pa daje pošten delavec s svojim delom mnogo koristi drugim ljudem, v prvi vrsti svojim domačim. Ali nima koristi žena od dela svojega pridnega moža, ki prehrani sebe in njo? Ali nimajo koristi otroci od dela svojih poštenih staršev, ki jim z delom priskrbujejo, česar potrebujejo za telesno, deloma tudi duševno življenje? Ali kateri otroci na svetu so telesno in duševno najbolj zanemarjeni, mar ne tistega očeta, ki se mu toži delati in mnogo dni v tednu presedi po krčmah pri vinu ali žganju in tako zapravlja še to malo, kar ima? In če mora slednjič takega človeka in njegove otroke preživljati celo

občina, ali ni temu kriva lenoba tacega očeta? Ali kako naj se privadijo otroci pridnemu in poštenemu delu, ako nimajo dobrega zgleda pri svojih starših? Jasno je torej, da od dela enega človeka nima koristi le on sam, ampak tudi drugi, v prvo njegovi domači, potem pa splošno vsi ljudje. Zakaj človek je družabno bitje, je ud velike družbe človeške, in kakor je na človeškem telesu en ud v podporo drugim, tako je delo enega človeka koristno drugim ljudem. Kaj bi bila vsa človeška družba brez delavnih ljudi? Saj bi ne mogla eden dan obstati! Kdor torej pridno in pošteno dela, izvršuje s tem delo ljubezni do bližnjega.

3. Človek mora delati iz ljubezni do Boga. — Tretji in najtehtnejši vzrok dela je in mora biti ljubezen do Boga. Jezusu Kristus je govoril: *Kdor ima moje zapovedi in jih izpolnjuje, ta je, ki mene ljubi*. Mi torej izvršujemo ljubezen do Boga, ako izpolnujemo njegovo sveto voljo. Ali pa ni delo volja božja? Zapisano je, *da je človek od Boga ustvarjen sa delo kakor ptič sa letanje* (Job 5, 7.) in že prvemu človeku je Bog govoril, *da bode moral jesti svoj kruh v potu svojega obraza*; in zopet na gori Sinaj je odmeval glas božji: *Šest dni delaj, a sedmi dan počivaj*. To je pač jasno, da je Bog človeka ustvaril zato, da dela; kdo torej dela, izvršuje voljo božjo, on ljubi Boga.

Seveda bi utegnil kdo vprašati, zakaj da ne delajo v si ljudje tudi telesno? Odgovor je lahak: zato, ker je volja božja, da so na svetu razni stanovi, kateri morajo vsak po svojem delu biti drug drugemu v podporo in se med seboj izpopolnjevati. Ali ni res n. pr. da oni, ki pišejo knjige o kmetijstvu, podpirajo in izpopolnjujejo kmečki stan? Istotako oni, ki so po mnogem narpornem učenju iznašli vsakovrstne stroje za obdelovanje zemlje, in za spreminjevanje poljskih pridelkov? Ali nista n. pr. železnica in parobrod tudi kmetu na korist in rokodelcu, pa trgovcu in obrtniku? Železnice pa in parobroda ne bi imeli, ako bi ne bilo na svetu učenih ljudi, ki so to izumili. Sicer je pa tudi duševno delo res pravo delo, in še mnogo bolj narporno in utrudljivo, kakor telesno delo. Tako je torej resnično, da vsak človek po svojem delu skazuje z delom Bogu ljubezen, da je le njegovo delo res dobro in pošteno.

Iz dosedaj rečenega lahko razvidite, predragi v Gospodu, pravi vzrok in obenem tudi namen dela; delati moramo namreč iz ljubezni do samega sebe, iz ljubezni do drugih ljudi, pred

vsem pa iz ljubezni do Boga. Kdor tako dela iz nagiba ljubezni in z namenom, da prav ljubi sebe, bližnjega in Boga, ta dela razumno, dela dobro, ker ta nagib in namen daje delu pravo vrednost pri ljudeh in pri Bogu, tako delo ima tudi pravico do plačila ne le na tem svetu, ampak tudi po smrti v večnosti. Da, tudi v večnosti, zakaj kdor dela le za ta svet, dela za minljivo plačilo, ki traja le kratek čas; kdor pa dela z ozirom na Boga in večnost, dela za neminljivo plačilo v nebesih, kjer bode vsako resnično dobro delo, pa bôdi mej ljudmi še tako nezatno in nizko cenjeno, primerno poplačano. Kdor tako dela, ne zida na pesek, ampak na trdno skalo, ki se ne poruši nikdar. Zato pa, preljubi kristjani, kolikor vas je Bog poklical za težko telesno delo, vi, ki morate v pravem pomenu v potu obraza uživati vsakdanji kruh, ki se mučite pri delu od zore do mraka, ako se vas hoče lotiti nezaupnost ali celo obup: spominjajte se, da je vas Oče nebeski pozval na delo, in da On vam bo tudi delil plačilo na večer vašega življenja vsakemu po zasluženju; toda eno je potrebno: delajte z ljubeznijo, s pravo, iskreno, krščansko ljubeznijo; ta bo dajala vam pogum, vstrajnost in potrpežljivost pri delu, a delu vašemu bo dala pravo veljavo in tako vrednost, da boste enkrat zanj prejeli plačilo tudi v nebesih; zakaj po besedah apostolovih *se njim, ki ljubijo Boga, steka vse na dobro*; torej ne le duhovna, ampak tudi telesna dela bodo plačana pri Bogu. Amen.

J. Slavec.

Druga predpepelnična nedelja.

1. Govor za Mohorjevo družbo.

Sejavec je šel sejat svoje seme.

Luk. 8, 4.

Priliko o sejavcu, katero ste slišali v sv. evangeliju, je obrazložil že sam božji Zveličar. Povedal je, da je sam tisti sejavec, da je seme — njegovo lastno — seme božje besede, katero je On, večna Beseda, prinesel na svet in sejal to seme večnih resnic v njive človeških src. Sv. Evzebij razlaga ta evangelij in pripominja: Že pred Gospodom jih je šlo veliko med ljudi, med svet, katere je pošiljal Bog sam, pa ne, da bi sejali; niso bili namreč sejavci, ampak hlapci božji, ki so imeli nalogo, pripravljati

in orati ledino človeških src, da je sprejela vase semena večnih resnic, ko je prišel pravi sejavec — včlovečena Beseda božja. In glejte, te skrivnosti večnih resnic je izročil gospod Jezus Kristus sv. cerkvi, da ona poslej seje in sadi seme, katero je prinesel iz nebes, v človeška srca. Kakor pa njiva ne more obroditi, ne more sprejeti semena, če ni obdelana, razorana, dobro pripravljena, tako tudi naše srce, če ni razorano in razrahljano, ne more sprejeti božje besede. V nepripravljenem srcu se seme zaduši od plevela, ali se pohodi na trdi poti nečistih strasti in usahne, ker je požgo skrbi za posvetno vživanje. Takim se zgodi, kar je napovedal Kristus, da imajo oči, pa ne vidijo, ušesa pa ne slišijo. Da bi nas ne zadela ta nesrečna slepota duha in gluhost srca, skrbimo, da pripravimo ledino za božjo besedo in gotovo bo v naših srcih rodila bogatih sadov. Pa kako naj pripravimo srca?

Znano vam je gotovo mnogo naukov, mnogo nasvetov, kako naj se puli plevel iz srca, kako moré strasti in se premagujejo. A v današnjem govoru hočemo premišljevati še en poseben in izvrsten pripomoček, s katerim vsak sam zlahka in zelo vspešno pripravi svoje srce, da bo dovezetno za božjo besedo: in ta pripomoček se imenuje: **D o b r e k n j i g e.**

I. Ko je leta 1450. Gutenberg izumel tiskanje knjig, je bila ta iznajdba gotovo sreča za človeštvo. Izumitelj sam je imel tudi gotovo najboljše namene; zakaj prva velika knjiga, ki je bila tiskana, je bila večna knjiga, ki ne bo prešla, bilo je sveto pismo. Žal pa, da se na svetu od začetka že tako rado dogaja, da zlobni svet to, kar bi mu moralo biti v srečo, presuče in porabi tako, da mu je v nesrečo in pogubljenje. In česar ne zamisli človeška zloba, pripomore zavist hudobnega duha. Drevo sredi raja je bilo zasajeno od božje dobrote zato, da bi zaslužila Adam in Eva sebi in vsem naslednikom blaženi raj — a prav to je po zavisti satana in po napuhu Eve rodilo solzno dolino. In tako je bilo tudi s tiskom, in Bogu bodi potoženo, tako je danes in če dalje gorje. Knjiga naj bi bila tista ravnica, s katero se poruje plevel, razorje novina srca, da je ugodno postlano za seme božjih naukov. In to je v resnici **d o b r a k n j i g a.** Takisto je pa **s l a b a k n j i g a** oni studenec, po katerem kaplja strup v nepokvarjena srca, in vsaka kaplja tega strupa rodi trnje, osat in plevel, ki se hitro razmnoži v srcu, oslepi in ogluši bravca, da je pred njegovimi očmi mrak za luč svete resnice, gluhotata za glas božjih opominov.

In kaj sledi iz tega ?

Из tega sledi, da je vsakdo v svoji vesti dolžan skrbeti za dobre knjige, ogibati se pa slabih in delovati po svojih močeh za to, da se zatre strup, ki ga trosi slaba knjiga med ljudi. To je dolžnost! Zakaj?

Velika zapoved Gospodova se glasi, da ljubimo samega sebe. Kdor ljubi samega sebe, bo skrbel za to, da odstrani vse zapreke, ki se mu stavijo na pot proti izveličanju, ker edino v tem cilju je naša sreča, edino zaradi tega cilja bivamo in smo. In kakor mu je dolžnost, da odpravi zapreke, mu je dolžnost, da skrbi za pripomočke, ki ga peljejo proti temu cilju. Kdor tega neče, on ne ljubi samega sebe, on si izpodrezuje sam vrv, ki ga dviga proti Bogu in zveličanju.

Pa boste morda ugovarjali in rekli: No, tako hudo pa vendar ni, da bi slabo berilo toliko škodovalo: „Jaz lahko berem vse, meni nič ne škoduje!“

Takih izgovorov se čuje neštevilno. Ali pa ti izgovori kaj veljajo? Ali so resnični?

Odgovarjam in pravim: Ne! Zakaj?

Človek je od narave nagnjen bolj k slabemu kakor pa k dobremu. Slabega se hitro navadi in poprime, dobrega pa ne. Koliko trpiš, mati, predno naučiš otroka „oče naš“! Če pa sliši otrok enkrat kletvino iz ust očetovih, ve jo za vselej in kako rad in hitro se je navadi. In potem naj bodo slabe knjiga brez vspeha, neškodljive?

V slabih knjigah in spisih se opisuje greh kot nekaj lepega. Zapeljive besede, lepa govorica v knjigi, tista samota, katero uživa človek tedaj, ko bere knjige, razburjena domišljija — vse to človeka omami, razdraži; brzde njegovih strasti se razvežejo, kar je grdega in ostudnega se pokrije z duhtečo tančico lepih besedi — in človek, ki se mora neprenehoma boriti zoper izkušnjave in strasti — naj bi v taki zapeljivi izkušnjavi ostal neomadeževan in čist?

Nemogoče! In ta učinek knjige ni samo kratek, tako mimgredoč — oj ne! Ta se zajé v dušo in srce in spremlja njegove misli povsodi: pri delu ga motijo, pri molitvi ga nadlegujejo, spremijo ga v posteljo, držijo se ga v družbi in nehoté izsilijo iz njega govorico, ki je strup v družbi, pohujšanje za vse, ki ga slišijo. Saj, „česar polno je srce, usta govore.“

Edino, kar ga včasih še zaskrbi, je — vera, ona trdna vera, ki mu jo dá dobra mati in dobra šola. Toda pisavci slabih knjig dobro vedó za to trdno obrambo. Torej morajo omajati tudi to. Na čudovit način zavijajo verske resnice; da preženo strah pred kaznijo, govore o Bogu, ker ga ne morejo utajiti — a kako govore? Govore le, kako je dober, da on ni hud na take grehe, da so te kazni izmišljene . . . To pa vzbudi v srcu takih bravev dvome, tiste strašne verske dvome, ki mu pri vsaki misli, vsakem grešnem dejanju šepetajo v srce: Morda pa ni greh, morda je vse drugače, kakor učé in pridigujejo. In ta grozni „morda“ ga spremlja tako dolgo, da omrzne in otrpne, da utihne glas vesti — in potem je izgubljen. Da zares. — Če je tvoja vera kakor skala, in če je srce čisto kakor dijamant, se bo razbila skala vere in umazal ta dijamant po slabem berilu. Ne morda prvič, tudi drugič še ne — saj tudi kaplja prvič le porosi skalo; če pa vstrajno kaplja, izdolbe luknjo. Tako mora razdehati vero in čistost slaba knjiga, če jo bereš rad, bereš pogosto. Ako so stari modrijani rekli: Povej, s kom občuješ, in povem ti, kdo si, imeli so čisto prav. Dobra knjiga, dober prijatelj, slaba knjiga slab tovariš; kakršne so knjige, ki jih bereš, tak boš tudi ti.

Ali naj vam navajam zgledé ?

Dne 29. decembra l. 1843 je bil obsojen ke smrti v Št. Galnu Peter Wazer, ki je pomoril sorodnike. Izpovednik ga je prašal, kako je prišel do tega, da je storil tolike zločine. Rekel mu je ves v solzah:

O, gospod, kako sem nekdam molil in kako sem veroval in bil tako srečen. A začel sem brati slabe knjige, opustil sem molitev, izgubil vero — in te knjige so vzrok mojih pregreh. A na vesti imajo moje grehe — pristavil je — tudi tisti, ki dovolijo, da se take knjige tiskajo.“ To je bila izpoved par minut pred smrtjo.

Pa poglejte krog sebe, da vidite vspehe slabih knjig. Koliko mladeničev se pogubi po šolah, koliko deklic se izkvari, koliko solz se prelije, — vse to so posledice slabega berila. Pojdite v zapore in tam prašajte one nesrečneže, zakaj so prišli tako daleč? Koliko jih bo povedalo, da so prav slabe knjige vcepile prvi strup v njih srca. Pojdite v bolnišnice, kjer trpé neznane bolezni, in prašajte jih zopet: pa bo odgovor, pohujšljivo berilo me je spravilo na to pot.

Torej jasna je naša sveta dolžnost zaradi ljubezni, ki smo jo dolžni sebi in svojemu izveličanju: varuj se slabe knjige, beži pred njo, vrzi jo od sebe, kakor bežiš pred kačjim pikom.

II. Nasprotno pa delujejo dobre knjige. Te so tisti zvesti in čisti prijatelji, ki nam hočejo le dobro, ki nam kažejo vedno pravo pot; te so tisti učitelji, ki se nič ne jezé nad nami, ki potrpe z našimi slabostmi, ki rujejo plevel iz src in orjejo ledino, da je pripravna za božjo besedo.

Pripoveduje se o Aristotelu, ki je bil velik modrijan in učenjak, da je kupil dobre spise Spenzipove za 72.000 sestercijev, to bi bilo 54.000 kron. Dragi so bili, kaj ne, ti spisi. Za tako ceno bi vi ne mogli kupovati knjig. A ponuja se vam vsako leto prilika, da za majhne krajcarje dobite celo zalogo lepih in koristnih knjig — dobite jih za dve kroni pri Mohorjevi družbi. Odkritosrčno rečeno, da ni samo lepo in prav, če se naročite na te knjige, ampak za sedanjo dobo je naravnost dolžnost vsakega, če količkaj premore, da se zapiše med Mohorjane. Dolžnost njegova je že, da kot Slovenec tudi z enim zrnom pomaga zgraditi tisto lepo mogočno poslopje te družbe, ki ima nad 80.000 udov, in ki bi bil nanjo ponosen vsak drug mnogokrat večji narod. O tej dolžnosti — ki jo imamo kot Slovenci — s tega mesta dovolj. A imamo tudi dolžnost kot krščansko-katol. Slovenci.

Vi morate ljubiti samega sebe in svojega bližnjega — ljubiti, kakor zahteva Bog, da sebi in drugemu gladite pot do zveličanja. In prav te knjige so tisto srečno orodje, s katerim pripravite svoja srca, da bodo vsprejemala božjo besedo. In med vsemi je gotovo zato najbolj pripravna knjiga vseh knjig — to je svetopisimo. Kakor veste, je doslej izšel v Mohorjevi družbi stari zakon. Lepe so zgodbe stare zaveze, bogate nauk in izpodbudnih zgledov. Letos se pa pričó zgodbe tistega sejavca, ki je prišel na ledino pripravljeno od Mojzesa in prerokov. Letos se začó zgodbe novega zakona, življenje našega Gospoda Jezusa Kristusa. Kje more biti kristjan, ki nosi ime od Kristusa — da se ne bi zanimal za življenje in nauke, za trpljenje in čudeže svojega kralja? Kako cenijo ubogi Turki spise svojega Mahomeda, kako drugi krivoverci razne knjige, ki so žal, pisane v zmoti in odpadu od cerkve. In katoliški kristjani naj se ne bi brigali za svojega Odrešenika, za tistega, ki jih je odrešil, za tistega, h kateremu se zbirate cerkvi, skritemu v prečudni skrivnosti presv. Rešnjega Telesa? Naj bi se ne menili za življenje onega sejavca, ki je dal zadnjo kapljo krvi za seme svojih nauk in za naše odrešenje? Ne, ne, predragi! To bi bila sramota, neodpušljiva brezbriznost! Vsaka hiša mora imeti te zgodbe, vsak naj

spozna Gospoda, in ko ga spozna, ga bo tudi ljubil. In če ga ljudje sovražijo, ali če se vsaj ne menijo zanj, to prihaja edino le od tega, ker ga ne poznajo. U č i t e s e o d m e n e, — h o d i t e z a m e n o j, — s v o j z g l e d v a m d a m — tako kliče Zveličar. Ali ni glas vpijočega v puščavi to njegovo milo vabilo za vse, ki ga ne poznajo in ga nočejo poznati? Njih srce je zaraščena njiva, pridiga jim je nadležna, dolgočasna, beseda božja se jih ne prime, ker ni srce pripravljeno zanj. Torej, ne kličimo sodbe nase, ko bi ga lahko spoznali in vzljubili, pa ga nismo hoteli.

Poleg te knjige neprecenljive vrednosti dobite seveda tudi drugih knjig: za pouk, za pošteno razvedrilo. Ali ni to tudi prekoristno za versko življenje po vaših hišah? Koliko greha, koliko nesreč in joka in sramote bi se zabranilo, ko bi sedli v nedeljo vaši otroci, ko zapusté šolo in odraščajo, k mizi, vzeli dobre knjige, učili se in veselili. Rastli bi v modrosti, napredovali v znanosti in strah božji bi ostal v njih srcih. Tako se pa dogaja, da šolo zapuste, z njo vred knjige. Mesto dobrih knjig — slaba družba, namesto pobožnega berila — grdo govorjenje, namesto izobraževanja in učenja — robata surovost, podivjanost, pijančevanje in čedalje večja neumnost, pa verska mlačnost. Očetje in matere, gospodarji in gospodinje — dolžni ste izpolnjevati veliko zapoved Gospodovo: ljubite sebe, ljubite svojega bližnjega. Skrbite za dobre knjige svojim otrokom! Vcepite jim veselje do branja in imeli boste modre in pridne sinove ter hčere, ki bodo vaša krona na stara leta — ne pa bridek križ in sramota.

Če to pomislite, boste zmogli ugovor: No, saj bi naročil, pa je trda za denar.

Gotovo da! Tarejo vas mnoga bremena, mnogo imate troškov, a če je resna volja, ti dve kroni boste tudi zmagali. Pritrgaj si kako veselico, zabavo ali karkoli že, za dve kroni boš samo enkrat eno uro, eno popoldne malo poveseležil. Knjige pa te bodo za ta denar zabavale mnogo ur, pa ne samo tebe, tudi druge in ti bodo koristne za čas in za večnost, dočim ti lahko veselica škoduje dušno in telesno.

Tako, predragi v Kristusu, bodimo svete, dobre volje — za dobro stvar. Ne zavržimo pripomočkov, s katerimi pripravimo njivo srca božjemu sejavcu, Gospodu Kristusu! Sezimo po njih, in On bo potem tisti, ki bo dal obilo rast — v časno in večno srečo. Amen.

F. S. Finžgar.

2. Kako naj poslušamo božjo besedo?

Prilika pa je to: seme je božja beseda!

Luk. 8, 10.

Seme, o katerem govori današnji sv. evangelij, je po besedah Jezusovih božja beseda.

Kakor seme, vsejano v zemljo, kalí, požene bilko, in se razvije v klas, ravno tako tudi kalí seme božje besede, vsejano v človeško srce, ko vzbuja človeku dobre misli, sklepe, poganja bilko v dobrih besedah in dejanjih in se razvije v klas čednosti in zasluženja za nebesa.

Vendar pa Gospod v priliki pravi o semenu, da ni padlo vse na enako zemljo, ampak ga je nekaj padlo tudi na pot, skalo, mej trnje. Tudi to je Jezus sam razložil, kaj da pomeni pot, skalnata zemlja, s trnjem obraščen svet. Koncem prilike je pa zaklical: *Kdor ima ušesa za poslušanje, naj poslušá!* Kaj pa je hotel s tem reči? Opozoriti je hotel ljudi na žalostno resnico, da le ena četrtnina semena pade na dobro zemljo, da je le ena četrtnina poslušalcev takih, pri katerih božja beseda ne najde gluhih ušes in nerodovitnih src, ampak dobro zemljo, pripravno srce za resnico. Tudi vzrok je povedal, zakaj se tri četrtnine božjega semena izgubé; ker namreč pada poleg pota lahkomišljenosti, na skalo nestanovitnosti in mej trnje posvetnosti.

Pa še nekaj družega pomenijo besede: *Kdor ima ušesa...* Kaj pa? Kdor hoče biti deležen sadu božjih nauk, naj jih tako poslušá, kakor hoče Jezus sam in nam pove v drugem delu prilike.

Predragi, prilika ni veljala le za Jude, ampak velja tudi za nas. Kako moramo torej poslušati božjo besedo, da bomo kaj sadu imeli od nje?

I. Kaj pa je pred vsem potrebno, da more seme božje besede kaliti, rasti, sad roditi? Treba je posejati t. j. kristjan mora poslušati božjo besedo: to zahteva zdrava pamet.

Njiva ne bo rodila sadu, ako ni bila posejana: ravno tako ne more človek živeti po naukih, zapovedih svete vere če ne ve zanje. Tistega kristjana tedaj, ki ni zadostno poučen v sv. veri in njenih resnicah, veže sv. dolžnost pod smrtnim grehom, poslušati božjo besedo. To pa velja dandanes o veliki večini kristjanov. Koliko jih je, ki jim vsled posvetnih skrbi ni mogoče, da bi sami premišljevali, preiskovali, učili se, kaj sv. vera uči, kaj zapoveduje, kaj prepoveduje. Koliko jih je, ki so dobri urad-

niki, obrtniki, kmetje, pa slabi bogoslovci, nevedni v verskih rečeh. Pa ne samo to.

Dandanes je, rekel bi, na dnevnem redu, da se govori in piše zoper vero; kolika nevarnost za preprežega, v duhovnih rečeh neučenega človeka, da, poslušaje, ali prebiraje, kar se govori ali piše zoper sv. vero, ne začne dvomiti o tem ali onem, kar je dosedaj trdno veroval, ne postane mlačen v verskih rečeh, in polagoma ne oslabi v svojem verskem prepričanju, in sčasoma ne pride ob vso vero. Tak človek pa, ki nima časa in prilike, sam učiti se verskih resnic, ki sam ni zveden v bogoslovskih naukih, je dolžan božjo besedo poslušati ravno tako, kakor je dolžan verovati in po veri živeti.

Pa kako bodo v Gospoda verovali, o katerem niso slišali? Kako pa bodo slišali brez oznanjevalca? — Vera tedaj je iz poslušanja, poslušanje pa po Kristusovi besedi! (Rom. 10, 14—17) piše sv. Pavel.

Glejte, veliko število vas je zbranih: iz tega sklepam, da ste sami prepričani o potrebi, v današnjih sprijenih časih božjo besedo še prav z vnemo poslušati; časa in prilike nimate, da bi se sami učili bogoslovja, vere pa sami veste da vam je treba, in sicer trdne vere iz prepričanja, da se ne bo dala motiti od tega ali onega; češ, jaz nimam nič vere, pa se mi vendar dobro godi; po čemu v cerkev hoditi, kjer je dolgčas doma; ali pa čemu mi je vera, cerkev, jaz sem prej tudi v cerkev hodil, molil, pa sem bil ravno tak berač, kakor danes. Saj Boga ni, hudiča ni, nebes ni, pekla ni, vse to so duhovni znašli: ko bi bilo kaj na tem, bi jih ne bilo toliko, ki za cerkev in vero ne marajo.

O kristjani, tako govorjenje, kakor sami veste, izvira iz tega, ker ti ljudje k pridigam ne hodijo, sami pa časa nimajo, da bi se pečali z verskimi vprašanji in jih preiskovali; *kako bodo tedaj verovali...*

Tako zasmehljivo govorjenje izvira pri toliko tisočih ljudeh iz tega, ker niso več otroci božji, ampak služijo satanu: *Kdor je iz Boga, ta posluša božjo besedo; zato je vi ne poslušate, ker niste iz Boga* (Jan. 8, 47.), kliče jim Jezus sam. Ker služijo svojim strastem, grehu, bojé se poslušati božjo besedo, ker vedó, da bi znali pri pridigi slišati svojo lastno obsodbo. *Oni so iz očeta hudiča in hočejo šelje svojega očeta spolnovati.* (Jan. 8.)

Da more kristijan verovati in po veri živeti, mora vedeti, kaj naj veruje, in kako naj živi; to pa zve pri pridigi.

Da more seme božje besede sad roditi v človekovem srcu, treba je, kakor ste slišali, da si je dá človek vsejati v srce, t. j. da božjo besedo posluša. Pa to še ni zadosti.

Kaj manjka še?

II. Božjo besedo je treba poslušati res kakor božjo in ne kakor človeško.

Božje besede ni iznašel kak človek, je niso izumeli angeli, ampak je prava resnična beseda Boga samega, kakor pravi sveti Pavel: *Ne oznanujemo namreč sebe, ampak Jezusa Kristusa, ki je podoba božja.* (2. Kor. 4, 5.)

Ta beseda je božji nauk Jezusa Kristusa, je njegova božja postava, so njegove božje skrivnosti, njegova sv. vera. Saj pravi Jezus sam: *Seme je božja beseda!* Svojim učencem je rekel: *Oznanujte evangelij vsem stvarjem, in učite jih vse spolnovati, kar sem vam jaz zapovedal!* (Mat. 28, 20.)

To besedo božjo nam za Jezusom oznanujejo ljudje, o katerih pravi sv. Pavel: *Imamo pa ta zaklad v prstenih posodah* (II. Kor. 4, 7), t. j. božjo besedo oznanujejo slabi, grešni ljudje, ki se dostikrat ne morejo meriti s svojimi poslušalci ne po modrosti, ne po oblasti, ne po zgovornosti, učenosti, ki so v pravem pomenu *preprosti pridigarji*, kakor so bili prvi pridigarji ribiči, apostoli, o katerih piše sv. Pavel: *Kar je nespametno pred svetom, je Bog izvolil, da bi osramotil modre, in kar je slabo pred svetom, je izvolil Bog, da bi osramotil, kar je mogočnega, in kar je neimenitno in zaničljivo pred svetom, je izvolil Bog, in kar nič ni, da bi razdjal, kar je, da se noben človek ne hvali pred njegovim obličjem* (I. Kor. 1, 27 . . .) da se tudi oznanjevalec božje besede ne bi mogel hvaliti s svojim imenitnim poklicem božjega namestnika, pa tudi da bi verniki po tem takem ne imeli njegovih besed za človeški, ampak za božji nauk.

Zaradi tega je Jezus zbral preproste ribiče za učениke sveta, jim dal božjo oblast, božje poslanstvo, ko jim je rekel: *Kakor je oče mene poslal, tako jaz vas pošljem!* (Jan. 20, 2, 21.) Ker tedaj oznanjevalec božje besede ne govori sam iz sebe, ne razlaga svoje modrosti, ampak božje, zato je rekel Jezus: *Kdor vas posluša, mene posluša, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje!* (Luk. 10, 16.) Ker pa jih je poslal kot oznanjevalce božje, zato so dolžni ljudje pod kaznijo večnega pogubljenja sprejeti in jih poslušati kot take: *Katerikoli vas ne sprejme in ne po-*

sluša vaših besed: pojdite iz hiše ali iz mesta in otrepite prah od svojih nog; resnično povem vam, ložej bo zemljū Sodomljanov in Gomorjanov sodnji dan, kakor tistemu mestu. (Mat. 10, 14, 15.)

Božjo besedo res da oznanujejo ljudje, pa oznanujejo jo s p o m o č j o sv. Duha: saj je Jezus sam rekel: *Niste namreč vi, ki govorite, ampak Duh vašega Očeta je, ki v vas govori.* (Mat. 10, 20.) Zato pa je tudi to-le resnica: kristjana, ki posluša božjo besedo, sv. Duh mej pridigo še posebej razsvetli s svojo milostjo, mu omeči srce, ga tako rekoč prime za roko in pelje na pravo pot, katero je morda zgrešil in mu reče: po tej le poti hodi, pa boš prav prišel.

Glejte, dragi kristjani, ker je beseda, ki vam jo govorimo na tem mestu, božja, ker nam je pravica, vsled katere vam govorimo, od Boga dana po mašnikovem posvečenju, ker s svojo besedo ne iščemo kaj družega, kakor vaše duše zveličati, od tod izhaja naša srčnost, neustrašenost, da vam očitno dostikrat očitamo, to ni prav, ono ni prav, kar bi se vam zasebno, zunaj cerkve ne upali povedati, ker bi se bali zamere. Ko vam pa oznanjamo božjo besedo, tedaj se ne oziramo na to, kako se vam bo dopadla ali ne dopadla, ampak vpoštevamo le Boga in njegovo zapoved, zapisano pri preroku Izajiju (58, 1.): *Vpij in ne jenjaj, kakor trobenta povzdiguje svoj glas in oznanuj mojemu ljudstvu njegove hudobije, in Jakobovi hiši njene pregrehe!*

Kristjani! ali poslušate pridigarjevo besedo kot božjo besedo? O kako vesel bi bil vsak pridigar, ko bi mogel s sv. Pavlom reči: *Zato tudi mi neprenehoma Boga hvalimo, da, ko ste sprejeli od nas oznanilo božje besede, je niste sprejeli, kakor človeško besedo, temveč, (kar je tudi resnično), kakor besedo Boga, kateri dela v vas, kateri ste verovali!*

III. Da more seme božje besede kaliti in sad roditi . . . treba je tedaj, da kristjan posluša božjo besedo, prihaja k pridigam, k naukom, in da te nauke sprejema kot božje nauke. Ali pa je to že zadosti? O ne. Kaj še manjka? *Pripravljeno srce.*

Kaj bi rekli o kmetu, ki bi vzel mernik žita, šel na celino, na nerazorano njivo in začel sejati? Rekli bi: „No, ta bo pa že veliko našel jeseni. Nespametnež!“ Kaj naj pa rečem o človeku, ki si dá sejati seme božje besede na celino svojega srca, ki je trdo, ki je kakor shojena pot, ki je kamnito, s trnjem obraslo. t. j. ali smemo sadu pričakovati, ako kristjan posluša sicer božjo

besedo, pa ne s preprostim za resnico vnetim srcem, ki sicer posluša, pa brez resnične volje živeti po naukih, ki sicer pusti, da pada seme božje besede na srce, pa ne v srce, ki pusti, da je ptice raznesejo, t. j. da njegove misli božjo besedo razdelé, češ to je za tega kakor nalašč rečeno, ono pa velja o oni le, škoda da niso pridigar še bolj živo povedali, škoda, da tega pa onega ni bilo zraven?

Kaj pravite, ali ima tak poslušalec za božje seme pripravljeno, razorano njivo, pripravljeno srce? Ne. Ali naj se čudimo, da ni sadu iz božjega semena videti? Saj pride hudič in vzame na ta način besedo iz njih srca, da ne *bodo verujoči zveličani!*

O koliko jih je zopet druge vrste poslušalcev, ki, kar pri pridigi slišijo, pritrdijo: res je tako, prav imajo gospod, res mi je treba drugače začeti živeti; ta sklep morebiti iz cerkve do doma prineso, doma še drugim to povedó, imajo voljo ravnati po sklepu, pa le do prihodnje skušnjave ostanejo pri sklepu, potem pa jim sklep vsahne, pozabijo ga. Vprašaj se, če ni res tako, ti, ki si pijači, kletvi, nečistosti i. dr. udan!

Ali je tvoje srce pripravna zemlja za seme božje besede, in ne mar skalnata, kjer seme ne more korenin vstrajnosti pognati, ampak slaba bilka dobrega sklepa ob času skušnjave usahne?

In kaj naj rečem o tistih poslušalcih, ki sicer poslušajo božjo besedo, pa se nečejo ravnati po njej, ker bi se sicer morali o d p o v e d a t i m a r s i č e m u, kar se s krščanskim življenjem ne vjema? Njihovo srce je obdano s trnjem prevelikih posvetnih skrbi, hlepenja, divjanja za bogastvom in sladnosti življenja. V takem srcu ni več prostora za seme božje besede, seme ne more kaliti, še manj more rasti, razvijati se t. j. človek, ki dirja le za posvetnim, pozablja na božje. *Kjer je tvoj zaklad, tam je tudi tvoje srce!* (Mat. 6, 21.) *Marta, Marta, skrbna si in si veliko prizadevaš, toda le eno je potrebno!* Skrbeti za zveličanje.

Da more seme božje besede kaliti in sad roditi, treba je tedaj, da besedo božjo poslušamo, da jo poslušamo kot besedo božjo, in da nam pride božja beseda v pripravljeno srce, ki zasluzi ime *dobre zemlje*. In kako mora biti človeško srce, da je dobra zemlja za božje seme? Človekovo srce ne sme biti celina, ne sme tudi kamenito, s trnjem obdano t. j. biti mora preprosto, za resnico vneto. Da moramo človekovo srce imenovati dobro zemljo za božje seme, ni zadosti, da pada seme nanjo, da človek posluša, on mora tudi voljo imeti ravnati se po naukih v vseh

okoliščinah življenja, premagovati skušnjave, zatirati trnje strasti, resno skrbeti za zveličanje, v dejanju spolnovati, kar je slišal: potem smemo reči, da je njegovo srce d o b r a z e m l j a, smemo upati, da bo seme božje besede prineslo sad, trideseterni, šestdeseterni, stoterni sad vsled manjše ali večje gorečnosti, sad lepih čednosti in zasluženja za nebesa.

Glejte, to je pomen prilike . . . Da je prilika imenitna, dokazujejo Gospodove besede: *Kdor ima ušesa za poslušanje, naj posluša*. Kakor človek posluša in kakršno srce ima, tak bo tudi sad, srečna ali nesrečna večnost, nebesa ali pekel . . . Amen.

P. J.

Tretja predpepelnična nedelja.

1. Kam greš? Proti peklu ali proti nebesom?

Priložnostni govor za štirideseturno pobožnost v čast sv. Rešnjemu Telesu.

Kam greš? Jan. 16, 15.

Pred nekaj leti se je zgodilo to-le: V Radovljici na Gorenjskem so naprosili nekega gospoda v Ljubljani, da bi določeno nedeljo imel ob 10. duhovno opravilo, pridigo in mašo. Ko pride imenovana nedelja, gre povabljeni duhovnik na kolodvor, da bi se odpeljal v Radovljico. Bilo je okolu $\frac{1}{2}$ 7 zjutraj; za odhod sta bila pripravljena dva vlaka, eden je imel oditi na Notranjsko proti Trstu, drugi na Gorenjsko proti Radovljici. Gospod, ki je bil namenjen v Radovljico maševati, stopi v vlak, izbere prostor in se vsede. Kmalu se začne vlak pomikati naprej, in drdral je že z največjo hitrostjo, ko pride v voz sprevodnik, da bi popotnikom pregledal vozne listke. Na vrsto pride tudi duhovnik. Sprevodnik pogleda njegov vozni listek, potem pogleda duhovnika ter ga vpraša: „Gospod, kam se pa peljete?“ „V Radovljico.“ „Gospod, ta vlak vas ne bo pripeljal v Radovljico, mi se peljemo proti Trstu, zmotili ste se in stopili v napačni vlak.“ Duhovnik se prestraši. Kaj mu je storiti? Na prvi postaji mora izstopiti in čakati prvega vlaka, ki ga popelje nazaj. Ker se je peljal z brzovlakom, ki se ne ustavi na vsaki postaji, je mogel izstopiti šele v Logatcu, a ob pravem času mu nikakor ni bilo več mogoče priti v Radovljico. Prvi vlak proti Ljubljani je imel priti šele po 10. uri, on pa bi ob desetih že moral maševati v Radovljici. Ne kaže mu drugega, ko brzozaviti v Radovljico, kaj se mu je zgodilo, da mu ni mogoče priti ob pravem času, naj si pomagajo kakor vedó in znajo.

Kristjani, podobno, kakor se je zgodilo temu gospodu, godi se mnogim mnogim ljudem na zemlji. Človeško življenje na zemlji je vožnja v večnost. V večnost gremo vsi. Pa v večnost peljeta dva vlaka, eden proti nebesom, drugi doli proti peklu. Vsi smo namenjeni, vsi hočemo v nebesa, in vendar veliko veliko ljudi drči proli peklu! Nahajajo se v strašni zmoti, da so na poti proti nebesom, pa so na poti proti peklu. Kristijan, kam greš *ti*? Proti peklu ali proti nebesom? Ah, morda se tudi ti nahajaš v strašni zmoti in misliš, da te bo tvoje življenje pripeljalo v nebesa, ko v resnici drviš proti peklu! Kakšen strah te bo prevzel, kakšna groza te bo obšla, ko pride smrt, sprevodnik na vlaku v večnost, in ti ob koncu življenja, ob koncu vožnje naznani, v kakšni zmoti si bil!

O da bi prej spoznal svojo zmoto, predno ti je razodene smrt, predno bo konec tvoje vožnje v večnost, ker potem še lahko izstopiš iz peklenskega vlaka in prestopiš v nebeški vlak!

Poslušaj torej danes, povedal ti bom jaz, kam greš, proti nebesom ali proti peklu, in če boš spoznal, da je bilo dosedanje tvoje življenje vožnja proti peklu, brž izstopi iz peklenskega vlaka, predno pride smrt in bo že prepozno ter se obrni na pot proti nebesom.

Poslušaj in nikar ne zakrknj svojega srca!

Čudni ljudje se dobé med kristjani na zemlji. Ker niso nikogar ubili, ker niso bili nikdar zaprti zaradi tatvine, ker jih nihče še nikdar ni pijanih pobral iz blata, pa mislijo, da boljših kristjanov ni na celem božjem svetu, kakor so oni. Dà, če pogledajo okrog sebe, vidijo toliko ljudi, ki so po njihovem mnenju v primeri proti njim največji hudobneži, tako da sami pri sebi govoré: „Bog, zahvalim te, da nisem tak ko drugi ljudje.“ Prepričani so, da jim nebesa ne odidejo. „Jaz nič hudega ne delam“, tako se tolažijo taki kristjani in mislijo, da je zadosti, če ne delajo nič hudega, pa jih bo Bog z veseljem sprejel v svoje nebeško kraljestvo. O strašna zmoti, v kateri se nahajajo!

Recimo, da res ne delajo nič hudega, česar pa jaz ne verjamem, saj pravi sv. apostol: *Kdor pravi, da nima greha, je lažnjivec*; pa vzemimo no, da ne delajo nič hudega, vprašam: Kristijan, ali je že zadosti to, da nič hudega ne delaš, če hočeš priti v nebesa in se večno zveličati? Povej, ko bi ti imel hlapca, ki ni pijanec, ne tat, se ne togoti nikoli, se ne prepira, ne preklinja,

skratka, ne dela nič hudega, ima pa še to lastnost, da sploh nič ne dela, ampak po zimi, kadar se najé, gre za peč in se greje, po leti gre v senco in se vleže v travo in se hladi, ali čeravno prime kdaj za kako delo, dela le vse zase n. pr. da prišije gumb k svojim hlačam, zate, za gospodarja se pa nič ne zmeni; ukaži mu to ali ono, on dela, če sploh kaj dela, le kar se njemu ljubi, po svoji, ne pa po tvoji volji, — kako bi ti bil všeč tak hlapec, kaj? Kaj ne, ti bi mu rekel: „O ti dobri in zvesti hlapec, ostani vedno pri meni, dal ti bom še več plačila, zakaj takega hlapca, kot si ti, ne bom dobil zlepa.“ „Oho!“ si misliš, tako bi že jaz ne govoril, takega hlapca bi jaz ne maral zastonj, pa da bi ga še plačeval? Zapodil bi ga od hiše! Stoj, dragi prijatelj, morda si ti sam tak hlapec! Morda res ne delaš posebnih hudobij in ti posvetna pravica ne more do živega, pa, če si poučen v krščanskih resnicah, menda vendar veš, kdo pojde v nebesa. Kdor je krščansko pravičen. Krščansko pravičen pa je, kdor se ogiblje hudega in dela dobro. Torej če celo življenje ne storiš nič hudega, utegneš vendar pri poslednji sodbi postavljen biti na levico. To ti dokazem iz besedi Jezusa samega, ki je povedal, kako se bo godilo pri poslednji sodbi in je zapisano v sv. evangeliju (Mat. 25).

Pri sodbi Gospod ne bo očital pogubljenim, da so na zemlji ubijali, prešestovali, kradli in druge hudobije počenjali, in pravičnih ne bo hvalil zato, ker niso po krivem prisegali, nobene hiše zažgali, denarja ponarejali, ampak Gospod bo očital zavrženim, da niso delali dobrega, rekoč: *Poberite se izpred meni, prekleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudobnemu duhu in njegovim angelom. Zakaj lačen sem bil, in mi niste dali jesti; žejen sem bil, in mi niste dali piti; tuj sem bil in me niste vzeli pod streho; nag sem bil in me niste oblekli; bolan in v ječi sem bil in me niste obiskali.* In ko se bodo izgovarjali, da ga nikoli niso videli lačnega, žejnega itd., jih bo poučil: *Resnično vam povem, kar niste storili kateremu najmanjših mojih bratov, tudi meni niste storili. In ti pojdejo v večno trpljenje, pristavi evangelist. V večno trpljenje pojdejo, ker niso dobrega delali na zemlji.*

In da ti pojde to še bolj v glavo, peljati te hočem, ne vstrašiš se, peljati te hočem v peklo. Boljše bo zate, da greš sedaj v duhu z menoj tje doli, ko da bi enkrat v resnici moral na večne čase tam notri jokati in škripati z zobmi.

Ozriva se po peklu.

Glej, cela vrsta jih sedi tam na rdečih stolih, ki pa niso prevlečeni z žametom! Med njimi se najbolj pozna tisti evangeljski bogatin, ki ni privoščil revežu Lazarju še drobtin s svoje bogate mize in se mu ni smilil celo v bolezni, ko je bil poln ran. O kako mu je sedaj vroče, kako silna žeja ga muči, da celo Lazarja prosi za kapljico vode, on, bogatin, ki je podil v življenju od hiše vse, ki so prišli kaj prosit. Valja se po razbeljenem stolu v strašnih bolečinah in bolešno stoka, češ to vendar ne more biti, da se njemu, bogatinu, imenitnemu možu, učenemu, razsvitljenemu taka godi! On pa je zato postavljen v ta kraj trpljenja, ker je v svojem življenju ljubil samega sebe, reveža Lazarja pa pustil v bolezni gladu umreti. In ta bogatin ima veliko tovarišev pri sebi, ki se jim ravno tako godi, ker so ravno tako ravnali na zemlji, četudi niso bili vsi tako bogati. Ker niso z bližnjim imeli nobenega usmiljenja, tulijo sedaj v peklu v strašnih mukah in peklenski duhovi nimajo ž njimi nobenega usmiljenja. In tako se bo godilo vsakemu, ki v veliki sili in bolezni nima usmiljenja z bližnjim in ga trdosrčno pusti v stiski, čeravno ima dolžnost pomagati mu in mu more pomagati. Tako se bo godilo tistim otrokom, ki svoje stariše zapusté v sili, jim trdosrčno še tega nočejo dati, kar so si izgovorili, ki jim v hudi bolezni nočejo streči, poslati po zdravnika, ker komaj čakajo, da bi umrli in jih odnesli iz hiše. Tako se bo godilo tistim, ki svoje domače pusté brez zadnje tolažbe, brez svetih zakramentov umreti, ki pošljejo po duhovnika le zastran lepšega, ko je bolnik že v nezavednosti ali pa je že celo izdihnil dušo. Nobenega usmiljenja ne bodo našli pred sodbo božjo, ker tudi oni niso imeli usmiljenja!

Nadalje glej v peklu ljudi iz vseh stanov, veliko je njih število. Obupno vpijejo in tulijo, da v strašnem hrupu ni drugega razumeti kot divje glasove: „Ti si kriv, ti si kriva!“ Najbolj se med njimi razloči tisti evangeljski hlapec, ki je zakopal svoj talent. Gospod mu ga je bil dal, da ga dobro porabi, a on ga je zakopal. Ni ga zapravljal, torej ni storil nič hudega, nazaj ga je dal gospodu, ko ga je zahteval od njega, a gospod se je razsrdil nad njim, ker ni nič pridobil ž njim, in je ukazal, naj ga vržejo v vnanjo temo, kjer je jok ih škripanje z zobmi. In sedaj joka v peklu in se kesa, da ni storil nič dobrega, toda zastonj je ves jok, zastonj škripanje z zobmi! In okrog njega jih je polno iz vseh stanov, ki ravno tako jokajo in

škripljejo z zobmi od bolečin in kesanja. Med njimi so kralji in cesarji, ministri in poslanci državni in deželni, župani in občinski svetovavci in odborniki, sodniki in državni pravniki in porotniki, zdravniki pa tudi duhovniki, — iz vseh stanov, ki so na zemlji zanemarjali dolžnosti svojega stanu. V družbi evangeljskega lenega hlapca bodo vekomaj pretakali solze, ki pa nikdar nikoli ne bodo pogasile peklenskega ognja.

Še največ je med njimi pogubljenih staršev. Prekleti so od Boga na večne čase, ker so slabo izrejali svoje otroke na zemlji. Izpolnile so se nad njimi besede, katere je Bog nekdyj govoril po preroku: *Preklet, kdor delo božje slabo opravlja*. Bog jim je dal otroke, da bi jih izredili za nebesa in večno zveličanje, pa so jih izredili za svet, za greh, za pekel. Le zato jim je bilo, da bi njih otroci kaj veljali na svetu, da bi pridobili več premoženja, da bi se bogato oženili, da bi imeli na zemlji ugodnejše in prijetnejše življenje, da bi pa pred vsem jih obvarovali večnega pogubljenja, zato jim ni bilo mar. In sedaj so otroci vekomaj nesrečni po njih krivdi in vekomaj nesrečni so tudi starši in morajo gledati svoje otroke, kako se zvijajo v grozovitih mukah in poslušati strašno očitanje: „Ti si kriv mojega pogubljenja, prekleti oče, ti si kriva, prekleta mati.“ In očetje in matere bridko jokajo pri tem očitaniu; pa te zolze jih pečejo, ko da bi razbeljene svinčene kaplje tekle jim po obrazu, in ne najdejo nikake tolažbe v svojih mukah.

Pa ozriva se še malo po peklu! Glej, tam polno gospode! Namešani so med njimi tudi trgovci, krčmarji, godci, kmetje, delavci. Peklenski duhovi jih imajo priklenjene v ognjene verige in se jim zasmehljivo krohočejo, ko vse sile napenjajo, da bi raztrgali verige in se oprostili. Zastonj! Prosti hočejo biti, svobodni, toda prostosti, svobode nikoli ne bodo dosegli, zato divje tulijo v svoji obupnosti in se penijo od togote, ko vidijo svojo onemoglost. Kako so pa ti prišli v ta strašni kraj trpljenja? Kaj so storili? Nič hudega ne, samo prosti, svobodni so hoteli biti na zemlji, niso hoteli biti vkljeni v verige klerikalizma, kakor so govorili, v resnici pa se niso hoteli ravnati po naukih sv. katoliške cerkve; duhovnike poslušati, škofa ubogati, ob nedeljah in praznikih hoditi k službi božji, postiti se zapovedane postne dni, hoditi k izpovedi in obhajilu to so jim bile strašne verige. Mi pošteno živimo, pa se nikogar ne bojimo, in hočemo biti prosti, ne pa hlapci in sužnji duhovnikov; tako so

govorili na zemlji. „Duhovnikom se ne pustimo strahovati, škof nam nima ukazovati, kaj naj beremo, kaj pa ne; če jaz pošteno plačam list, časopis, kdo mi more braniti, da ga ne bi bral? V cerkev hoditi in poslušati, kaj duhovniki govore na prižnici, kdo me more siliti? To je za preprostega kmeta, ki duhovnikom vse verjame; za nas pa, kar nas je v resnici omikanih, inteligentnih, je to odveč. In postiti se? Ali ni predrzno kaj takega zahtevati od nas? Ali ni v petek pečenka ravno tako dobra ko v četrtek? In pa k izpovedi naj hodimo? Po kaj? Kdo nam more očitati kaj hudega? Koj pa delamo takega? Saj se še kaj izpovedati nimamo; k izpovedi naj hodijo tercijalke, ki drugega ne znajo, kot obrekovati nas katerega.“ Tako so govorili in vživali zlato „prostost“, ter se s ponosom šteli med omikance, med „inteligenco“. In ko so to videli preprosti ljudje, delavci, kmetje in drugi, ki niso bili še „omikani“, in so videli, da je zelo imenitno in gosposko, če kdo v cerkev ne zahaja, da se omika na ta način pridobi prav po ceni, so jih začeli nekateri posnemati, opuščati cerkev, brati veri nasprotne in sovražne liste, — raztrgali so „verige klerikalizma“, in sedaj so vsi skupaj, vkovani in vklenjeni v peklenške verige, ki se ne dajo lahko raztrgati, in bi radi hodili v cerkev in se postili in hodili k izpovedi, če bi jih prav drugi zasmehovali, češ da so hlapci in sužnji duhovnikov, pa je prekasno, prepozno, zastoj jokajo in škripljejo z zobmi, peklenške verige so tako močne, da jih ne morejo zdrobiti.

Ali hočeš, da ti pokažem še kaj peklenških prebivavcev? Mislim, da bo zadosti, saj ne vem, kako bo že sedaj, ko sem ti jih pokazal le nekaj, ker imajo na zemlji še žive brate in sestre, strice in tete, in kaj še vem kakšno sorodstvo. Ti sorodniki utegnejo biti hudi name. Pa jaz ne morem pomagati, resnica ostane resnica, če je tudi ne mara vsak slišati, in resnica je, da taka prostost, ki se hoče otresti zapovedi božjih ali cerkvenih, pripelje v peklenško sužnjost. Prvi liberalec Lucifer in njegovi privrženci v nebesih so prvi poskusili, kam pripelje taka prostost. Da je treba škofa in duhovnike poslušati, je rekel Kristus. Saj ti je znano, kaj ti je rekel: *Kdor vas posluša . . .* Kdor torej v verskih in нравnih rečeh noče poslušati svojega dušnega pastirja in škofa, je lahko prepričan, da se vozi proti peklju. In o takih, ki ob nedeljah in praznikih ne hodijo k maši, ki ob petkih jedó mesó, ali ki še za veliko noč ne gredó k obhajilu, o takih je rekel Kristus: *Kdor cerkve ne posluša, naj ti bo*

kakor nevernik in očitni grešnik. Da pa neverniki in očitni grešniki nimajo prostora v nebesih, menda ne boš tajil.

Po vsem tem, upam, da si spoznal, o kristjan, da marsikateri, ki je na zemlji v veljavi pri ljudeh in se mu ne more očitati nobeno hudodelstvo, da bi ga mogel državni pravdnik spraviti v zapor, — da marsikateri takih pred Bogom ne bo obstal; — ker Bog zahteva od nas, ne le, da se ogiblremo hudega, marveč tudi, da delamo dobro, da to delamo, kar on hoče, da njemu služimo. *Ne le, kdor pravi: Gospod, gospod . . .* tako govori sam naš Gospod Jezus Kristus. Ni torej zadosti, da si krščen, da si kristjan po imenu, moraš tudi živeti kakor kristjan. Kaj ti pomaga, če si pri sv. krstu dobil vozni list za nebesa, če si pa stopil v vlak, ki pelje proti peklu? Kaj pomaga, če ti svetna postava ne more do živega, če pa nisi pravičen tudi pred Bogom, če nisi krščansko pravičen?

Bodi krščansko pravičen, ogibaj se hudega pa delaj tudi dobro, izpolnjuj voljo božjo, poslušaj sv. cerkev in njene služabnike, ki ti voljo božjo oznanjujejo in razlagajo, in dosegel boš večno zveličanje. — Pa delaj dobro, dokler je čas, *pride namreč noč, ko nihče ne bo mogel več delati.* Čas urno beži naprej, in minuta, ki je minila, se nikdar več ne bo vrnila; kar časa zamudiš, ga vekomaj izgubiš. Čas pa, v katerem nič dobrega ne storiš za svoje zveličanje je izgubljen! Koliko časa imaš še, delati za svoje zveličanje? Ne veš. Porabi torej dobro čas, ki ti ga Bog še daje v svoji čudoviti dobrotljivosti. — Kako srečen in potolažen boš, ko bo prišla smrt, ko boš na zadnji postaji, na pragu večnosti izvedel, da si dosegel svoj namen — in se ti bodo odprla vrata v nebesa, v večno neminljivo rajsko srečo. Amen.

Po A. Stolzu Janez Zabukovec.

2. Kristjan naj gleda na posvetne radosti z očmi razuma in vere.

On pa je rekel: Gospod, da vidim.

Luk. 18, 41.

Nastopili so pustni dnevi — ostanek poganske dobe. Ta čas so praznovali nekdanji Rimljani prostopašne slavnosti na čast malikoma Saturnu in Baku. Mameč se s pijančevanjem so uganjali

vsakovrstne ostudnosti. Te poganske slavnosti so se vtihotapile tudi med kristjane. Sv. cerkev si je vseskozi prizadevala odpraviti šumno proslavo pustih dni ali vsaj oplemeniti jo z duhom krščanskim, da bi se kristjani po besedah sv. Pavla ne udajali veseliam v nesramnem pošeljenju, kakor pogani, ki ne poznajo Boga. Zato izpostavlja te dni v mnogih cerkvah presveto Rešnje Telo, da se opravlja vpričo njega štirideseturna pobožnost. Zato tudi ukazuje sv. cerkev, naj se že današnje nedeljo bere evangelij, ki nas spominja trpljenja Gospoda našega Jezusa Kristusa. *Izdan bo namreč nevernikom in bo zasramovan in bičan in sapljuvan; in potem, ko ga bodo bičali, ga bodo umorili.* (Luk. 18, 32, 33.) Spomin na trpečega, zaradi naših grehov krvavečega Zveličarja naj nas varuje greha.

Današnji sv. evangelij pa govori tudi o slepcu. O koliko je slepcev prav te dni. Slepo, nespametno hite mnogi kristjani za posvetnim veseljem. Mnogi zablešajo ne samo svoj trdo zasluženi denar, nego tudi svoje zdravje, svojo nedolžnost, svoje zveličanje. Da bi se ne pridružili tem lahkomiselnikom, da bi sebi in svojim bližnjim izprosili milost in usmiljenje, vzkliknimo danes z evangeljskim slepcem Zveličarju navzočnemu v presv. Rešnjem Telesu: *Jesus, Sin Davidov, usmili se me, usmili se nas! Vzkliknimo s slepim Bartimejem: Gospod, da vidim!* Daj, da spoznam ničmurnost in minljivost pozemeljskih stvari, daj, da idem vsakdar za lučjo sv. vere! Gospod, daj, da hrepenim ven in ven po nadzvezdni luči, po radosti nebeški!

Nekaj veselja je tudi na zemlji. Kako naj ga uživamo, da ne napravimo pravice do nebeškega veselja?

Kristjan naj gleda na posvetne radosti z očmi razuma in vere.

1. Kristjan gledajoč z očmi razuma in vere na posvetno veselje, se skrbno varuje vseh grešnih radosti, zlasti pijanosti in nečistosti. Kdo ne ve, da tisti, ki se vdajajo tema strastima, potaplajo vanji svoj razum, svoje imetje, svoje zdravje, svojo časno srečo in blaginjo svoje rodbine. Za trenotek živalskega razkošja so tolikrat že na tem svetu kaznovani oni in njihova nedolžna rodbina.

A kaj šele, ako si te radosti ogleda kristjan z očmi svete vere! *Gorje vam, ki se zdaj smejete, ker žalovali in jokali boste!* (Luk. 6, 25.) preti Zveličar nesrečnikom, ki se pogrezajo v blato posvetnega veselja. *Ne v nezmernosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti* (Rim. 13, 13). *To namreč vedite, da noben prešestnik ali nečistnik ali lakomnik, kar je malikovanje, nima deleža v kraljestvu Kristusovem in božjem* (Efež. 5, 5.), opominja sv. apostol Pavel. Sv. Janez Zl. pravi: *Kdor hoče rajati s hudobnim duhom, ne more kraljevati s Kristusom.*

Oglejte si veselico, ki jo je bil napravil razuzdanec Herod svojim velikašem. Vino in ples sta razgrela gostom glave, a najbolj Herodu, čegar strast je prikopala do vrhunca, ko je ukazal, naj pade glava sv. Janeza Krstnika.

Žalosten, krvav konec imajo mnoge veselice. Na marsikaterem radovališču preži smrt. Koliko pijancev in nečistnikov pade nedomoma pod njeno koso.

Na narodopisni razstavi, ki je bila l. 1895. v zlati Pragi, je vzbujala posebno pozornost *stara slovaška podoba*. Veseljak držeč kozarec vina stoji pri mizi polni vinskih posod. Za njegovim hrbtom igra koščena žena — smrt na gosli. Ob strani tišči rogatec pod pazduho dude, na katere krepko pritiska, potuhnjeno oziraje se na pijanca, ki bo kmalu njegov plen. Nad pijančevo glavo visi smrtni zvonček. Lepa podoba velike nevarnosti, v kakršni se nahajajo lahkomišelní uživalci grešnih posvetnih radosti! Pač srečen tisti, ki se ozira nanje z očmi razuma in sv. vere.

2. A tudi pri dovoljenih posvetnih radostih mora biti kristjan previden. Tudi nanje mora gledati z očmi razuma in sv. vere. Paziti mora na red, mero in čas.

V pravem redu naj uživa dovoljeno pozemeljsko veselje. Na prvem mestu je Bog, služba božja, molitev, dušno zveličanje, stanovske dolžnosti, potem šele prihajajo *spodobne igre in zabave*.

Kristjan mora uživati veselje v pravi meri, ker star prigovor pravi: *Vse, kar je preko mere, škodi.* (Omne nimium vitium in vitium.) To velja zlasti pri igrah in zabavah. One morajo biti nekaka izjema, ne pa pravilo. Delo, natančno izpolnovanje stanovskih dolžnosti, to mora biti naše stalno opravilo; igre in zabave so le za posladek, za oddihljaj. Potrebne so, da si pozivimo duha utrujenega od vsakdanjih del in da si pridobimo

moči za nadaljnje čvrstejše delovanje. Kadar pa so igre in veselice krive, da trpi gospodarstvo, da se ruši domači red in hišni mir in da se izpodkopuje zdravje, tedaj so tudi sicer dovoljene zabave grešne, ker so nezmerne.

Pri igrah in veselicah je treba paziti naposled na čas. *Vse ima svoj čas . . . Je čas joku in čas smehu, čas togovanju in čas skakanju.* (Prid. 3, 1, 4.) Zato je sv. cerkev omejila nekatere zabave in ukrenila za nje prepovedan čas. To so dobe, ki se ne strinjajo s šumnimi posvetnimi veselicami: advent, post, veliki cerkveni prazniki. Poleg omenjenega prepovedanega časa lahko nastopijo v cerkvi, državi, občini, družini dobe provzročene po žalostnih dogodkih, ko se ne spodobi radovati se. Vse ima svoj čas.

Blagor kristjanu, ki tudi dovoljene radosti vživa v pravem redu, v pravi meri in o pravem času! Zlasti mora biti previden pri nekaterih zabavah. Čim nevarnejš zabava, tem večje opreznosti je treba.

Taka nevarna zabava je ples. Večina dandanšnjih plesov je nevarna dušnemu in telesnemu zdravju. Naši predniki so tudi plesali, a stari slovanski plesi, kakor nam spričuje jugoslovansko kolo, niso bili divji, nego mirno telesno gibanje po taktu godbe; vršili so se po dnevi, pod milim nebom. A kako se vršc plesi sedaj? Strastno divjanje združeno z naporom vseh telesnih moči traja do ranega jutra ob zvokih opolzle godbe. Kaj je večkrat nasledek prenapenjanja telesnih moči? *N a g l a s m r t.* Kolikrat berete v časnikih, da je tega in tega zadela kap sredi plesnega rajanja.

Neki duhovni pastir poroča, da so ga nekoč poklicali k blizu dvajsetletni krepki, cvetoči deklici. Prišedši tja jo je našel nezavestno. Ni se mogla izpovedati. Duhovnik je moral oditi, ne da bi jo bil izpovedal. Sprejela je samo sv. poslednje olje in kmalu potem vgasnila. Kaj ji je odprlo prezgodnji grob? Strastni, nezmerni ples.

Oj kako žalostna je smrt na plesišču! In koliko je takih, ki so šli na plesišče po sušično kal!

Divji ples mori v človeškem srcu najplemenitejša čuvstva.

Pred pustom l. 1891. so prinesli časniki poročilo o temle žalostnem dogodku iz Berolina: Neka lahkomiseln hči je šla na ples, dasi je mati ležala doma na smrtni postelji. Bila je sušičava in že blizu konca. Po hčerinem odhodu se je shujšalo materi. Začela je umirati. Osemletna sestra one lahkomiselnice jo hiti

klicat na plesišče. „Avgusta, pojdi domov, jo prosi — mamica umira in te želi še enkrat videti.“ Toda Avgusta ne izpusti svojega plesalca, nego zareži na sestrico: „Spravi se, odkoder si prišla in pusti me plesati, saj materi ni taka sila.“ Mlajša sestra ji še in še ponavlja naročilo umirajoče matere, a plesalec jo luskne policu, da se ubožica opoteče. Možje, ki so bili poleg, se lotijo razjarjeni plesalca in njegove brezsrčne tovarišice in ju obdelavajo tako, da sta morala pobegniti in se skriti pri sosedovih. Nekaj dobrih žen je šlo potem z malo poslanko k njeni materi. Prišle so tja baš, ko je umirala. Tuje žene so zatisnile zapuščeni nesrečni materi oči. —

Ples mami, slepi in ugonablja najboljša čuvstva človeškega srca. Kolikim je zvenela tisto noč ali vsaj kmalu potem, ko so bili na plesišču, lilija nedolžnosti! Koliko zapeljanih nesrečnic je preklinjalo tisti hip, ko so stopile na plesišče!

Znamenite so besede, ki jih je zapisal sv. Frančišek Saleški o plesu v svoji prelepi knjigi *Filoteji* (33. pogl.): „Ta čas, ko plešemo, trpé mnoge duše neznosne muke v peklenskem ognju za grehe, ki so jih storile na plesu ali izza njega. Koliko duhovnih in pobožnih oseb je ta čas zbranih, da prepevajo slavo božjo in premišljujejo čuda njegove neskončne milosti; koliko jih bolje rabi isti čas, nego mi. Ko plešemo, umira mnogo ljudi v velikih težavah, tisoči in tisoči zdihujejo v groznih bolečinah na bolniških posteljah doma ali v bolnicah . . . Ali se ne bo tudi nam kdaj godilo tako: ko bomo pojemali v bolestitih in umirali, bodo drugi veselo rajali? Bog in Zveličar naš, presveta Mati božja, sveti angeli varuhi in drugi svetniki in svetnice nas vidijo plešoče.“ Te in enake resnice naj bi vstajale v duši kristjanovi, da se varuje nevarnih plesnih zabav.

„Gospod, da vidim!“ kličimo zlasti te dni k Jezusu. Ozirajmo se na posvetne veselice z očmi razuma in sv. vere, da nam ne odidejo nekoč radosti, katerih oko ni videlo, uho ni slišalo in katerih na tem svetu ni občutilo nobeno človeško srce. Amen.

Fr. Grydil. — I. P. V. *)

*) Ta govor je objavil izborni češki homiletiški četrtletnik „Kazatel“ IX., ki ga urejata kanonik dr. Izidor T. Zahradnik in profesor bogoslovja, naročnikom „Duhovnega Pastirja“ izza predlanskih postnih govorov častno znani dr. R. Neuschl, in ki izhaja sedaj že X. leto v Olomucu. Vsakemu po 11 pol obsegajočemu zvezku je dodan poseben predalček za socialno homiletiško tvarino. Lani so prišli v tem oddelku na svetlo trije krasni govori prof. dr. Neuschla in eden dr. Zahradnika. Cena „Kazatel“ je 7 K in se naroča pri založniku knjigarju R. Prombergerju v Olomucu.

Prva postna nedelja.

1. Kristusovo trpljenje.

I. Učenci spijo. — O dušnem spanju.

In Jezus pride k svojim učencem
in jih najde spati ter reče Petru:
Tako niste mogli eno uro z menoj
čuti? Čujte in molite, da v skušnjava
ne padete. Mat. 26, 40.

1. Sveti postni čas se je začel, čas pokore, prijeten čas za resno premišljevanje. Kaj pa hočemo premišljevati ta postni čas, o čem bomo govorili letos v postnih pridigah?

Sv. vera nas uči, da sv. cerkev, nevesto Kristusovo, vodi in vlada sv. Duh; najbolje bomo tedaj zadeli, če premišljujemo to, kar nam sv. mati katoliška cerkev ponuja za premišljevanje. In kaj pravi sv. mati katoliška cerkev? Ona je začetkom posta zakrila lepo in milostipolno podobo Matere božje, in nam na oltar, visoko na veliki oltar postavila podobo križanega Jezusa. In zakaj? Zato, da nas opomni, da je zdaj pripravn čas, premišljevati Kristusovo trpljenje.

Predragi poslušalci, tedaj, jaz vas lepo povabim, da z menoj premišlujete Jezusovo trpljenje ta postni čas. To menda nikomur ne bode težavno delo — glejte, to je naša odkupnina — koliko je pač naša duša vredna!

Pa mi menda vas niti vabiti ni treba, vi itak radi sledite Jezusu na križevem potu, kakor Marija in sv. Janez, ali pa tudi kakor spokorjena sv. Marija Magdalena.

Sv. mati katoliška cerkev je dejala križ na veliki oltar, visoko gor na veliki oltar. Ali drugače ni bilo sv. križa v tej cerkvi? Saj je posebno lep križev oltar ondi v stranski kapelici. Zakaj ga je dejala zdaj tje na prvo mesto? Zato, da bi vsak hitro, ko vstopi v cerkev, imel svoje misli zbrane pri križanem Jezusu, da nikdo ne pozabi zdaj premišljevati Kristusovo trpljenje, zato, da zdaj v postnem času ima križani Jezus tudi v vaših mislih prvo mesto, v vašem srcu prvi prostor!

In kaj pravi Jezus, kaj bi naj premišljevali? Začetkom posta se bere sv. evangelij, v katerem Jezus tako-le govori: *Glejte, pojdimo v Jeruzalem, in vse se bode dopolnilo, kar je pisanega o Sinu človekovem po prerokih. Zakaj nevernikom bo izdan,*

zasramovan, bičan in opljuvan, in potem, ko ga bodo bičali, ga bodo umorili, in tretji dan bo od mrtvih vstal. (Luk. 18.)

Predragi, zdaj poznamo tudi Jezusovo voljo, Jezusove želje! Glejte, Jezus sam želi, da se podamo v Jeruzalem, on sam pravi, „pojdimo“, on nas vabi, nekako sili z besedo „pojdimo“. Prej sem vas jaz vabil, pa meni bi kdo mogel odbiti prošnjo, zdaj pa vas Jezus vabi, ali more kdo njemu odbiti prošnjo? Ali bo kateri zaostal, če Jezus pravi „pojdimo“? Vem, da od mojih poslušalcev nobeden, niti eden ne; vsi hočemo iti, ljubi Jezus, s teboj v Jeruzalem in premišljevati, v duhu gledati itd.

2. Zakaj pa hočemo premišljevati ravno trpljenje Jezusovo?

Sv. Elizabeta je bila zaročena nemškemu knezu Ludoviku. Neko nedeljo gre praznično oblečena, s svetlo krono na glavi, v cerkev. Ko ondi poklekne in svoje oči povzdigne, zagleda na oltarju podobo križanega Jezusa, ki nosi trnjevo krono. Ta pogled jo presune, in ko se zavé, vzame svojo svetlo krono raz glavo. Ko je to njena imenitna tašča zapazila, jo je zmerjala ter opozorila, da se naj obnaša tako, kakor se spodobi za kraljevo hčer. Sv. Elizabeta pa je rekla: „Ne morem več imeti na glavi zlate krone, če vidim svojega ljubega Zveličarja, da zavoljo mene nosi trnjevo krono.“

Dragi, zdaj pa vam lahko dopovem, zakaj hočemo premišljevati ravno trpljenje Kristusovo. Če pogledamo na križ, o, tedaj bomo vse posvetno veselje, grešni lišp, vse, kar Jezusu ne dopade, v tem postnem času odložili in se popolnoma spokorili. *Oblecite Jezusa Kristusa in ne stresite mesu v poželjenju.* (Rim. 13, 14.)

3. In še enkrat, zakaj ravno premišljujemo trpljenje Kristusovo? Da se naša vest zbudi, da spoznamo svoj greh, svojo krivico. Kdo pa je Jezusa križal, kdo? *Kaj so tiste rane na sredi tvojih rok, in poreče: s temi sem bil ranjen v hiši tistih, ki so me ljubili.* (Cahar. 13, 6.) Kje je Jezus dobil te rane? „V hiši tistih itd.“ V krščanski hiši, od kristjanov, ki nosijo njegovo ime! O Jezus, kdo ti je tiste globoke rane izsekal? Mi. O ti nehvaležni kristjan! Zato torej bomo premišljevali o trpljenju Jezusa Kristusa, da si enkrat k srcu vzameš, kaj je tvoj greh storil, drugače ne bodeš svojega greha nikdar spoznal. (Hebr. 6, 6.)

Še ni leto dni minilo, ko je neki hudobnež umoril in oropal hišnega gospodarja. Sum je hitro letel na tistega hudobnega človeka, in sodnik ga je dejal v ječo. Ta hudobnež je tajil, vse tajil. Kaj stori sodnik? Zapreže voz in se pelje z morilcem k tisti hiši, kjer se je zgodila moritev. Potem pelje morilca notri v hišo. Ko morilec vidi tam mrtvega hišnega gospodarja z razklano glavo

in po tleh vse polno krvi, se začne po celem telesu tresti, solze mu stopijo v oči, kot skesani grešnik pade na kolena, in prizna, da je on kriv umora.

O kristjan, tako jaz tebe popeljem danes pred križ, morebiti bo tudi tebe enkrat strah, morebiti te solze oblijejo, da spoznaš enkrat svoj greh, kaj je storil tvoj greh!

Začnimo v imenu božjem! O Jezus, ki si za nas toliko trpel na križu, milostljivo se ozri na nas!

O ljubi Jezus, ker vse milosti tečejo s križa, razsvetli našo pamet, da bomo skrivnost tvojega trpljenja dobro premišljevali, in ogrej naša srca s tisto ljubeznijo, ki je tebe pribila na križ!

O žalostna Mati, sprosi nam tisto sočutje, s katerim si ti premišljevala trpljenje Jezusovo v svojem neomadeževanem srcu!

I. Sv. evangelist Matevž (26, 30.—46.) pravi: *Kadar so bili sahvalno pesem odpeli, so šli na Oljsko goro.* (Prim. Jan., 18, 1.) Tedaj jim reče Jezus: Vi vsi se boste pohujšali nad menoj to noč, zakaj pisano je: *Udari pastirja, in razkropile se bodo ovce.* Peter mu je odgovoril in rekel: In če bi se ravno vsi pohujšali nad teboj, jaz se ne bom nikdar pohujšal. Jezus mu reče: Resnično ti povem, da to noč, predno petelin dvakrat zapoje, me boš ti trikrat zatajil. Peter mu reče: Čeravno bi moral s teboj umreti, te ne bom zatajil. Tako so tudi vsi učenci rekli.

Tedaj je prišel ž njimi na pristavo, ki se je zvala Getsemane, in je rekel svojim učencem: *Sedite tukaj, dokler jaz tje grem in molim.* In je vzel s seboj Petra in Cebedejeva sina in je začel žalosten in otožen prihajati. Tedaj jim je rekel: *Moja duša je žalostna do smrti, ostanite tukaj in čujte s menoj.* In je šel malo dalje in je padel na svoj obraz ter molil, rekoč: *Moj Oče, ako je mogoče, naj gre ta kelih od mene, pa vendar ne, kakor jaz hočem, ampak kakor ti.* In pride k svojim učencem in jih najde spati in reče Petru: *Tako niste mogli eno uro s menoj čuti? Čujte in molite, da ne padete v skušnjavo! Duh je sicer voljan, pa meso je slabo.* Spet je drugič šel in molil rekoč: *Oče moj, ako ne more ta kelih mimo iti, nego da ga pijem, naj se zgodi tvoja volja.* In zopet je prišel in jih je našel spati, njih oči so bile namreč dremotne. In jih je zapustil in zopet šel in tretjič molil in ravno tiste besede govoril. (In smrtne težave so ga obšle, in njegov pot je bil kakor kaplje krvi tekoče na zemljo. Prikazal se mu je pa angel iz nebes, kateri ga

je potrdil. Luk. 22, 43. 44.) Tedaj pride k svojim učencem in jim reče: *Spite zdaj in počivajte; glejte, približala se je ura in Sin človekov bo izdan grešnikom v roke. Vstanite, pojdemo! Glejte, približal se je, kateri me bo izdal.*

II. Na lepem vrtu Getsemane se je začelo Jezusovo trpljenje. Med mestom Jeruzalemom in med Oljsko goro teče potok Cedron. Čez ta potok je šel Jezus na Oljsko goro in stopil na vrt Getsemane. Že pri zadnji večerji je Jezusu tesno pri srcu prihajalo, njegov glas je bil resen, njegova beseda ginljiva. Videl je namreč pred seboj strašno trpljenje in grozovito smrt. Zato se ni mogel ločiti od svojih učencev; v smrtni sili se človek za slamo prime, da bi se na vodi obdržal. Vzame jih s seboj. Ko pridejo do vrta, jim pravi: „Sedite tukaj!“ Pa vseh ni pustil; vzel je s seboj itd. in potem je šel toliko dalje, kakor za en lučaj.

O, vsaka noč ima svojo moč, koliko grozo ima pa zadnja noč, smrtna noč. Jezusovo srce je hitreje bilo, sapa mu je zastajala strahu pred tem, kar ga to noč čaka.

Tedaj je padel na svoj obraz in začel moliti ter pri nebeškem Očetu tolažbe iskati. Kaj je pač v tej uri njegova glava mislila, njegovo srce občutilo?

a) Gledal je vse trpljenje, ki ga je čakalo, vse rane, ki mu jih bodo vsekali, krvavo bičanje, ostro kronino trnje, težki križ, smrtne težave. Ali je čudež, da je *začel žalosten in otošen prihajati?*

b) Videl je vsa trpljenja, katera bodo prišla nad kristjane zavoljo njega, podoba žalostne Matere, strašne muke mučencev, skušnjave devic, skrb duhovnikov, žalost staršev, katero imajo s svojimi otroki — vse to je videl; je-li se čuditi, če je rekel: *Moja duša je žalostna do smrti!*

c) Videl je vse grehe od prvega Adamovega greha do zdaj, do konca sveta, vse moritve, vse krivice, vso nečistost mladine, krive prisege, pijanost, božje rope — in vse te grehe je božja pravičnost naložila na njegove rame, ker prerok pravi: *Resnično, on je prevzel naše bolezni in on je nosil naše bolečine* (Iz. 53, 4.) in: *Na hrbtu so mu kovali grešniki in podaljšali so svojo hudobijo* (hebrejski: *In narejali so mi dolge brasde.*) (Ps. 128, 3.)

Zdaj pač umemo, da ga je tolika teža podrla, da je padel na svoj obraz, *in da je njegov pot bil kakor kaplje krvi tekoče na zemljo.* (Luk. 22.)

Zato je molil tako milo, da bi kamenje ganil: *Moj oče, ako je mogoče* itd. Pa glej, kristjan, ni bilo mogoče, ker je tebe hotel rešiti, tvojo dušo rešiti; ni bilo drugače mogoče, moral je trpeti. Zdaj pride angel iz nebes, gotovo mu bo odvezel kelih! Pa ne, samo potolaži ga in zopet odide.

In kaj ga je še več žalostilo? On toliko trpi, apostoli pa spijo.

III. Ko so ga smrtne težave obhajale, so vsi njegovi učenci spali. *Ali niste mogli eno uro s menoj čuti?* Namesto da bi okolu njega bili, mu srce delali, roko mu podajali, ga tolažili, z njim delili trpljenje, pa so spali. O koliko lažje trpi otrok, če mati poleg postelje bedi! Oni so pa spali.

Tudi mi spimo, dočim on iz ljubezni do nas krvavi pot poti.

1. Veliko krščanskih staršev spi, ki svojih dolžnostih ne vidijo. „Neki človek je nasejal dobro seme na svojo njivo, kadar so pa ljudje spali, je prišel sovražnik in je posejal ljulike med pšenico in je proč šel.“ (Mat. 13.) Tako je Bog krščanskim staršem dal otroke, ki lepo rastejo kakor pšenica na njivi. Naenkrat se spridijo. Kdo je kriv? Med stokrat devetindevedesetkrat starši. Oče in mati spita, njune oči so težke in dremotne, nič ne vidita. Ljudje že kažejo za očetom sprijenega sina, in vrabci na strehah si že čvrčijo, da je hčerka zgubila deviški venec — mati in oče pa še nič ne vesta. Ko so starši spali, je prišel sovražnik in nasejal je ljulike, ko so spali. Zategadelj menda ni gospodarja, ki bi ne zaklenil pšenice, ne zaprl hleva. In če mu vendar tatje ukradejo, napravi si še eno ključavnico! Tam pa, kjer otroci spijo, tam ni ključavnice, potem pa se čudi, da je tat sinu ukradel dobro ime, in hčeri nedolžnost.

Kdo pa je kriv, če drevo sloko zraste? Vrtnar, zakaj ni kola postavil in trdno privezal; potem mora kvišku rasti! Krščanska mati! za tvoje otroke je Jezus pretil kri na Oljski gori, on ne spi; tebi pa ni skrb za nje? Zato je krvavi pot potil, ker se mu toliko nedolžnih otrok pokazi! Glej mati, prej kakor je Jezus prišel, je bil otrok — otrok jeze božje, a zdaj, če imaš otroka, imaš angelčka božjega na krilu. O koliko veselje! Če pa si slepa, bode Bog njegovo kri tirjal iz tvoje roke. Kaj boste rekli starši, če pridete brez otrok pred sodnika. On bo rekel: Jaz sem toliko skrbel za nje, da sem krvavi pot potil za nje, ti pa nisi imel nobene skrbi!

Bilo bi treba deset oči, zdaj v tem pohujšljivem času! Pa saj te čaka tudi veselje! Glej, oče, kadar boš že dolgo spal v zemlji, pa imaš poštenega sina, bodo rekli ljudje: Bog mu daj dobro, njegov oče je bil tudi pravičen in pošten kristjan, — drugače pa še kamenje mečejo v grob za njim. Ali mati, kadar umreš in tvoji pridni otroci molijo zate, ali jim bo Bog kaj odrekel? Pridni otroci, to so prave cvetlice na tvojem grobu, one druge ti nič ne pomagajo. Ali si v nebesih, tam ti jih treba ni, če si pa v peklju, tam pa te ne veselijo. Starši, pridni otroci bodo vaša krona.

2. Dostikrat krščanski mladenčiči spijo, dočim Jezus krvavi pot za nje potí. Je na krivem potu — zakaj? Ker so njegove oči dremotne. Ve bolj pot v krčmo kakor v cerkev. Kolikokrat mimo cerkve gre — ker spi, drugače bi moral cerkev videti, saj ni tako majhna. Slepi so, ne vidijo, da jih hudič v pogubljenje tira in da se pekel pred njimi odpira.

O držite se Jezusa! On pravi: *Ako kdo po dnevu hodi, se ne spotakne, ker vidi luč tega sveta; ako pa ponoči hodi, se spotakne, ker ni luči pri njem.* (Jan. 11, 9.) Dočim Jezus krvavi pot poti, se ti potiš po grešnih potih. Ali povej, če se nisi ravno po noči spotaknil, da si tako strašno padel — v greh!

Zbudi se zdaj enkrat! Ko je Lazar umrl, je Jezus rekel svojim učencem: *Lasar, naš prijatelj spi; grem, da ga iz spanja sbudim.* (Jan. 11.) Če tedaj spiš, danes te je Jezus prišel buditi. *Naš prijatelj spi; grem* itd. Jezus ne more spati; toliko sbrb ima zate, da krvavi pot poti! In ko je prišel h grobu, je že Lazar dišal, ker je bil že štiri dni v grobu. Potem je zavpil z velikim glasom: *Lasar, pridi vun! In kateri je bil umrl, je precej vun prišel.*

Tedaj, ne bojte se ga, če bi bili še tako globoko zagazili: Lazar je že dišal! Jezus vam bode pomagal na noge, da boste zopet stopili na pot krščanske čednosti!

3. Krščanska dekleta spijo. Zajdejo na široko pot. Rajše telo lišpajo, kakor dušo, rajše gredo na veselico, kakor v cerkev, rajši imajo španijo (znanje) kakor Marijo, rajši bi svetu dopadle, kakor Bogu.

Umrla je deklica nekega velika gospoda. Jezus je rekel: *Odstopite, ker deklica ni mrtva, ampak spi.* In je šel notri in jo je prijel za roko, in deklica je vstala. (Mat. 9.)

Glej, ako spiš, podaj zdaj Jezusu roko, in on ti bo pomagal, da se boš zbudila iz greha. Deklice imenitne mislijo, da je požnost samo za uboge; o ne, tudi tebi Jezus podaja roko!

Ne pravite: To ni greh, če se malo zmeniva, pomeniva, ponoči snideva; saj nič hudega ne storiva! V prvi knjigi kraljev (24, 12.) berem: *Glej in spoznaj kos svojega plašča v moji roki*. Tako ti vzame skušnjavec kos tvoje kraljeve obleke (t. j. milosti), kos za kosom, naenkrat ga nimaš več, a potem se še ponaša, da ti ga je vzel.

Pa dolgo treba bedeti? *Una hora — eno uro niste mogli bedeti s menoj?* To je Jezusa žalostilo, da še eno uro ne. Naše življenje, glejte, je kratka urica. *Spreobrnite se, človeški otroci, ker tisoč let je v tvojih očeh kakor včerajšnji dan, ki je minil.* (Ps. 89, 3, 4.) Bodimo modri, in kadar odbije ta ura, bomo veseli šli po plačilo, po venec, v večnost!

In to ga žalosti, da jih je zbudil trikrat, pa se le zopet zaspali. Tebe je morebiti tudi že trikrat, desetkrat zbudil, in zmiraj padeš v stari greh nazaj.

Jezus vas budi kakor apostole. Zbudite se ta postni čas očetje, matere, in pazite na otroke kakor na svoje oko. Mladenci, Jezus vas budi; dekleta, Jezus vam roko podaja! Eno uro bodete že prebedeli, pa boste potem počivali, počivali celo dolgo večnost. Amen.

Dr. I. Križanič l. 1885. — Priobčil Fr. Stuhec.

2. Secunda post naufragium tabula.¹⁾

Glejte, zdaj je prijetni čas; glejte, zdaj je dan zveličanja.
(2. Kor. 6, 2.)

I. Bilo je konec preteklega stoletja l. 1898., ko sem imel v tej cerkvi postne govore.²⁾ Takrat je bilo zelo verjetno, da večina nas doživi konec devetnajstega stoletja ter stopi v dvajseto

¹⁾ Slavni govornik profesor bogoslovja dr. Robert Neuschl je imel l. 1901. v Brnu pri sv. Tomažu postne govore o odrešenja in zakramentu sv. pokore. Izdal jih je z naslovom „Secunda post naufragium tabula“ kakor imenuje zakrament sv. pokore sv. Hieronim v listu, ki ga je pisal Demetriadu.

²⁾ Primeri Duh. P. l. 1901, str. 96 in sl.

stoletje. Tako se je tudi zgodilo. Doživeli smo konec starega ter stopili v novo stoletje. Mnogi izmed vas me bo vprašal, kaj nam prinese sedanje stoletje? Ali več sreče, več zadovoljnosti, miru, kot smo ga imeli doslej, ali zaželjeni mir narodov, ali pa še več nesreč, revščine...? Nato vam ne morem odgovoriti, vse to je n e g o t o v o. A ena stvar je za vas in za me popolno gotova, da niti eden od nas, ki smo tukaj, ne doživi konca dvajsetega stoletja, marveč da vsi, ki smo tukaj, v tem stoletju umrjemo, da odloči Kristus, večni Sodnik našo večnost, da pojdemo *v hišo večnosti*, srečno ali nesrečno, kajti *ljudem je odločeno enkrat umreti, potem pa pride sodba*, piše sv. Pavel. (Hebr. 9, 27.)

Zopet je svetopostni čas, resni čas, in v resnem času je človeško srce odprto odkritosrčnemu svetu, prijateljski besedi, zlasti pa krščanski resnici...

Menim torej, da tudi vi odprete svoja ušesa krščanskim resnicam, katere vam hočem oznanovati v letošnjih postnih govorih, in katere veljajo vam in meni; resno se moramo pripraviti na daljno pot v večnost s s p o k o r n i m ž i v l j e n j e m, s kojim moramo zaključiti svoje pozemeljsko potovanje.

Glejte, zdaj je prijetni čas, glejte, zdaj je dan zveličanja! (2. Kor. 6. 2) Delajmo pokoro, božje kraljestvo se bliža! Začetek storimo že v tem le svetopostnem času — ne odlašajmo, da ne bo prepozno...

V to svrho mi bo delo odrešanja in zakrament s v. p o k o r e predmet letošnjih govorov.

Ker ni za pokoro krepkejšega pripomočka, ki mora omečiti tudi najtrdovratnejše srce, kot trpljenje Gospodovo, hočem najpoprej (v I., II. in III. govoru) vašim očem odkriti grozno podobo na gori Golgoti, n a j v e č j i d o g o d e k v zgodovini človeštva, najzgovornejši dokaz ljubezni, a obenem neizprosne pravičnosti božje, da se stresete in presunjeni od pogleda na umirajoče spravno Jagnje, Jezusa Kristusa, zakličete: Če je zahtevala božja pravičnost na nedolžnem svojem Sinu tolikega zadoščenja, kaj čaka še-le nas hudobne grešnike! — Po ljubezni božjega Odrešenika premagani bodete pokleknili pred njegovim svetim križem in rekli: „Božji Zveličar, usmiljenje! Priprošnjik naš, prepriši Očeta, zadrži njegovo kaznujočo roko, reši nas, bodi nam milostljiv!“

Po vsej pravici kliče sv. Leon Vel. v svojem govoru na cvetno nedeljo: „Katero med vsemi božjimi deli, nad katerimi se

utrudi naše občudovanje, gane v večji meri našo premišljuječo dušo, kakor trpljenje Gospodovo?“ (Sermo XI. de pass. Dom.) In sv. Bernard pravi: „Trpljenje Gospodovo še zdaj provzročuje, da trepeta in se trese zemlja, da pokajo skale; da se odpirajo grobovi, da se trga zagrinjalo v tempeljnu od vrha do tal. Kajti če grešniki premišlujejo to trpljenje, tresejo se od strahu pred Bogom in njegovo strogo pravičnostjo. Če so njih srca trda kot skale, prešinejo jih velike bolečine, katere je moral pretrpeti Kristus za njih grehe; če so grešniki zaprti grobovi, sramujoč se spoznati svoje krivice, odpirajo se po odkritosrčni spovedi — vsem pa se trga zagrinjalo, ki nas je ločilo od Boga, da *gledamo z odgrnjenim obličjem veličastvo Gospodovo in globočino njegovih nebeških skrivnosti.*“ (2. Kor. 3. 18)

Zato je govoril bl. Albert Vel. o premišljevanju trpljenja Gospodovega, da je koristnejše, kot če se kdo posti celo leto ob kruhu in vodi, vsak dan se do krvi biča in celi psalterij moli...

Da, sveti križ in delo odrešenja, delo Kristusove sprave Boga z ljudmi, je najmočnejše sredstvo pokore in ljubezni do Boga. V tem delu se kaže božja ljubezen do nas v nezapopadljivi velikosti, Božja pravičnost v čudoviti meri, velikost greha v neskončni zlobnosti, nujnost pokore v popolnem obsegu...

O Golgota, Golgota, o presveta gora, gora groze! Kako velikansko odkupnino si zahtevala od Sina božjega za milost, ki je potrebna grešniku, da se spreobrne!

V drugem delu svojih govorov (IV., V. in VI.) vam pokažem, kaj je treba storiti grešnemu človeku, da se spravi z Bogom, ali razložim vam važni katoliški nauk o zakramentu sv. pokore, ki je z zakramentom sv. Rešnjega Telesa „duša krščanstva“, kakor ju imenuje slavni francoski apologet Nicolas. V spovedi je neobhodno potrebno iskati rešitev in zveličanje vsem, ki so zgubili po smrtnem grehu dopadajenje in ljubezen božjo in posvečujočo milost, ki so jo dobili pri svetem krstu. Moj Bog! Koliko je onih srečnih ljudi, ki bi je ne bili izgubili? Za to pa: „pokora!“ „Pokora!“ bom klical v drugem delu svojih govorov, „pokora“, „pokora“ se bodo glasili trije zadnji moji govori...

Ko začnem v imenu Gospodovem, vam naslikam v današnji pridigi velikost dela odrešenja sploh.

Med moderne vede, ki se predavajo na visokih šolah, je zdaj uvrščena tudi tako zvana narodna ekonomija, narodno gospodarstvo. Slavni in slavljeni profesor in začetnik te vede na Angleškem,

Adam Smith, daje v posebnem spisu „O blagostanju narodov“ navod, kako naj se narodi vedejo, da dosežejo tu na zemlji kar se dá največjo srečo in blagostanje. Torej le na zemlji! Zares pomembno je za našo dobo in našo vedo, da se prizadeva pripraviti človeku srečno življenje le na zemlji, nič se ne ozirajoč na cilj in namen človekov za drugo življenje, večno, nadnaravno. Kakor pa nobena človeška veda, katera ne vodi k Bogu, marveč od njega, človeka ne more osrečiti, tako ga ni osrečila tudi moderna narodna ekonomija; mu ni vrnila izgubljenega raja, marveč zgradila srečo le za nekaj ljudi, drugim v škodo in pogubo.

V kako veličastni višini nasproti vsem težnjam, poskusom in naredbam, ki so jih tekom vekov določili ljudje v pomnoženje svoje sreče in blagostanja, stojé one premodre, velike in predobrotljive naredbe božje, katere je nebeški Gospodar in predobri Oče vseh ljudi v blagor vsega človeštva storil, in ki se imenujejo ekonomija božja, ekonomija odrešenja, ali gospodarstvo Boga Očeta! Pa med vsemi deli skrbi in ljubezni božje, ki jih je Bog tekom vekov storil za človeštvo, je največje delo delo odrešenja, delo sprave človeka z Bogom, ki jo je izvršil Sin Božji sam. Nič se ne obotavljam to delo imenovati:

A. za človeka največje;

B. za Boga najčastnejše, najslavnejše.

A. Da umete, da je delo odrešenja za človeka največje, pre-mišljujmo, 1. kakšen je prišel človek iz božjih rok, 2. kako se je storil nesrečnega, 3. in kako more zopet postati srečen.

1. Bog kot bitje sebi popolnoma zadostujoče in najsrečnejše ni potreboval in ni moral vstvariti človeka in vidnega sveta. Popolno prosto tedaj in iz zgolj ljubezni je vstvaril človeka, in sicer zato, ker je ljubezni lastno, dobro hoteti in storiti drugim, osrečiti tudi druge. Tedaj iz svoje ljubezni in dobrotljivosti, da bodo tudi drugi srečni in deležni Njegovih popolnosti, se je Bog odločil vstvariti svet duhov in vidni svet in kralja vsega stvarstva, človeka. Ogromno vrsto bitij je Bog vstvaril in sicer [zato, da se v njih kakor po kaki lestvici kažejo božje popolnosti v vedno višji stopinji, vedno večji lepoti in veličastvu. Bogu najbolj podobni, ali kakor nas uči katekizem, najimenitnejše stvari so bili angeli in takoj za njimi človek. Angeli in človek so bili dela zares mojsterska, Boga dostojna, obdarovana z imenitnimi darovi naravnimi in nadnaravnimi. *Ti pečat podobe, poln modrosti,*

dovršene lepote! V veselju raja božjega si bil, vsak dragi kamen je bil na tvojem oblačilu. (Ezeh. 28, 12, 13.) Tako se popisuje nekdanj največji angel, Lucifer in njegovi tovariši. In kakšen je prišel človek iz božjih rok? *Le malo si ga znižal pod angele, s slavo in častjo si ga ovenčal ter si ga črez dela svojih rok postavil. Njega nogam si podvrgel vse.* (Ps. 8, 6. 7)

Božje razodenje pove, da je Bog človeka ustvaril *po svoji podobi*, da so bili prvi ljudje *otroci* božji, in ko se pravi, da so bili Bogu podobni, se je mogla podobnost z Bogom kazati le na duši, ker je Bog zgolj duh in nima telesa — in ker tudi vi, ko hočete označiti podobnost otrokovo z očetom, pravite: „ta otrok ima očetovo naravo“, — menijo čisto opravičeno cerkveni učeniki, da je podobnost prvega človeka z Bogom obstajala v tem, da je po posvečujoči milosti imela njegova duša neko deležbo narave Božje. *Po katerem nam je največje in najdražje obljube dal, da bote po njih deležni božje nature.* (II. Petr. 1. 4.) Ta posvečujoča milost je bila temelj in vzrok in pogoj drugih njegovih velikih pa imenitnih darov in prednosti.

Po posvečujoči milosti je bil prvi človek dober, srečen, svet in pravičen, bil je otrok božji, vsled česar je imel pravico do nadnaravnega življenja v nebesih; poleg tega je bil obdarovan z velikimi popolnostmi in voljo k dobremu nagnjeno, živel je v raju, bil prost vsega trpljenja ter tudi na telesu neumrjoč. In ves prekrasni vesmir in vsa bitja in stvari, vse stvari, vse je bilo dobro in vse narejeno za človeka, da mu vse služi, da bo srečen. Vse stvarstvo je podvrgel človeku z besedami: *Naj gospoduje črez ribe v morju in ptice pod nebom, in črez zverine in vso zemljo, in črez vso lasnino, ki se giblje po zemlji.* (I. Moj. 1. 26.)

Cerkveni učeniki se skoraj kosajo v hvali in občudovanju človeka, kakršen je prišel iz božjih rok, imenujoč ga tolmača stvarstva, posvečevalca sveta, velikega duhovna vidnih stvari, svet v malem. „Kakor je Bog vstvaril, pravi Laktancij, svet za človeka, tako je vstvaril človeka za-se kot velikega duhovna templja božjega in opazovalca dejanj in stvari nebeških.“

Zares, bogatò je Bog obdaroval prvega človeka. Poročilo božjega razodenja o sreči in blaženosti prvega človeka potrjujejo, ustna izročila skoraj vseh starih paganskih narodov vseh delov sveta, Perzijancev, Judov, Kitajcev v Aziji, Grkov, Rimljanov

Germanov v Evropi, Egipčanov, Zamorcev v Afriki, severnih narodov, ameriških Irokesov, Indijancev, Mehikancev, prebivalcev južne in srednje Amerike in otokov južnega oceana. (Lücken, „Die Traditionen des Menschengeschlechtes.“)

„Aurea prima sata est aetas, quae vindice nullo, sponte sua, sine lege, fidem rectumque colebat“, poje paganski pesnik Ovid (Metam. I. 1. v. 89.) Jedro vseh paganskih izročil izraža paganska pravljica o prekrasni devici, kateri so vsi bogovi nekaj darovali, tako, da so jo zvali „z vsem obdarjena“, „Pandora“.

Ali enako razodeta resnica je, ki jo potrjujejo izročila istih navedenih paganskih narodov, da prvi človek ni obstal v poskušnji svoje svobode, ko se je moral prostovoljno odločiti za Boga, da, zapeljan od hudobnega duha kot zastopnik vsega človeštva je storil veliko hudobijo, s kojo je neizrečeno nesrečnega storil sebe in ves človeški rod. Nadnaravne darove je človek zgubil popolnoma, vsled česar je čisto nezmožen postal za svoj nadnaravni namen, dasi je bil za njega odločen, v naravnih darovih pa je bil hudo ranjen (um je otemnel, volja je postala nagnjena k hudemu), mnoge težave in nadloge in slednjič telesna smrt je morala biti predhodnik in prehod v večno smrt. Od tega časa je hodila zgodovina človeštva — razen zgodovine izvoljenega ljudstva — prežalostno pot; to so najžalostnejši časi v življenju narodov.

2. Prvi korak, ki se ga je drznil storiti človek v svojem napuhu, je bil ta, da se je ločil od Boga. *Začetek človekovega napuha je ločitev od Boga. Kdor se njega (napuha) drži, bo s kletvijo napolnjen, in poslednjič ga bo on podrl. Zato je Gospod sbore hudobnežev onečastil ter jih popolnoma pokončal.* (Sir. 10., 14—16)

Namen, ki ga je človek, zaničujoč Boga, imel v mislih, in ki ga ima v mislih pri vsakem grehu, je bil biti prost, neodvisen od Boga. Naravni nasledek njegovega dejanja pa je tudi bil, da je čutil, da je zoper Boga in Bog zoper njega. A človekova zavest, da stoji zoper njega moč in veličastvo božje, razžaljeni Bog, ga je morala napolniti s strahom in trepetom. Neskončno pravičnega Boga, nepodkupljivega, svetega in vrhu tega razžaljenega človek ni mogel prenašati — zato ga je zavrgel, se mu odpovedal popolnoma ter si naredil bogove po svojem okusu, upajoč, da se bo s takimi bolje razumel. Toda nič ne kaznuje človeka toliko, kakor iznajdbe njegove lastne prevzetnosti. Mesto

razžaljenega Boga, kateri tudi, ko kaznuje, ne pozabi ljubezni in usmiljenja proti onim, ki jih je vstvaril po svoji podobi, je imel človek zdaj bogov neskončno vrsto — (30.000 poganskih bogov je stalo v rimskem pantheonu! Indijski Olimp ima baje celo 300.000 bogov!) — bogove, katere si je sam naredil po podobi svoji, hrepeneče po krvi, maščevanju, polne nevoščljivosti proti ljudem . . . Ahrimana, Moloha, Dagona, Bala, Bakha, Venero, Prijapa in Afrodito in kakor so se vse te spake človeške zmote imenovala.

Mesto ljubeznive previdnosti je zdaj človek čutil nad seboj slep slučaj ali železno osodo brez srca in ljubezni. Ni se torej čuditi, da je tudi ljudi sicer veselega in lahkomišljenega značaja, kakor je bil n. pr. grški narod, misel na bogove, polne sovražnosti in potuhnjene škodoželjnosti težila liki velikanska gora. K žalostnemu koncu je sploh hitela vera poganov. Grk jo je zasmehoval, resnemu Rimljanu se je zvrгла v vražo, polno strahu pred mišljenjem in nameni, naklonjenostjo in sovraštvom višjih bitij. Kar je človeka nekdanj povzdigovalo nad grudo in pozemeljsko vsakdanjost, namreč vera v Boga, je postalo ljudem breme, ki jih je pretilo ugonobiti. Strah in groza pred bogovi je človeka v poganstvu povsod spremljevala, preganjala — potepal se je brez miru in pokoja po Kajnovi poti.

Ali samo strah pred bogovi bi še daleč ne bilo najhujše zlo v življenju poganov. Veliko uničevalneje na нравno življenje poganov je vplival slabi z g l e d b o g o v; strasti in pregrehe, ki so se jim pripisovale, te so človeka ponižale in onečastile pod žival. Vso mero presega, pravi Plinij, kar se pripisuje bogovom. Nezvestoba, prešestvo, nečistost, maščevalnost, tatvina, ostudni zločini so imeli svoje pokrovitelje med bogovi. „Sua cuique deus fit dira cupido“, poje pesnik. (Virg. Aeneid. IX.) Nečistost je tvorila tako velik del *malikovanja*, da se isto v starem in novem zakonu kar naravnost imenuje nečistost . . . Poganski tempeljni so bili prav za prav očitne hiše sramote. (Justin, Athenagor in drugi pripovedujejo, da je imel Venerin tempelj v Korintu nad 1000 javnih deklet, deloma sužinj, deloma duhovnic boginji darovanih; da je bilo isto na otoku Cipru, na sicilski gori Eriksu, da so se tedaj na posvečenih krajih doprinašale nenaravne hudobije, ki niso prišle nikdar pred sodnijo in zoper katere so se nekateri upali nastopiti še-le za časa krščanskih cesarjev . . .)

Zares težko je reči, pravi isti Plinij, ali ni sploh bolje ne verjeti v bogove, kot imeti take, katerih se je treba sramovati.

Kaj je družega, toži Seneka, nego vnemati naše strasti, ko se iste bogovom pripisujejo. Kdor je v take bogove verjel, je moral zgubiti ves gnjus do greha. Ob takih vzorih se je morala čednost zdeti nemogoča, hrepenenje po njej neumnost, hudobija pa krepost in edino sredstvo dopasti bogovom.

Nekateri plemeniti možje so sicer s hvalevredno vnemo se upirali taki pogubi. Trije največji duševni velikani grške filozofije, Sokrat, Platon, Aristotel so vedno zahtevali, da se preženejo ali ostro kaznujejo pesniki, umetniki, igralci, ki so med ljudstvom razširjali nravni prepad in hudobijo, piše sv. Avguštin. Toda kaj premore beseda, katera se ne podpira z zgledom; kaj premore beseda zoper slab zgled, ki so ga dajali bogovi sami! In tako so podlegli tudi ti največji velikani temu zgledu ter delali nečuvence ostudnosti, zoper katere so se sicer z besedo borili. (Veliki Platon, ki je celo življenje posvetil nravni filozofiji, je odobral skupno rabo ženâ, prosto, nemarno priležništvo, odlaganje otrok, preganjanje sadû, požrešnost o pustnih veselicah!) Da, veliki Platon, modri Sokrat, učen Aristotel, strogi zagovornik nranosti Katon, so podlegli strastem ravno tako, kakor kak lahkomišljen gizdalin v Atenah ali v Rimu.

Propadanju vere in nranosti je sledilo propadanje države uredbe. Rimska država je postajala puščava brez ljudi, dasi se je temu na umeten način branila in so se ljudje v sredi države naseljevali iz tujih deželâ.

Da, tako daleč je prišlo, da je nekdam vzgledni Grk postal izvržek vsega slabega, vsake hudobije, da je ime Grk zaznamovalo propalega človeka. (Cicero, Juvenal, Tacit.) Tako daleč je prišlo, da je volčja kri (katero je po pravljici Rimljan pil mesto materinega mleka) postala njegova narava. Okrutnost, nezaslišana brezčutnost, neusmiljenost se je kazala pri njih. Človek se zgrozi, ko sliši, da je cesar Trajan dajal igre skozi 123 dni, pri katerih se je usmrtilo 10.000 borilcev in 11.000 divjih zverin.

Lahko si mislimo, kaka bolečina je polnila srca poganskih domoljubov, ko so jeli opazati neizogibni pogin države; edino dobro, ki so je poznali in za koje so živeli, življenje, se jim je mrzilo, samomori, umori iz preširnosti, dolgega časa, so postali navada. Življenje je postalo grozno malo vredno.

Ali so pogani na kak način ta nravni prepad tudi sami zakrivali? Gotovo. Predobri Bog, dasiravno je pustil poganski svet hoditi svoja pota, jih ni nikoli zapustil, marveč tudi

za nje je skrbel na mnogoteri način. Bog je govoril tudi poganom in sicer z glasom njih p a m e t i, po kateri bi njega iz velikosti stvarstva bili morali spoznati in hvaliti; zato pravi sv. Pavel o poganskih modrijanih, *da nimajo izgovora* (Rim. 1. 20.), *sakaj ko so bili spoznali Boga, ga niso kakor Boga častili*. In sv. Janez Zlatoust kaže na Boga v prirodi se javlajočega in piše: „Kaj neki porečejo isti dan (sodbe) pogani?“ Morda: „Mi te nismo poznali?“ „Ali niste videli neba, en sam pogled na nebo vam razodeva Boga. Ali niste videli krasnega soglasja nebeških svetov? Kako se vrsti noč in dan? Zima in pomlad in drugi letni časi? Koristi morja vzlic vsem viharjem in valovom?“ Bog je govoril poganom z g l a s o m v e s t i, ki jih je napeljevala k spolnovanju naravnega zakona. (Rim. 2. 15. 16.) Bog jim je govoril in se poganom razodeval po svojih s o d b a h in velikih kaznih, nenavadnih možeh in izraelskem ljudstvu...

Sicer so pogani svoje krivice in grešnosti si bili jako dobro svesti, in motil bi se, kdor bi mislil, da so živeli ljudje v poganstvu v krivici in brezbožnosti mirno brez očitanja vesti. Iz vseh nemarnosti in hudobij, ki zaznamujejo pot starega poganstva, doni nek žalostni glas globoke otožnosti in neugasljivega hrepenjenja po s p r a v i z B o g o m in nezadovoljnosti pogankega sveta s samim seboj.

D a r i t v e pri vseh poganskih narodih, katere so darovali bogovom, pričajo, da so pogani čutili potrebo očiščenja, odpuščenja, sprave z Bogom, da so se čutili krive, da so vedeli in spoznavali, da, kjer je krivica, mora biti tudi pokora, in da mora biti pokora težko in grenko delo, ako naj ima vrednost in učinek.

In ker niso imeli nikogar, ki bi jih bil zagotovil, da je razžaljeni Bog že potolažen, da je njih pokora sprejeta, zato so si izmišljali vedno nova spokorna dela. Beremo o postih poganov, (Liv. 39. 9, Ovid Met. 10. 434) o groznih spokornih delih Judov, bičanju Spartancev, o žrtvovanju samega sebe po prostovoljni smrti, o ljudeh, ki so se s skale vrgli, o drugih, ki so se utopili in zopet drugih, ki so se polagoma sežgali. Da, prepričani, da nekdo nedolžen mora biti zanje darovan, dajejo svoje nedolžne otroke, da na altarju izkrvavé, dajejo jih v razbeljeno žrelo, v naročje malika. Svoje najdražje, tudi življenje so hoteli dati, da se rešijo zavesti krivice, greha... Toda vse zastonj! Bog ni bil potolažen, človek ni mogel Bogu zadostiti, edino Bog sam mu je moral pomagati.

Sv. Pavel izraža to misel v svojem listu (do Hebr. 10. 1—4.), da so ljudje dobro čutili, da kri bikov in kozlov ne more greha zbrisati. Ker ko bi se enkrat bili prepričali, da so njih grehi odpuščeni, bi bili preliwanju krvi konec storili. Tako pa iz svojih daritev niso črpali ozdravljenje svojih krivic, marveč se š njimi le opominjali, da so grešniki, da njih krivica še vedno traja . . .

Celo morje krvi so prelili v brezdno zapuščenosti, v katerem so bili (brez moči), cele oblake dima so pošiljali k nebu, ki je bilo zaprto — ali zaman. Vedno prelivana kri ni hotela napolniti brezdna ter jih povzdigniti na rob. Oblaki dima so zagrnili nebo le za trenutek ter padali zopet na tla, obtežujoč dihanje, stiskajoč prsi. Krivica je ostala, zadoščenja ni bilo.

To je slika obupnega stanja poganskega sveta v dobi, ko je cesar Avgust v teku 700 let v tretje še-le dal zapreti Janov tempelj, da ustreže želji celega sveta po miru in pokoju.¹⁾ Nravna izprijenost je dosegla vrhunec, tako sodi ne le zbadljivi Juvenal, temuč tudi trezni Tacit. Mera grehov in njih posledic, mera bede in človeške brezmoči je bila polna. Svet je hiral, narodi so izmirali; poskusi prenoviti jih s tujo krvjo, so pogubo še povekšali. Človeštvo je spoznavalo, da je obsojeno k smrti. Njegova duševna moč je bila izčrpana; veda, umetnost, jezik so propadali dan za dnevom bolj in bolj. Izčrpana je bila tudi rodovitnost zemlje. Italija, Grško, dežele nekdanj blagoslovljene, rodovitne, so postajale puščave. Proč je bila lepota življenja, proč veselje do življenja, izginila je vera v človeštvo, ki je cela stoletja menilo, da si zadostuje, da je božje. P o l n o s t č a s o v je bila tukaj.

Tu je umestno omeniti imenitno umetniško delo, ki je silno prikladno, celo zvest tolmač in izraz obupa umirajočega poganskega sveta. To je svetovno znana skupina Láokoónova, največje mojstersko delo starega veka, delo Agesandra in njegovih sinov Polidorja in Athenadorja. Dve kači se vedno bolj ovijate okolu nesrečnega duhovnika Láokoóna, ki predstavlja tukaj človeštvo, katero je grešilo zoper Boga. Njegovo oko v nebesa obrnjeno na pol vprašaje, na pol obupaje, je slika življenja in zgodovine

¹⁾ Janus je bil rimski bog vojske. Njegov tempelj so odprli ob vojski, zaprli v miru. Ker pa so se Rimljani vedno vojskovali, je bil Janov tempelj v teku 700 let zaprt le trikrat: za časa Nume Pompilija, po prvi punski vojski in tretjič za časa cesarja Avgusta.

poganstva. Láokoón se dolgo brani kakor razjarjen bik z orjaško močjo zoper dve pošasti, koji so bogovi poslali nanj, nezvestega duhovnika, v kazen za greh... A vidi, da je zastonj ves njegov trud in zato se vdá v svojo osodo... le polglasno vpitje po usmiljenju prodira navzgor... le še nekaj malo življenja je v njem. Ali bo njegov klic za pomoč gori uslišan? Ne vemo; to pa je gotovo, da preklinjevalec, predrznež, ki zdaj za svojo nepokorščino trpi, nima pravice do uslišanja. In zato je nepobitno gotovo, da, če se bo v zadnjem trenutku rešil, je zgolj nezasažena milost.

Milost, usmiljenje, — da le pomoč od zgoraj, da more le Bog pomagati, o tem je bil poganski svet prepričan. Ako ne bo človeka rešila kaka višja moč, je izgubljen. V svoje bogove, katere si je sam napravil, poganski svet že zdavnej ni veroval. Ali je torej en Bog? In če je, kdo ima pravico, pomoč od njega zahtevati, kdo pogum upati v njega, za katerega se celi svet dolgo ni menil?

V tej najhujši stiski so jeli ljudje se spominjati starih pripovedk in izročil, katera so v dobah svoje razuzdanosti smatrali za pravljice. Zdaj, ko jim je bila sedanost neznosna, prihodnost brezupna, vidijo svojo tolažbo v preteklosti. Tu jamejo verovati, da ona osrečujoča izročila niso prevara, da so božjega izvira in kakor potaplajoči se jih oklepajo. Tako je prišlo tudi staro in krasno pripovedovanje o Prometeju do časti in veljave. Slavni grški pesnik Aischylos obravnava povest o Prometeju v jedni svoji žaloiгри v treh dejanjih: Prometej prinaša ogenj, Prometeja zvežejo in Prometeja oprosté.

Jedno imenitno vrsto te povesti nam je ohranil Plutarh (Vita Pompeii); Prometej govori o svojem rešitelju ¹⁾ ter ga imenuje „ljubega sina hudo razžaljenega Očeta“. Te besede sprejema poganski svet s celo vnemo upajoče duše in kliče k nebu: *O da bi predril nebesa in doli stopil! (Iz. 64. 1.) Gospod, ti si naš oče, mi pa ilovica; ti si naš stvarnik, mi vsi pa smo delo tvojih rok! Ne jesi se, Gospod, preveč, in nikar se dalje ne spominjaj naše hudobije; glej, glej, tvoje ljudstvo smo mi vsi. (Iz. 64. 8. 9.)*

Bog se je usmilil. Ko so se dopolnili dnevi, ali kakor pravi sv. Pavel: *Kadar je pa prišlo spolnjenje časa, je Bog poslal*

¹⁾ Bil je priklenjen na skali, orel mu je objedal jetra, ki so ponoči zopet narastla.

svojega Sina (Gal. 4. 4.), da reši one, ki so vzdihovali pod jarmom greha, katerega so si sami bili naložili. Tako je odgovoril Bog sam na vprašanje, kako je mogel tako dolgo trpeti gospodstvo greha na zemlji. Greh je moral dozoreti, moral roditi svoj sad. Svet je moral spoznati, *kako hudo in grenko je, da je zapustil Gospoda svojega Boga*. (Jer. 2. 19.)

Bog bi ne bil dal grehu nikdar toliko moči in oblasti, ako bi ne bil imel zdavnaj pripravljeno toli imenitno sredstvo, s katerim je hotel popraviti razdjanje po grehu. Zdelo se je sicer, da je že prekoračil vsako mero. Vzlic temu pa je pokazalo odrešenje in po njem zadobljena milost, da je njena mera mnogo bogatejša, kajti *kjer je bil greh obilen, je bila še obilnejša milost*. (Rim. 5. 20.)

Bog se je usmilit ubozega človeštva. Sv. Janez piše: *Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temuč ima večno življenje*. (Jan. 3. 16.) Skoraj v isti dobi, ko v glavnem mestu paganskega sveta umirajoče paganstvo v skupini Láokoónovi izklesava svoj smrtni boj, pričinja na vrtu Getcemane kralj večne slave, *ljubi sin hudo razšaljenega Očeta*, večni veliki duhoven boj s smrtjo. S pomenljivimi besedami: *Za nje se jaz sam sebe posvečujem* (darujem) (Jan. 17. 19.) stopa na bojišče. V divjem srdcu šviga stara kača okolu njega. Ti edini hočeš biti moj plen mestu celega sveta, ki je bil doslej moja lastnina? In pošast se ovija okrog njega. Smrtne težave ga obhajajo, v strahu pada na tla, kri mu stopa na čelo. *Oče, ako je mogoče, naj gre ta kelih od mene*, kliče. Pri teh besedah se trese ves svet in po pravici.

Toda Očetu ni mogoče usmiliti se sina, ako naj doseže usmiljenje grešni svet. Eden od njiju mora umreti. Ako se usmilit svojega sina, ne more se usmiliti grešnikov. In črez kakih dvanajst ur se že bori Sin božji s smrtjo. Vezi naših grehov že oklepajo njegove prsi za zadnji boj. Tu v svoji najhujši sili povzdiguje svoje ugašajoče oko proti nebu in veneča ustna prosijo: *Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil*. In zopet se trese ves svet v dnu svoje duše. Ve, da se zdaj odloči njegova osoda. Ako razveže Oče vezi svojemu Sinu v zadnjem trenutku, bo on ž njimi zvezan za vse večne čase. Ali nebo ostane neizprosno napram svojemu Gospodu... solnce mu zakriva svoj obraz, zemlja se zavija v temo. *Oče odpusti jim* se še čuje iz umirajočih ust pravne daritve. In ko je izginila tema in solnce na novo obseva

nesmrtnega Boga, katerega je umoril greh, obseva smrti rešeno človeštvo.

Padi, bedni črv, revni prah človeški pri tej novici na svoja kolena in klanjaj se v najglobokejšem spoštovanju največjemu božjemu delu, ki ga je za te storil veliki Bog iz zgolj ljubezni.

3. Slavni cerkveni učeniki in očetje sicer učé, da je Bog mogel nam odpustiti brez vsakršnega zadoščenja Ali tu bi bil naš položaj tak, kakor zločinca plemiča, ki je kriv veleizdaje, in kojega je vladar sicer pomilostil, toda plemstva in ž njim združenih pravic mu ni vrnil.

Enak bi bil naš položaj, ako bi se bil Bog zadovoljil z nepopolnim zadoščenjem, kakršno bi bilo Bogu lahko dalo kako vstvarjeno bitje. Tu bi nam Bog lahko rekel: „Niti celega dolga, niti odkupnine za prostost, ki sem ti jo vrnil, mi nisi dal, odpustiti sem ti moral velik dolg, in naj bi ti dajal še nove, posebne milosti?“

Bog se je odločil v svojem nezapodljivem sklepu zahtevati kot pogoj sprave in odpuščenja popolno zadoščenje, ki je mora prinesiti njegov edinorojeni Sin v človeški naravi, kot zastopnik in glava vsega človeškega rodu.

Ker pa je imel vsak čin Boga človeka neskončno vrednost — vsaj je bil čin druge Božje osebe — je že zadostovalo najmanjše delo Odrešenikovo, da zbriše vse grehe ter nam zadobi neskončno zaslužnje. Pa ne samo trpljenje Odrešenikovo, marveč njegovo celo življenje od včlovečenja notri do trenutka, ko je izdihnil svojo najsvetejšo dušo, se mora imenovati delo odrešenja, ki je bilo prav za prav cela vrsta del neskončne vrednosti. Zato se božji pravici naš dolg ni samo poplačal popolnoma, marveč so se zadobile človeškemu rodu cele gore nadnaravnih zakladov, ogromno bogastvo zaslug, *copiosa redemptio*, katere so lastnina skrivnostnega telesa Kristusovega, t. j. odrešenega človeštva, ker jih je zaslužila naša glava, naš priprošnjik, naš brat.

Ali nismo srečni, ali nismo blaženi?

Zdaj menda umete, zakaj poje katoliška cerkev veliko soboto ko se blagoslavlja velikonočna sveča, predstavljajoča Gospoda Kristusa: „O vere necessarium Adae peccatum — o zares potrebnih greh Adamov.“ — „O felix culpa — o srečna krivica, ki si zaslužila takega in tolikega Odrešenika.“ Zdaj bote menda zapodali besede sv. Frančiška Šal.: „Zgubljeni bi bili, ako bi ne

bili zabredli. Kajti naša zguba nam je prinesla korist, ker je prejela človeška narava mnogo večje milosti, kot bi jih bila prejela po Adamovi nedolžnosti, ako bi jo bil ohranil.“

B. Delo odrešenja smo imenovali ne samo za človeka največje, marveč tudi za Boga najčastnejše in najslavnije.

Po odrešenju se je povzdignilo ubogo, zavrženo, nesrečno človeštvo, po odrešenju je bil pa tudi v največji meri počeščen Bog sam s tem, da je zablestela njegova modrost, ljubezen, svetost, pravičnost in mogočnost v nezapopadljivi velikosti.

Po tem takem preslavljamo Boga bolj, kadar ga kličemo Odrešenika, kot kadar ga imenujemo Stvarnika in najvišjega vladarja vesmirja, ker v odrešenju se božja velikost jasneje kaže, nego v drugih njegovih delih.

1. Kadar imenujemo Boga stvarnika nebes in zemlje, mu gotovo pripisujemo veliko modrost, ali vendar le tako, katera, dasiravno je nobeden ne more popolnoma zapopasti, vendar naši slabi pameti ni popolnoma skrita, ker se v stvarih vidno kaže. A kadar imenujemo Boga Odrešenika, tedaj povečujemo ono modrost, *katera je bila skrita, katero je Bog odločil pred začetkom sveta v našo čast, katere nobeden poglavar tega sveta ni spoznal; sakaj, ko bi bili spoznali, bi ne bili nikdar Gospoda časti križali.* (I. Kor. 2, 7. 8.) Modrost božjo skrito v odrešenju, ravno zato, ker je bila skrivnost, *nam je Bog razodel po svojem Duhu, sakaj Duh vse preišče, tudi globočine božje.* (I. Kor. 2, 10.)

2. Tudi ljubezen božja se je v odrešenju pokazala v doslej nepoznani luči in blišču. Naj še tako cenimo darove, katere smo prejeli po stvarjenju, mnogo večji, dragocenejši, bolj nebeški so oni odrešenja.

Ako nas je ljubil Stvarnik, še preden smo bili, in nas je po tej ljubezni postavil v življenje, tedaj nas je ljubil Odrešenik tudi takrat, ko smo vsled greha postali njegovi sovražniki. Ako bi bil Gospod Kristus umrl za pravične, za svoje prijatelje („vix pro iusto quis moritur“, pravi sv. Bernard), bi bila njegova ljubezen že nezapopadljiva, toda podati se v smrt za svoje sovražnike, za svoje morilce, kdo bo umel tako ljubezen! „Kak norec“, kliče sveti Avguštin, „ki umori svojega zdravnika! Kaka pa ljubezen

zdravnikova, ki s svojo lastno krvjo pripravlja besnemu morilcu zdravilo!“

Zato piše sv. Pavel Efežanom (3, 14—19): *Pripogujem svoja kolena pred Očetom Gospoda našega Jezusa Kristusa, da prebiva Kristus po veri v vaših srcih, da morete umeti s vsemi svetimi, kakšna je širokost in dolgost, višočina in globočina, (skrivnosti odrešenja Kristusovega) tudi spoznati ljubezen Kristusovo, katera um preseže. Da, sveti križ, orodje našega odrešenja, to je bila premnogim svetnikom edina knjiga, katero so vedno v rokah držali in premišljevali nezapopadljivo in neskončno ljubezen božjo.*

3. Kaj pa naj rečem o božji svetosti, ki se je pokazala v odrešenju? Kot sveti Bog se je pokazal Bog že takrat, ko je vstvaril človeka ter v vsako človeško srce z neizbrisljivo črko zapisal svojo sveto postavo v glavnih obrisih, bolj očitno je pokazal svojo svetost, ko je izvoljenemu ljudstvu dejal: *Bodi svet, kakor sem svet jaz tvoj Bog in tvoj Gospod.* Toda v kakem do tedaj neznanem blišču se je zasvetila božja svetost od onega časa, ko je Kristus sedeč na desnici Boga Očeta razlil nad svoje odrešence onega D u h a, v katerem je delal in se za nas daroval! Tedaj se je zgodilo, kar poje Gospodov psalmist: *Razlij svojega Duha in prenovi obličje zemlje.* Ali se morda ni prenovilo obličje zemlje, rimske države, poganskega sveta? Ali morda ni drugačno postalo življenje rimskih ženâ nekdam tako zloglasnih, zapravljivih, izprijenih, in življenje in vedenje nekdam grozovitih gospodov, ki so sedaj tudi proti sužnjem dobri? Ali ni drugačna postala osoda otrok, nekdam izročeni v milost in nemilost okrutnega očeta? Ali ni bila nenavadna prememba, ko so milijoni od lažnjivih malikov se obračali k pravemu Bogu ter se ponujali v nečuvvene muke? Ko so jele v poganstvu nezaslišane čednosti, kakor: ponižnost, ljubezen, čistost, srčnost roditi npravne velikane, nad katerimi je poganski svet ostrmel? Dobro umejem poročilo dejanja apostolov: *zavzeli pa so se vsi — čemu? Nad spremembo, ki se je zgodila s Savlom, ko so ga slišali: Ali ni ta tisti, ki jih je preganjal v Jerusalemu, kateri so klicali v to ime?* (Dj. ap. 9. 21.)

4. Pa se je vsaj p r a v i č n o s t kazala pred Odrešenikovim prihodom v večji in strožji meri? — Ali je mar bilo še premalo tistih groznih sodbâ Božjih? Ali ni bilo dovolj kazni v stari zavezi? Strašno je bilo, ko so vsi studenci velikega brezdna

pridrli in zatvornice neba se odprle, in je dež lil na zemljo 40 dni in 40 noči in so vode naraščale in stopile 15 komolcev višje nad gore, katere so pokrile, in je pokončal vse stvari, ki so bile na zemlji. (1. Mojz. 7, 11. 12. 20. 23.) Ali ko je Gospod deževal na Sodomo in Gomoro žveplo in ogenj in pokončal ta mesta in vso deželjo okoli, vse prebivalce mest in vso zelenjavo po polju; (1. Mojz. 19. 24. 25.) ko je moralo celo izraelsko ljudstvo umreti v puščavi i. t. d.

Gotovo se je pogostoma in včasih na strahoviti način kazala božja pravičnost tudi pred odrešenjem... toda nikdar, odločno nikdar na tako grozen način, kakor proti Odrešenikovi osebi, proti lastnemu Sinu Boga najvišega, ker najpravičnejšega. Tema, potres, pokajoče skale, vstali mrlič, kaj je to drugzega nego groza, ki se je vseh teh stvari polastila nad ostrostjo, nad božjo pravičnostjo, ki se je pokazala ob smrti Odrešenika sveta!

5. Čudeži pa, ki so se godili ob Odrešenikovi smrti, niso bili le govornica trepetajočega vesmirja, marveč bili so obenem priča m o č i, ki se tudi umirajočemu Bogočloveku ni mogla vzeti.

In tako moramo o vse m o g o č n o s t i božji trditi in reči isto, kar smo rekli o drugih popolnostih, namreč, da se je vse-mogočnost božja častitljiveje javila v odrešenju nego v stvarjenju. Sveti očetje učé enoglasno, da opravičenje ene človeške duše je večje delo, nego stvarjenje neba in zemlje.

Ako bi mogli s svojim očesom gledati in videti isto, kar Bog v svoji milostjo stori v duši, potem bi pritrdili in še-le razumeli Odrešenikove besede: *Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji.* (Mat. 28, 18.)

Na eni strani vidimo oni grozoviti, poživljeni, okrutni, nečloveški, nečisti paganski svet, moč paganske države, oblast hudobnega duha, moč slabe navade, strasti, vpliv paganskih duhovnov, učenjakov, modrijanov, umetnikov, moč narodne zavesti, družinskih spon itd. — na drugi strani pa zmagovalno napredujočo, ves svet prenavljajočo vero K r i s t u s o v o, priprosto, ponižno... in ogromno spremembo, ki jo je naredila brez človeške modrosti in učenosti, brez orožja in sile, brez denarja po dvanajstih revnih, preprostih možeh. Moč sv. vere kaže nastop in delovanje svetega Pavla, sv. Štefana, sv. Lavrencija, milijoni svetnikov in svetnic, mučencev, spoznavalcev, slavni možje katoliške cerkve pričenski od velikih puščavnikov in spokornikov sirske in egiptovske puščave notri do velikih spreobrnjencev anglikanske cerkve

Newmana, Faberja, Manninga, Henr. in Roberta Wilberforceja in slavnega bogoslovca Norveške, plemenitega Krogh-Tonninga, pri čegar vrnitvi v katoliško cerkev „se je potresla protestantovska cerkev“, kakor se je reklo tudi tedaj, ko je slavni Newmann zapustil anglikansko cerkev ter postal katoličan. Da, vse to je posledica m o č i Odrešenja.

Skažimo se hvaležne za odrešenje. Pokažimo, da znamo ceniti ljubezen, katero izraža sv. Janez z besedami: *Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da vsak, kdor vanj veruje, se ne pogubi, temuč ima večno življenje.* (Jan. 3. 16.) Amen.

Dr. Robert Neuschl. — Fr. Hiersche.

Priložnostni govori.

Govor v proslavo 25 letnega vladanja svetega Očeta Leona XIII.

Dobro sem se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil. Zdaj mi je prihranjena krona pravice. II. Tim. 4, 7.

Mej Slovenci, ki so pred tremi leti potovali v Rim, je bil tudi vrl Dolenjec. Ko je prišel domov, ni mogel zadosti povedati, kako lepo je bilo v Rimu. A najbolj sta mu ostala v srcu in spominu dva prizora, ki ju je doživel na svojem potu. „Saj se ne jokam rad“, tako je pripovedoval krepki mož, „pa to pot se pa dvakrat res nisem mogel zdržati solz. Prvič so mi prišle solze v oči v lavretanski hišici; revščina, v kateri je živela sv. družina, mi je privabila solze v oči. Drugič pa sem se solzil v cerkvi sv. Petra . . . Še danes mi je živo pred očmi ta nepopisen prizor: Bilo nas je, tako se rekli, kakih 30.000 v cerkvi, vsi smo željno pričakovali trenutka, ko prinesó sv. Očeta, vidnega namestnika Jezusa Kristusa na zemlji, poglavarja vesoljne sv. katoliške cerkve, Leona XIII. Vsi smo bili nestrpni, komaj smo čakali. Slednjič pride zaželjeni trenotek: glasno šepetanje nastane v nešteti množici, vse se ozira proti kapeli najsv. zakramenta, od koder ga bodo prinesli . . . Tudi jaz se ozrem in čudovit prizor se mi razgrne pred očmi: Na visokem stolu, ki so ga nosili krepki možje, sedi slaboten sivolas starček, sama kost in koža ga je in vendar kako mil obraz, kako duhovito oko; velik duh sije iz teh oči, zdel se mi je kakor prikazen iz onega sveta, — ta starček je papež Leon XIII., ki drži v svoji veli, tresoči se roki krmilo ladije sv. Petra, prvi pastir črede Kristove. Vseh neštevilnih romarjev oči zró nepremično vanj, v marsikaterem očesu se iskré

solze, in iz tisoč in tisoč grl zadoni v skoro vseh evropskih jezikih: Živel Leon XIII.! Obrisal sem si solze in zaklical tudi na glas, kar sem mogel: Bog živi sv. Očeta Leona XIII.!" Tako je pripovedoval rimski romar.

Predragi poslušalci! Tudi nam bi danes vsem skupaj morale igrati v očeh solze veselja in hvaležnosti, ko se oziramo v duhu proti Rimu, kamor se danes obračajo vsi narodi zemlje, in gledamo v duhu dvaindevetdesetletnega, sivolasega starčka, ki že 25 let pase čredo Kristovo in jej kaže pot v nebesa. Goreče molitve morajo danes iz naših hvaležnih src vreti tja gori pred prestol troedinega, dobrega Boga, ki nam je v svoji nedopovedljivi modrosti in previdnosti dal in do tako visoke, častitljive starosti ohranil najvišjega pastirja, svojega namestnika Leona XIII. Da boste, predragi, še bolj spoznali, kak čudež božje previdnosti in dobrotljivosti so sv. Oče Leon XIII., da boste potem še večjo čast in hvalo Bogu dali in še gorečnejše zanj molili, vam hočem danes nekoliko izpregovoriti o Leonu XIII. Ko je čutil veliki sv. Pavel, da se bliža konec njegovega življenja, je zapisal pomenljive besede: *Dobro sem se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil.* Te besede veljajo po vsej pravici tudi o Leonu XIII., ki se že 25 let kot najvišji poglavar sv. cerkve bori proti „peklen-skim vratom“, ki je sebi in nam ohranil dragoceni zaklad sv. vere, in danes dovršuje petindvajsetletni tek papeštva. Res, dobro si se vojskoval, sivolasi starček, ti si prava Petrova skala, vero si nam ohranil, ti steber sv. vere, danes dovršuješ pomembni tek, ti čudež božje previdnosti!

A. Dobro si se vojskoval!

Pri tej priliki mi prihaja na misel pomenljiva podoba, ki jo je bilo za časa kulturne vojske videti v nekem mestu na Nemškem: Sredi med valovi stoji skala. Na obrežju stoji več gospodov. Odložili so klobuke in slekli suknje. Z vsemi silami vlečejo za vrvi, ki so privezane okolu skale, hoteč jo premakniti. V ozadju je naslikan satan: široko se reži gospodom, ki hočejo skalo premakniti. Pod podobo pa so zapisane te-le besede, ki jih satan govori gospodom: Gospodje moji, ne smešite se! Jaz satan delam na vse kriplje že skoro 2000 let in se trudim, pa niti prahu ne morem odkrušiti od skale, vi jo pa hočete prevrniti!"

Ni vam treba, dragi, razkladati podobe, saj veste, da skala pomeni sv. katoliško cerkev, gospodje z vrvmi in satan pa moč „peklenških vrat“. Predragi, ali ni krasna podoba k besedam, ki jih je govoril naš Gospod Jezus Kristus sv. Petru in vsem njegovim

naslednikom, govoril tudi današnjemu slavljencu Leonu XIII.: *Ti si Peter (to je skala), in na to skalo bom sidal svojo cerkev, in peklena vrata je ne bodo premagala.* (Mat. 16, 18.) Leon XIII.! tudi ti si skala, ki te sovražna moč niti za las ni mogla premakniti! Predragi v Kristusu! bili so žalostni in resni časi za sv. katoliško cerkev, ko je Leon XIII. zasedel prestol sv. Petra. Povsodi, v Rimu in drugod, so sovražniki križa Kristovega visoko dvigali prapor upora proti nevesti Kristovi, sveti katoliški cerkvi. Na Nemškem je vihral divji boj proti cerkvi, škofijski sedeži so bili izpraznjeni, škofje so ali pomrli ali pa so jih izgnali, tisoč in tisoč far je bilo brez duhovnih pastirjev, mnogi so bili v ječah, drugi v pregnanstvu. Prav tako je bilo na Francoskem; kakor besni tigri so dvigali sovražniki Kristusovi, prostozidarji, svoje glave ter pletli nove vrvi za Petrovo skalo, kovali nove postave, da bi sv. cerkev ukovali v verige. Nič bolje ni bilo po drugih deželah: Petrova skala je bila od vseh strani zvezana, sovražniki Križanega povsod na delu! Ali jo bodo premaknili? Ali bodo premagali cerkev božjo? Res, sovražnik je mnogoštevilen in močen. Ni čuda, če se trese 68 letni škof iz Perudže, Joahim Pecci, ko pod imenom Leon XIII. zaseda prestol sv. Petra. Bilo je dne 19. februvarija l. 1878., ko mu je zbor kardinalov naznanil, da je izvoljen za poglavarja sv. cerkve. Trese se po vsem životu, pero mu pade iz rok in solze se mu uderó iz oči. Ves je prepaden, bled in potr. Nem sedi tu z zaprtimi očmi, kakor bi nič ne vedel, kaj se godi okoli njega. Ali naj sprejme izvolitev? Izgovarjal se je s svojo bolehnostjo, povedal kardinalom, da je premalo učen. Vse ni nič izdalo; volitve izid je: Joahim Pecci naj bo papež! In udal se je, da izpolni voljo božjo. Bogat po učenosti, utrjen po raznih izkušnjah, poln čednosti je kot 259 papež zasedel prestol sv. Petra. Petindvajset let je preteklo v večnost, kar nosi težko butaro na svojih ramah. Dobro se je vojskoval, boril kakor lev junaško in pogumno. Sovražniki svete cerkve so uvideli, da je pred njimi nova, nepremakljiva skala. Ves sveta gleda danes nanj z občudovanjem in spoštovanjem. Veliko je dosegel z močjo Kristusovo, dosegel zlasti veliko s svojo modrostjo. Marsikaj se je obrnilo na boljše, zlasti na Nemškem. Sicer se še boré „peklena vrata“ proti njemu, toda on je brez strahu. Lahko gleda z veseljem in hvaležnostjo na teh 25 let in lahko reče s sv. Pavlom: *Dobro sem se vojskoval.* Isto tako pa mu veljajo tudi besede modrega Siraha: *Ako pa velik Go-*

spod hoče, ga napolni s duhom modrosti in on govore svoje modrosti kakor dež isliva in Gospoda v modrosti hvali; in se ravna po njegovem svetu in nauku, in posvetuje o njegovih skrivnostih. Njega spomin ne bo sginil, in po njegovem imenu se bo od roda do roda popraševalo. (Sirah 39. 8.)

B. Dobro se je vojskoval, Leon XIII., in mi dajemo danes Bogu čast in hvalo, da nam je po njem ohranil dragocene zaklad sv. vere. Ti si nam ohranil, Leon XIII., sv. vero, ti si steber sv. vere in resnice.

Pred leti je zajel vihar angleško ladijo na morju. Kakor z malo igračo so se igrali razburkani valovi z veliko ladijo, hoteč jo zagrniti in vtopiti v globino. Vsi potniki so z mornarji vred obupavali. Le mali sinček kapitanov je bil brez skrbi. „Zakaj se pa ti nič ne bojiš?“ so ga vprašali. „Zakaj se bom bal“, je odgovoril, „saj so moj oče na krmilu.“

Predragi, ali ni to podoba ladije sv. Petra, sv. katoliške cerkve? Kakor gore se dvigajo valovi sovražnih sil in srdito butajo ob ladijo sv. Petra. Temni oblaki se razgrinjajo nad njo, blisk za bliskom se ukreša, grom bobni. Sovražniki Križanega so povsod na delu, hočejo nas oropati našega največjega bogastva, sv. vere: Povodenj najgrših brezverskih knjig, ostudnih časopisov in raznih spisov se kakor umazana reka razliva po vseh deželah blateč nam biser sv. vere. Milijoni jezikov in grl, peresa sovražnikov sv. križa, čopiči slikarjev, kladiva in dleta kiparjev: vse vstaja in se dviga, vse gre v boj proti resnici in pravici, proti sv. veri. Predragi, ali vas je strah? Morda obupavate, kakor učenci Jezusovi na tiberijskem jezeru, in kličete: *Gospod reši nas, poginjamo!* Ne bojte se, vam kličem, v a š o č e j e n a k r m i l u!

Ne bojte se, na krmilu je vaš najboljši Oče Jezus Kristus, nevidni poglavar sv. cerkve. Na krmilu je vaš drugi dobri oče, sv. oče Leon XIII., njen vidni poglavar, namestnik Jezusa Kristusa. In Gospod Jezus Kristus je molil za prvega svojega namestnika, molil za vse njegove naslednike, molil in moli tudi za Leona XIII.: *Jaš sem prosil zate, da ne jenja tvoja vera, in ti nasprotno potrdi svoje brate.* (Luk. 22. 32.) Na krmilu je Leon XIII., „lumen de coelo — luč z neba“, in vi se tresete. On je svetilnik na gori, prava „luč z neba“, ki že 25 let visoko dviga bakljo resnice in pravice ter brezobzirno preganja zmoto in temo. V svojih mnogoštevilnih okrožnicah, ki jih je pisal vsem narodom

vesoljne svete katoliške cerkve, iz katerih nam odseva žarek božje modrosti, nebeške luči, kaže vsem pot iz teme, pot, ki vodi k časnemu in večnemu blagru. Leon XIII. ima v svojem grofovskem grbu zvezdo: Kakor morska zvezda razsvetljuje divje valove, in kadar se prikaže, se umakne tema, se pomirujejo in polegajo valovi, tako sveti Leon XIII. kakor jasna zvezda, prava „luč z neba“, in kjer se te okrožnice beró po širnem svetu, tam se mora umikati tema nevere, tam se polegajo valovi, potihujejo viharji človeških strasti. — Katera resnica je, ki je on ni učil, katera tema, katera zmota, ki je on ni preganjal, kateri stan, za katerega on ni skrbel, kateri narod, ki mu Leon XIII. ni kazal očetovske ljubezni in skrbi? On je res *postal vsem vse*, da bi vse pridobil Kristusu, *ki je pot, resnica in življenje*, da bi se povsodi vresničile besede: *Kristus zmaga*, *Kristus kraljuje*, *Kristus zapoveduje*. Res, dobro se je vojskoval sivolasi starček, vero nam je ohranil; bodimo mu iz srca hvaležni. Pa ni samo nam ohranil svete vere, marveč se je neprestano trudil in se še trudi, da bi luč svete vere zasvetila tudi drugim narodom, ki jim še ne sveti luč svete vere, ki še tavajo v temi in zmoti krive vere, ali spé v smrtni senci poganstva. Neštevilne darove, ki mu jih pošiljajo vsi narodi zemlje, obrača v svete misijone, po katerih tako uspešno širi sveto vero pri nevernikih. Pod nobenim drugim papežem ni bilo ustanovljenih toliko novih škofij, kakor za časa Leona XIII. in njegovega prednika Pija IX. Koliko dragocenih, neumrjočih človeških duš je po svetih misijonih pridobil Kristusu! Prav tako očetovsko kakor za nevernike skrbi Leon XIII. tudi za krivo-verce in razkolnike. Kako pozornost obrača pravoslavnim razkolknikom in Anglikanom: vse hoče pripeljati k čredi Kristovi, da bo *en hlev in en pastir*.

C. Predragi, dobro se je vojskoval naš Leon XIII., vero je ohranil in širil, tek je dovršil — dovršil trojen pomemben tek svojega življenja. Dné 31. decembra l. 1837. je kot novomašnik prvič stal pred oltarjem Gospodovim. Minulo je že 65 let od tega dné. Leon XIII. že 65 let kot mašnik Gospodov vsak dan daruje Bogu nekrvavo daritev. Bila je to dolga pot, vsa s trnjem posuta. V grbu ima cipreso, žalno drevo, podobo bridkosti. Koliko je moral, predragi, prestati v teku 65 let svojega mašništva! Koliko bolezní, saj je bil že v svojem dvajsetem letu na smrt bolan, koliko drugih težav! Minula so leta, — tek je dovršil, dovršil v strahu božjem, v zaupanju na Boga. — Tek

je dovršil: 19. februarja l. 1843. je bil v škofa posvečen. Minulo je od tega 60 dolgih let, 60 let že nosi težko breme naslednikov apostolov: breme škofovske mitre in pastirske palice. Tudi ta tek škofovskih let je bil tek mej trnjem in trpljenjem. V grbu ima lilijo med trnjem: pot križa in trpljenja ga je vodila božja previdnost kot peružijskega in rimskega škofa. Sedaj je dovršil tek, dolgi tek 60 let škofovske časti. — Tek je dovršil: 19. februarja l. 1878. je bil izvoljen rimskim papežem. Bil je takrat star 68 let. Kdo bi si bil takrat mislil, da bo tako dolgo vodil krmilo ladije sv. Petra, tako dolgo nosil pretežko butaro poglavarja vesoljne svete katoliške cerkve? Sam je najmanj pričakoval. In danes dovršuje petindvajsetletni tek papeštva! Kakor čudež božje previdnosti stoji pred celim svetom Leon XIII., sivolasi starček, v čegar rokah počiva krmilo Petrove ladije, oče vesoljnega sveta, skala sv. cerkve. Bila so to bridka leta: Jetnik je v Vatikanu, oropan svoje države, oropan vsega, kar mu je pobožnost prejšnjih stoletij podarila. Ne sme se ganiti iz svoje palače, svoje škofije ne more obiskati. Sedaj je dovršil tek petindvajsetletnega jetništva.

Dobro sem se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil. Zdaj mi je prihranjena krona pravice, katero mi bo dal Gospod, pravični sodnik tisti dan. (II. Tim. 4, 7.) Tako lahko veselo danes reče Leon XIII. Da, prihranjena mu je krona pravice. Ko mu je pri slovesnem kronanju v papeža kardinaldiakon dal tiaro na glavo, mu je rekel: „Prejmi s tremi kronami ovenčano tiaro in ne pozabi, da si oče knezov in kraljev, poglavar vesoljnega sveta, namestnik Odrešenika Jezusa Kristusa, ki naj mu bo čast in slava vekomaj.“ Trojna krona ga diči že 25 let, še lepša ga čaka v nebesih, krona pravice, večne slave. (Dan. 12, 3.)

Danes se mu vse klanja, vse ga občuduje: naš cesar sam mu je poslal kip dobrega pastirja iz čistega zlata. Da bi pač Leon XIII., naš dobri najvišji pastir, še kaj časa vladal sveto cerkev. Zato hočemo, predragi, danes goreče prositi dobrega Boga, naj ga nam ohrani še mnoga leta, naj množi in ohrani vse sadove njegovega truda, njegovih molitev. Reči hočemo iz dna svojih src: Ohrani ga. o Gospod, — oživlaj in osreči ga na zemlji — in ne daj ga v roke njegovih sovražnikov. Amen. *Dr. Josip Jerše.*